

חקירת התופעה חוותית למידה משמעותית, וחשיפת התנאים והמנוגנים שיצריהם אותה

**Exploring the phenomenon of Meaningful Learning Experience, and
exposing the conditions and mechanisms underlying its emergence**

אורית פרנפס, רמית אבידן, עדי לבנקו

מחקר בມימון הקרן הלאומית למדע, 2014-2015, מס' 178/14

המחקר נערכ במחלקה לחינוך, באוניברסיטה בן-גוריון שבנגב

חוקרת ראשית: ד"ר אורית פרנפס

עוורי מחקר: עדי לבנקו, מ.א., רמית אבידן, מ.א.

שותפים למחקר: ליאב שטורם, גל פרידמן, אודליה ברקת, דבורה קלין, גל יאירי

שותף לפיתוח ולחשיבה: ד"ר משה ויינשטיין

תקציר

מתי הבנה חדשה, או רעיון חדש יוצרים התרגשות? באיזה רגע למידה נעשית משמעותית, בעלת ערך ברמה האישית? האם ניתן "ליצור" באופן מכוון חוויות למידה שיעניקו תחושה של משמעות? מטרת המחקר היא לפתח מודל שמתאר ומאפיין את התופעה: חווית למידה משמעותית, והתהליכיים והמנגנונים שיצרים אותה. המחקר שואף לספק תיאור עשיר של התופעה במטרה לגוזר יישומים למידה ולפרקטיקות הוראה בסביבות למידה פורמלאיות.

המונה חווית למידה משמעותית מתאפייה בסוג של חווות שמאופיינות במערכות אינטנסיבית, שבמהלכה האדם חווה דחף לחשוב ולדעת יותר על התוכן בו הוא מעורב, ביחד עם תחושה عمוקה של משמעות, צמיחה, הרחבת אופקים ופתיחה אפשרויות ללמידה והתרחשות חדשים. חווות למידה משמעותיות, הקשורות באופןיים מסוימים למושגים קיימים כמו מוטיבציה, עניין וחווות נוספות של משלבות היבטים קוגניטיביים ורגשיים.

המחקר כולל שתי שאלות מחקר: 1. מהן חווות למידה משמעותיות ומה מאפיין אותן? 2. כיצד חווית למידה משמעותית מתהווה וכי怎 נוצר הזרמנות לחווות למידה משמעותיות? עיסוק בשאלות אלה יתרום לפיתוח מודל תיאורטי שמתאר את המהות של חווות למידה משמעותיות ואת השונות ביניהן, כמו גם תהליכיים ומנגנונים שיצרים אותן.

המטרולוגיה של המחקר נסמכת על ראיונות עם אנשים מיד לאחר שהם חווית למידה משמעותית. המראיינים תודרכו כיצד לזהות חווית למידה משמעותית, והתבקשו ליצור קשר עם החוקר בסיכון להתרחשות חווית הלמידה משמעותית. יומם או יומיים לאחר חווית הלמידה המשמעותית התקיימים ראיון טלפון, או פנים מול פנים, שארך 30-45 דקות שבו סיפק המראיין תיאור עשיר ומפורט של חווית הלמידה משמעותית. בסך- הכל התקיימו 25 ראיונות, על-ידי 18 מראיינים. כל הראיונות תומלו במלואם, ואחר-כך הוכנסו למאגר בתוכנת אטלס (Atlas.ti), לצורך ניתוח.

הנתונים נתחו בשני אופנים: האpun המركזי היה בגישה תיאורית מעוגנת בשדה, קידוד כל החומר על-ידי קטגוריות שעולות מהראיונות עצמם, יצירת קטגוריות-על וModelProperty של קטגוריות והפקת משמעותיות מתוך המבנים שנוצרו. החלק הארי של הדוח הנובי סוקר את הממצאים וניתוח זה. אpun נתחז נוסף היה ניתוח מהוויות של חווות הלמידה משמעותיות שאספנו. התקייחסנו לכל 25 חווות למידה משמעותיות בניסיון לתאר את תמצית חווית הלמידה משמעותית בכל ראיון, ואפיונה על-פי קטגוריות שונות, כדי למצוא דמיון ושוני בין חווות למידה משמעותיות שונות.

המצאים מספקים תיאור עשיר של תופעת חווית למידה משמעותית, וטורמים לפיתוח מודל שמתאר תנאים, תהליכיים ומנגנונים שיצרים חווות למידה משמעותיות. הבנה טובה יותר של התהווות חווות למידה משמעותיות יכולה לסייע בעיצוב סביבות למידה ולתמוך ביצירת למידה בעלת משמעות רבה יותר.

תוכן עניינים

2.....	תקציר
3.....	תוכן עניינים
4.....	א. מבוא
4.....	מה משמעות בחווית למידה משמעותית?
5.....	בין חווית למידה משמעותית למשגים קרובים
6.....	ב. שאלות המחקר וחשיבות המחקר
7.....	ג. שיטות המחקר
7.....	תהליך איסוף הנתונים
9.....	ניתוח הנתונים
10.....	ד. קראת ניתוח הנתונים והמצאים
10.....	מסגרת ריעונית מיפוי מחקרי חלוץ
11.....	מודל הפנימית קש-מפגש-התמרה
12.....	מקטגוריות לממצאים
16.....	ה. ממצאים מהניתוח המרכזי באטлас
16.....	תנאים
17.....	הפנימית קש
18.....	מפגש
21.....	התמרה
26.....	לאחר חווית הלמידה המשמעותית
27.....	ו. ממצאים מניתוח תמצית חווית הלמידה המשמעותיות
30.....	ז. דיון בממצאים
30.....	האפיון של חווית למידה משמעותית
39.....	כיצד חווית למידה משמעותית מתהווה, וכי怎 אפשר ליצור הזדמנויות להתרחשותה?
40.....	ביבליוגרפיה
42.....	נספח 1 – מtauוה הריאון
43.....	נספח 2 – תקצרי חווית הלמידה המשמעותיות שנאספו מ 25 ראיונות
50.....	נספח 3 - פרטי הממצאים

א. מבוא

במפגש שלנו עם תוכן מסוים אנחנו בדרך כלל מבינים אותו, אך רק לעיתים רחוקות אנו מעורבים בו לעומק, מוצאים בו משמעות ומושפעים ממנו. במצבים של חווית למידה משמעותית אנחנו חשים משמעות עמוקה ודחף עז לדעת ולהבין יותר; אנו חשים עוררות גבוהה ומתרגשים מרענוןת חדשניים שצומחים בתוכנו. ברגעים כאלה אנו נוטים לשכוח מקומו של העולם סביבנו, ובה בעת נקודת מבטנו על תופעות בעולם משתנה עקב המפגש עם התוכן. לעיתים המפגש הזה מעורר אותנו ליצור רעיון חדש או עשייה חדשה.

קדום שנטאר לעומק את חווית הלמידה המשמעותית, הנה שתי דוגמאות מהנתונים שלנו הממחישות אותה:

1. החוויה הראשונה התרחשה במהלך עיסוק בהכנות מצגת לכנס מחקרי בו המרואינית השתתפה. בניסיון להסביר בצורה מדעית יותר את אחד ממושגי המפתח של עובדתה, פיתחה המרואינית בהדרגה מודל תיאורטי ויזואלי. בתהליך ממושך של ניסוי וטעייה פיתחה את המודל תוך שהיא בודקת אם המודל ממחיש את המושג. המרואינית צינה שני דברים שהיו משמעותיים עבורה: א. המודל הויזואלי נתן בידיה כדי לעיל להסביר את המושג והפוך אותו ליותר ברור. ב. היא נרגשת מההצלחה שלא ביצירת מודל תיאורטי בעצמה, וחשה מסוגלות עצמית לגבי יכולת אקדמית מתקדמת. היא מדווחת על תחושות של שמחה, התרגשות ומסוגלות עצמית גבוהה.
2. המרואינית חוותה ב[Unit] קשות ביחסים עם הבית שלה הנמצא בגיל ההתבגרות. המצב נמשך ארבע שנים, כשהמהלכים חוותה המרואינית חרדות רבות לגבי התנתקות מערכת היחסים ביניהם לבינה בתה. לפני יומיים עבון לזמן הריאיון, היא צופה בתכנית טלוויזיה על הורים לילדים בגיל ההתבגרות, היא מודע מזדהה עם התכנית המציגה קונפליקט זהה לשלה. ברגע מסוים, כתוצאה ממשהו שנאמר בתוכנית, המרואינית מדווחת על "נפילת אסימונו". היא מבינה שהיא ראוייה להתחשבות מצד משפחתה, גם לה יש זכות בחירה והיא חוותה לעשות כרצונה. כמו כן, גם לבתיה יש בחירה בנוגע להתנהגוותיה שלה. היא מדווחת על תחושה חזקה של מוצא מהמצב הקודם, על אושר, קבלה עצמית ושמחה.

חוויות למידה משמעותיות מופיעות בחייינו, אך לא לעיתים תכופות ולכן ערך. אם בין אותן, נוכל לזכור הזדמנויות להופעה תכופת יתרה שלhn. חוותות למידה כאלה הן מנוע הצמיחה שלנו.

מהמשמעות בחווית למידה משמעותית?

למילה "משמעות" מובנים שונים. ניתן להתייחס למשמעות סמנטיבית (משמעות של סימנים וסמלים, של שפה), משמעות כפרשנות (משמעותו של השיר, של יצירת אמנות), משמעות כחשיבות (הענין הואמשמעות מiad וחשיבות) ומשמעות אקזיסטנציאלית (העניין בתכילת המציאות ובמשמעות החיים). לשם פשטות, חילקו את הפירושים השונים לשני סוגים עיקריים, לסוג

הראשון אלו קוראים **משמעות כפשה**, ולסוג השני אלו קוראים **משמעות כייחוס ערך** (באנגלית, the second two are called **significance**).

משמעות כפשה: על-פי מובן זה, אדם יורד למשמעות הדבר שלפניו כאשר הוא **מבין** אותו באופן עמוק, מבין את פניו. הבנה אמתית, על-פי הגישה הקונסטרוקטיביסטית, הינה פרשנות של הדבר דרך המבנים והדפוסים שבחברה, כאשר שוכבו מתוך התנסויות קודמות, ודרך הבניות חברתיות ותרבותיות. כאשר אדם נוטן פשר עמוק לדבר שМОלוי, אפשר לומר שהוא מבין אותו, מבין את משמעותו. בדוגמה השנייה, למשל, כאשר המרואינית הקשيبة לנאמר בתכנית הטלוויזיה, היא הבינה את פשר הדברים לעומק, דרך ההתנסויות ומבני הידע שלה.

משמעות כייחוס ערך: המונח **משמעות** יכול לשמש גם לציוו של ערך, חשיבות, או מידת השפעה. דבר **משמעותי** הוא דבר בעל ערך. למשל, תכשיט שהועבר בירושה מדורות קודמים הוא בעל משמעות וערך רב לבעליו, גם אם ערכו הנוכחי אינו גבוה במיוחד. נאום בעל **משמעות היסטורית** הוא נאום שנפתח בענייני ההיסטוריה והחברה כבעל ערך מכיוון שהופיע על אירועים עתידיים. הערך או השפעה יכולים להיות מיוחסים לדבר מה על-ידי החברה והתרבות, והם גם יכולים להיות סובייקטיביים ואישיים. בדוגמה השנייה שהוצאה בסעיף הקודם, למשל, מעבר להבנת הפער של הדברים שנאמרו בטלוויזיה, מתבררת למרואינית **משמעותם** של הדברים והשפעתם האפשרית על חייה שלה.

כאשר מתרחשת חווית למידה **משמעותית** בדרך כלל משתלבים בה שני סוגי **משמעות** – **משמעות כפשה** ו**משמעות כייחוס ערך**. אדם החווה חווית למידה **משמעותית** בהכרח יורד לעומקי הפהר של הדבר מולו הוא עומד, ובין אותו היבט. מתוך ההבנה העמוקה זו האדם מזהה את החשיבות והמשמעות של הדבר ביחס לעולמו, לחייו, ואולי אף באופן כללי, לחברת הסובבת אותו. לתפיסתנו, יש קשר בין **משמעות כפשה**, זו שנוצרת מתוך הבנה, לבין **משמעות כייחוס ערך**. לרוב, האדם יוכל למצוא ערך בדבר לאחר שהבין את פשרו ברבדיו העמוקים, ולכן הבנת פשרו של דבר נראית כהכרחית לייצירת חווית למידה **משמעותית**. יחד עם זאת, במקרים רבים הבנת פשרו של דבר עדיין אינה הופכת אותו לבעל ערך עבור הלומד (כפי שאנו מכירים היבט בלמידה במסגרת פורמליאות כ אלה ואחרות). הבנת הפרש, אם כן, נראית כתנאי הכרחי, אך לא כתנאי מספיק להיווצרותה של חווית למידה **משמעותית**.

בין חווית למידה **משמעותית למושגים קרובים**

המושג **חויה** למידה **משמעותית** מתייחס להכרח להיבטים קוגניטיביים. כדי להבין את פשרו של הדבר מולו עומדים, נדרש מאיצ' קוגניטיבי שיוצר הבנה אוטנטית, אמייתית, שנסמכת על המבנים והדפוסים של האדם. אולם חוות למידה **משמעותית** כוללת גם היבטים שהם מעבר לקוגניציה, ביןיהם היבטים רגשיים, זהותיים, תת-מודיעים ואחרים, שהופכים את הלמידה לחשובה כל כך בחיוו של הלומד.

לחווית למידה **משמעותית** היבטים דומים לאלה של "חוויות המפתח" שגד יאיר מתאר בספרו "מחוויות מפתח לנードות מפנה" (2006). בשתתי ה"חוויות", הלמידה מאופיינת בערנות תודעתית ובמחויבות גבוהה ללמידה, ובשתין חוות נוגעת לפנימיותו של האדם. אך יש גם הבדלים: בעודו שספרו של יאיר עוסק באפיון חוות שיא חד-פעמיות שמטלטלת את האדם ומשנה את חייו, אנו

מדוברים על חוויה הנמצאת – ורצוי שתימצא – בלמידה יומיומית ובסגרת החיים. יair מדבר על חוויות למידה כ"משמעות גדול", ואילו אנו מתחשים חוויות למידה רצופות, כמעט שגרתיות. לחוויות למידה משמעותיות, גם אם אין "משמעות גדול" ואין מחוללות "נקודות פינה", יש ערך רב – הן מצימות את הלומד. יתר על כן, תכיפותן של חוויות למידה משמעותיות ומודעות אליהן מפתחות אצל הלומד יכולת ליצור חוויות למידה משמעותיות נוספות.

חוויות למידה משמעותיות נוגעות גם במושג "חוויות שיא" של מסלאו (Maslow 1968). חוותות אלה משלבות היבטים קוגניטיביים, גשיים וזהותיים. לפי מסלאו, חוותות שיא משחררות אנרגיות יצירתיות ונותנות לאדם משמעות ותכלית. גם במקרה זה, אנחנו מתיחסים לחוויות למידה צנעות יותר מחוויות השיא, גם אם יש בהן ממדים מסוימים ומוקטנים של חוותות שיא.

המונח זרימה (flow) שטבע צ'יקסנטמיהyi (Csíkszentmihályi 1990) קרוב אף הוא לחוויות הלמידה משמעותיות. החוויה שמתאר צ'יקסנטמיהyi מאופיינת בתשומת לב ובריכוז גבויים מאוד עד כדי היעלמות ה"אני" וטמייתו בפעילות. רבות מחוויות הלמידה משמעותיות כוללות היבטים של "זרימה".

דיואי (Dewey 1938) וויטheid (Whitehead 1962) עסקו ב"תרגום" הידע הנלמד לעולמו של הלומד ובהפחית חווים ברעינונות "מתדים". וויטheid מתאר רגעי למידה משמעותיים כרגעים שבהם רעינונות מתדים ("איינרטיים" בלשונו) מתמלאים חיים וידע קוגניטיביibus נטען ברגשות ובמשמעות; עבודות מנתקות מתחברות ופיסות מידע הופכות לשות לכידה מלאת השראה. תיאור זה של הפיכת ידע מת לידע חי מופיע גם הוא חלק מחוויות הלמידה משמעותיות.¹

ב. שאלות המחקר וחשיבות המחקר

המחקר שואף לענות על שתי שאלות עיקריות:

1. מהן חוותות למידה משמעותיות ומה מופיע אונן? התשובות לשאלות אלה יוצגו בקורס מודל תיאורטי שמספק תיאור עשיר של המהות והמבנה הקבוע של התופעה לצד המגוון של המופעים השונים של התופעה.
2. כיצד חוותות למידה משמעותית מתחווה וכייז אפשר ליצור הזדמנויות להתרחשותה? התשובות לשאלת זו כוללות תיאורים של התהליכים והמנגנונים שיוצרים את חוותות הלמידה משמעותיות, כמו גם תנאים שתומכים ביצירתן.

מענה על שתי שאלות אלה יכול לתרום לפיתוח מודלים תיאורתיים שמתראים כיצד חוותות למידה משמעותיות מתחווות וכייז נוכל לתמוך בהתהווותן. הבנת המנגנונים והתנאים שיוצרים חוותות למידה משמעותיות תתרום לעיצוב סביבות למידה ואמצעים הוראתיים המזמינים יצירת

¹ סקר ספרות נרחב מצוי בהצעת המחקר (באנגלית). פיתוח של נושאים הקשורים לחוויות למידה משמעותיות מצוי בלוג על חוותות למידה משמעותיות:

/https://fieldsofmeaning.wordpress.com

חוויות במידה משמעותית. כמו כן, הבנה זו תתרום לטיפוח CISIRSים ויכולת אצל הלומדים, ככל שיפשרו להם ליצור לעצמם הזדמנויות לחווות במידה משמעותית במהלך לימודיהם ולאורך חיים.

ג. שיטות מחקר

חוויות במידה משמעותית היא חוות של ההכרה, וככזו הגיעו אליה אפשרות רק לאדם עצמו חוותו אותה. לכן, כדי לחקור תופעה זו יש להסתמך על תיאורי הנחקרים של חוותם את חוות הilmidaה המשמעותית. המחקר משלב שיטות פנומנולוגיות (Cresswell, 2006) עם שיטות של אDEM-ראשון ואDEM-שני (Roth, 2012; Varela & Shear, 1999; Petitmengin, 2006) כדי להאיר את תפיסתם האישית של הנחקרים על חוות הilmidaה המשמעותית שלהם.

מחקר פנומנולוגי מתאר את המשמעות של חוות של מספר אנשים לגבי תופעה, תוך שימוש חוות אינדיבידואליות אלה לתיאור של מהות אוניברסאלית כדי לפתח הבנה עמוקה של התופעה. דרך ניתוח הפנו מנאלי, החוקר מפתח תיאור מורכב של מהותה של כל הנחקרים – מה הם חוות וכי צידם הם חוות זו.

שיטות של אDEM-ראשון ואDEM-שני יוצאות מהתנחה כי ההכרה היא סובייקטיבית, ואין כל דרך ישירה לצפות בה אצל אחרים. אבל, לכל אדם יש גישה לחווות האישיות שלו, שאחר-כך יכולות להיות מושוואות לתיאורים של נחקרים אחרים על חוותם שלהם (Chalmers, 2002).

במידע על חוות הכרתיות יכול להיאסף מתיاورים מילוליים סובייקטיביים של חוות של נחקרים. כדי להגדיל את יכולת הנחקרים לזכור פרטים של חוותם בסיכון להתרחשותן. כיוון שהחוויות הנחקרים מתארים את חוות הilmidaה המשמעותית שלהם בדרך כלל אין יומיומיות, השתמשנו במידעה משמעותית בדרך כלל אין מכונות או רצוניות והן בדרך כלל אין יומיומיות, השתמשנו באסטרטגייה הבאה: לאחר איתור הנחקרים והנחייתם, בקשו מהם במהלך תקופה של חודש להיות ערים ולשים לב חוותו במידה משמעותית שעולות בחייהם, ואז לדוח על פרטי חוותו בראיון שיתקיים עד יומיים לאחר חוות הilmidaה המשמעותית.

תהליך איסוף הנתונים

במחקר השתתפו 18 נחקרים, כולם בוגרים בגילאים 50-25. הנחקרים נבחרו אך ורק על-פי נכונותם להשתתף במחקר, לאחר שניתנו להם הסבר על אופי המחקר ותוכנו. הנחקרים קיבלו הסבר בכתב בו הובהרה להם מהי חוותו במידה משמעותית ואייך לזהות אותה. כמו כן, הוסבר מהלך הדיווח על חוות הilmidaה המשמעותית. לאחר שהנחקרים חתמו על טופס הסכמה להשתתפות, נקבעה שיחה פנים אל פנים, או בטלפון בין אחד החוקרים (החוקרת הראשית, עוזרי המחקר, או חברי המחבר המודרך) לבין הנחקר לצורך הבהרה ומעבר על הנזודות שהועברו בכתב. אNONIMIOT הנקברים הובהרה ונשמרה על-ידי שימוש בשמות בדויים, והסרת פרטים ואירועים מזוהים.

בדומה לטכניקה שנראית שיטת דגימת חוות (ESM, Experience-Sampling Method –) אשר הנחקר יהיה חוות במידה משמעותית, הוא התירוע (Larson & Csikzentmihalyi, 1983)

על כך לחוקר שעמו הוא בקשר, ונקבע ראיון טלפון או פנים אל פנים. זיהוי חווית למידה ממשוערת נעשה על-פי ההנחיות הבאות:

ביצד מזהים חווית למידה ממשוערת?

בכל פעם שאתם חושבים שאתם חווית למידה ממשוערת, בדקו תחילת האם אתם מזהים אותה כתהlixir שתחום בזמן קצר יחסית. ואז, שאלו את עצמכם את ארבע השאלות הבאות: אם עניותם "לא" אפלו לאחת מהן, זה נראה משחו אחר. אם עניתם "כן" לכולם - זה זה!

1. האם אכפת לי באיזשהו אופן מהדבר בו אני מעורבת/ת כרגע? האם הוא מחובר באיזשהו אופן לעולמי הפנימי?

2. האם המעורבות שלי אוטנטית? האם אני מעורבת/ת רעיונות אישיים משלי, האם אני מבטא/ת את עצמי, המחשבות הייחודיות שלי? האם אני יוצרת או מביעה משחו שהוא שלי?

3. האם אני חווה שינוי ממשוערתי? האם אני חווה הרחבה של התפיסה? האם אני מבינה/דברים באופן חדש? האם גיליתי דבר שלא היתי מודע אליו קודם? האם נוצרו בי רעיונות חדשים?

4. האם אני חווה מעורבות אינטנסיבית? האם אני מעורבת/ת בעיסוק ומתנסה לעזוב אותו (התנהגותי) האם אני עמוק/ה בתהליכי החשיבה שלי? (קוגניטיבי) האם אני מתעניינת/ת, מתרגשת/ת, מתלהבת/ת, וחש/ה רגשות חזקים? (רגש)

הריאנות (ראו מותו הראיון בנספח 1) התקיימו בסמוך ככל הניתן למועד התרחשות חווית הלמידה המשוערת. הריאנות היו חצי מובנים, ארכו בין 30-45 דקות, והוקלטו במכשיר הקלטה. רוב הנחקרים התראיינו לגבי חווית למידה ממשוערת אחת, חלקם לגבי שתי חוויות למידה ממשוערות, וනחרת אחת התראיינה ארבע פעמים. נחקרים שהתראיינו לפחות פעמיים תוגמלו בתוווי-שי לקנייה.

בסק-הכל, התבכעו בדרך זו 27 ראיונות. בשניים מהמקרים, לאחר קיום הראיון הוחלט שלא לכלול את הראיון במאגר המידע לאחר שהחויה שתוארה אינה נחשבת, על-סמך ההגדלה שלנו, לחווית למידה ממשוערת. 25 חוותות למידה ממשוערות נכללו במאגר המידע, לאחר שתומלו במלואן מההקלטה.

להלן רשימת שמות כל חוותות הלמידה המשוערות שנאספו (ראו תקציריו החוויות בנספח 2).

1. מה זה אומר לחקר אנשים קרובים לי
2. ליצור מודל תיאורטי בעצמי
3. גם אני יכול לנגן פסנתר
4. להסתפק במה שיש
5. התנוועה הנכונה בסקי
6. כיון ברור לדוקטורט
7. כל האמת על חברות התרופות
8. תפקידי הדרכה בתחום הסיעוד
9. טיפול בסו-גיק

10. איך אישה חרדיות יכולה לעשות שינוי
11. האמביולנטיות המוסרית של הציונות
12. שיעור במתמטיקה על המשורב
13. חווית למידה ממשמעותית במגזר החרדי
14. כשר בהשגת הבד"ץ
15. החיבור העמוק לנושא שלך
16. הבן-אדם מאחרוי המאמר
17. תובנות משיעור קבלה
18. מרד הנערות
19. מחשבות על חרדים מודרים
20. כתיבה אינטואיטיבית
21. המנהיג הרפלקטיבי
22. וכי נחש ממית
23. המפגש עם الآخر
24. מודל שלושת המעלגים
25. האם אני בטלנית?

ניתוח הנתונים

לצורך ניתוח הנתונים השתמשנו בתוכנה לניתוח איקוֹתני - אטלס (ti). התוכנה מאפשרת להתמודד עם מאגרים גדולים של נתונים איקוֹתניים ולחשוּ ולנתהּ באופן שיטתי וטופעתי מרכיבות החבויות בנתונים בלתי מובנים. התוכנה נותנת כלים שמאפשרים למשתמש באתר ולקודם בקטגוריות את הנתונים, לשקלול ולהעריך את החשובות שלהם, ולהציג באופן ויזואלי את היחסים המורכבים ביניהם.

כל אחד מהריאיניות תומל במלואו, והוכנס כבסיס לתוכנת האטלס. ניתוח נעשה ברוח המחקר הפונומנולוגי, כמו גם שיטת תיאוריה מעוגנת בשדה. המסמך נקרא בעיון, וקודם על-ידי קטגוריות קיימות (שנוצרו בניתוח ראיונות קודמים) או על-ידי קטגוריות חדשות. הקידוד נעשה על-פי הרעיונות שמופיעים בטקסט, ובכפוף להקשר של חוות דעת ממשמעותית.

למשל, נבחן את הцитוט מתחזק: **מה זה אומר לחוקר אנשים שקרובים לי:**

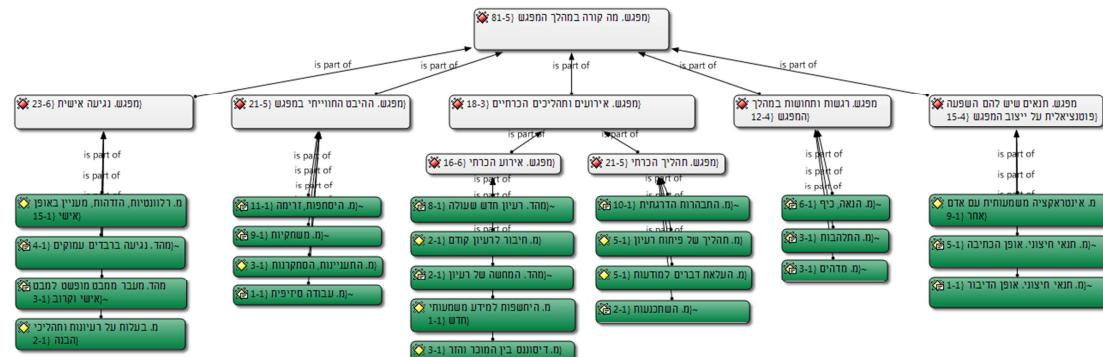
מי חסרים לי ופרנסים כאלה שמתאים בדיק, מתודולוגים כאלה שדנים בדברים שמטלידים אותי, לקרה הכנס, כלומר הייתה פה מוטיבציה חיונית, כן, למצוא משחו ולוונטי.

цитוט זה קודד תוך שימוש בשתי קטגוריות: רצון לענות על צורך, ומוטציות פנימית.

כל ראיון קודד על-ידי שני חוקרים: החוקרת הראשית, ואחד או אחד מعونרי המחקר. אי הסכਮות יושבו על-ידי שיחה.

בסיום קידוד הראיונות כולם, המאגר כולל 90 קטגוריות שונות. חלקן מקודדות רק מספר בודד של ציטוטים (2-1 ציטוטים), וחלקו מקודדות עשרות ציטוטים.

כדי להתחיל לראות תיאור כולל של חוות למידה משמעותית, יצרנו מבנה ויזואלי של קטגוריות (90) וקטגוריות-על (25). מאגר הנתונים כולו נוח ב高楼יך של רדוקציה - תחילת על-ידי בחירת היצוטים שקדדו. יצוטים מקודדים (450) הפכו לדוגמאות לקטגוריות (90 במספר). לאחר מכן- הקטגוריות קובצו לקבוצות ואוחדו במבנים מורכבים בתוך קטגוריות-על (25). חלק מקטגוריות- העל אף הן התקבצו תחת קטגוריות-על בהיררכיה גבוהה יותר. המבנים הוויוזואליים שנוצרו (ראו תרשימים 1). מתארים את מהות הכללית של חוות למידה המשמעותית, וגם מכילים את השונות בינהן. מתוך המבנים הוויוזואליים, יצרנו טקסט מפורט שמ吒ר את פרטי חוותה של המרואינים על-פי הקטגוריות השונות. מתוך הטקסט המפורט זהה גזרנו את תיאור המהות של תופעת חוות למידה משמעותית ואת השונות שבה. תיאור זה יספק תיאור מكيف על מה זה אומר חוות חוות למידה משמעותית.

תרשים 1: דוגמה לבניה ויזואלי שמ吒ר את שלב המפגש (תרשים מוגדל יופיע בהמשך)

בנוסף לניטוח המפורט בתכנת אטלס, ערכנו ניתוח נוסף של חוות למידה המשמעותיות שאספנו. התייחסנו לכל 25 חוות למידה המשמעותיות בניסיון לתאר את תמצית חוות למידה המשמעותית בכל ריאיון, ובפניו על-פי קטגוריות שונות, כדי למצוא דמיון ושוני בין חוות למידה משמעותיות שונות.

ד. לקרת ניתוח הנתונים והמצאים

מסגרת ריעונית לפיתוח מחקרי חלוּץ

המצאים שהובילו לפיתוח המסגרת הריעונית הגיעו ממספר מקורות של חקר פתוח: חקרות אינטראוספקטיביות של החוקרת, שיחות חקר עם אנשים על חוות למידה משמעותיות שלחים, שמונה ראיונות עמוק שאורךם שעה עד שעה וחצי, ודיונים בקבוצת חשיבה בת 12 חברים שנוסדה למטרת פיתוח זה.

חקר פתוח זה הוביל לפיתוח מודל קשב-מפגש-התמרה (פרנפס & ויינשטיוק, 2013). במסגרת ממצאי המחקר הנוכחי נעשה שימוש מהותי במודל, ועל כן הוא מוצג להלן.

מודל הפנימית קש-מפגש-התמרה²

בהתבסס על איסוף וניתוח של חוות למידה משמעותיות רבות פיתחנו מודל לתיאור תהליכי שמתרכשים במהלך חוות למידה משמעותיות. על-פי מודל זה, חוות הגדירה המשמעותית כוללת לרוב שלושה רכיבים:

רכיב א - הפנימית קש

הפנימית תשומת הלב וההתכוונות להקשיב לתוכן שמצוע לנו. כאשר אנחנו נמצאים במקום סואן, עם הרבה רעים ומנסים לשוחח עם חבר, אנחנו מפנים אליו קש, ואז מחדדים בהדרגה את הקש עוד ועוד, עד שколоו של חברינו נשמע בבירור מעל כל הקולות האחרים שבביבה. זהה הפנימית קש. בעת, אפשר להתחיל להתרכז במה שיש לחבר לומר. קש יכול להתפתח במצבים שונים ומגוונים - במצבי שיחה, קריאה, צפיה במסמך, השתתפות בפעילויות, התבוננות באירוע ברוחב וכו'. הסיבות להפנימית הקש יכולות להיות מגוונות ולńbow ממוטיבציות שונות, אוטונומיות יותר או פחות (Deci & Ryan, 2000).

רכיב ב - מפגש

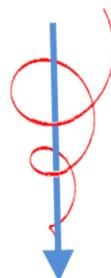
המפגש זהה התפתחות יחסית גומלין בין האדם לבין התוכן הניצב לפניו. במהלך המפגש ישנה התרחשויות שכוללת באופן טבעי שני שלבים: **התבוננות** - אנו מתודעים אל התוכן דרך התבוננות, הקשחה וקליטה של מה שהוא מביא; ומילא מתרחש עיבוד – אנו מעבדים את התכנים שעלו ומבינים אותם דרך הדפוסים והتبוננות שבחרטנו. חלק גדול מהזמן שבו אנו נגשים עם תכנים מסביבנו אנו מתבוננים ומעבדים אותם, פועלות שמאפשרות הבנה ברובד מסוים של תנאים אלה. כדי שתהא זו חוות למידה משמעותית צריך שהיה שלב נוסף – **ההזהוד**. בשלב ההזהוד נוצר חיבור עמוק בין היבטים בתוכן לבין רבדים בעולמינו הפנימי. ההזהוד הוא הלב הפועם של המפגש, והוא נגרם על-ידי הבנה מעמיקה של פשר הדבר שמולנו וייחוס ערך לדבר, מתוך החיבור העמוק שנוצר. למפגש שבו מתרחש ההזהוד נקרא 'מפגש מהזהוד'. אחד ההבדלים המהותיים בין חוות למידה משמעותית לבין חוות אחרת היא בתறחשותו של מפגש מהזהוד.

רכיב ג - התמרה

כאשר מתרחש מפגש מהזהוד, בדרך כלל הוא גורר אחריו סדרה של "נפילת אסימונים" וארגון מחדש של מבנים ודפוסים. משחו חדש מתחולל בעולמינו הפנימי, לעיתים יש תחושה של גילוי דבר בעל ערך, של צמיחה, של שינוי נקודת מבט. לא מדובר כאן בלמידה של פריט מידע מסוים, אלא בטרנספורמציה, הפיכה מהותית בפנימיותו של האדם, תבונתי, רגשית, רוחנית, או שילוב ביניהם. במקרים רבים היא עשויה להוביל גם לשינוי התנהגותי. זהה ההתמרה.

שלושת הרכיבים הפנימית קש, מפגש וההתמרה פועלים באינטראקציה זה עם זה, כך שעם העמeka של כל אחד מהם נוצרת העמeka גם באחרים. לדוגמה, ככל שהמפגש עמוק יותר נוצרות הזדמנויות גדולות יותר להתמרה. כאשר חלה ההתמרה המפגש הולך ועמוק, וכך כל רכיביו. זהו תהליך ספיראלי שבו התוכן תופס יותר ויותר מקום בתודעת האדם, והולך ומהדהד יותר בעולמו הפנימי. השינוי שמתחולל באדם מתיצב ועמוק (ראו תרשימים 2).

² פותח על-ידי אורית פרנפס ומשה ויינשטיין (פרנפס & ויינשטיין, 2013).

התהller כלו הוא ספירלי –
התוכן תופס יותר ויותר מקום בתודעה, הוא
מהדגד יותר ויותר בעולם הפנימי והשוני
שמתחולל מתיצב ומעמיק יותר ויותר

תרשים 2 : מודל קשב-מפגש-התמרה

קטגוריות למצאים

לאחר קידוד כל 25 הראיונות הצלבו 90 קטגוריות. כיוון שלכל שלב, לפי מודל קשב-מפגש-התמרה, אופי אחר ותהליכיים אחרים, כל קטgorיה תונגה מראש לאחד מהשלבים. לדוגמה, כאשר זיהינו במהלך מפגש עם תוכן התבגרות הדרגתית, שם הקטgorיה נקרא: מ. התבגרות הדרגתית, כאשר "מ." מציין מפגש. באותו מידה, כאשר המרואיין דיבר על נפילת אסימון, זיהינו שמדובר בשלב ההתמרה, הקטgorיה נקראת הת. נפילת אסימון.

בנוסף להפנויות קשב, מפגש וההתמרה, הוספנו שני תיוגים נוספים לקטגוריות: תנאים, ואחרי. כמעט בכל הראיונות, המרואינים דיברו על התנאים שקדמו ואולי יצרו את חווית הלמידה המשמעותית. למשל, מוטרדות פנימית, הקדימה פעמים רבות את תחילת החוויה עצמה, ואז הקטgorיה נקראת ת. מוטרדות פנימית. בנוסף, מרואינים רבים סיפרו על ההשת�עוות של חווית הלמידה המשמעותית לאחר שהסתדרה, ואילו פעולות או מחשבות התעוררו בעקבותיה. למשל, הצורך לשתף אנשים עלה אצל מרואינים רבים. קטgorיה זו נקראת אחרי. הצורך לשתף אנשים.

להלן כל הקטgorיות שנאספו:

תנאים :

1. תנ. גישה חדשה
2. תנ. הבנה בלתי מתואמת
3. תנ. הבנה חלקית ולא מלאה
4. תנ. הצפה רגשית
5. תנ. השתתפות במסגרת
6. תנ. התמדה

7. תנ. ידיעה כללית מעורפלת
8. תנ. מוטרדות פנימית
9. תנ. מצב רגשי מעורער
10. תנ. נסיבות חיים ממשמעותיו
11. תנ. עיסוק אינטנסיבי לפני
12. תנ. עיסוק בשאלות האדם
13. תנ. פניות פיסית ונפשית
14. תנ. רצון לענות על צורך
15. תנ. רצון, כמיהה

הפנית קש布 :

16. הפ קש. בקשה חיצונית
17. הפ קש. להיטות
18. הפ קש. סקרנות
19. הפ קש. רצון לענות על צורך

פגש ופגש מהדחה :

20. מ. אינטראקציה ממשמעותית עם אדם אחר
21. מ. בעלות על רעיונות ותהליכי הבנה
22. מ. דיסוננס בין המוכר והזר
23. מ. היחספות למידע ממשמעותי חדש
24. מ. היסכופות, זרימה
25. מ. הנאה, ציפ
26. מ. העלאת דברים למודעות
27. מ. השתכנעות
28. מ. התבהרות הדרגתית
29. מ. התלהבות
30. מ. התעניינות, הסתקרנות
31. מ. חיבור לרעיון קודם
32. מ. מדחים
33. מ. מודעות
34. מ. משחיקיות
35. מ. עבודה סיציפית
36. מ. רלוונטיות, הזרחות, מעניין באופן אישי
37. מ. תהליך של פיתוח רעיון
38. מ. תנאי חיצוני. Außen הדיבור
39. מ. תנאי חיצוני. Außen הכתיבה
40. מהד. המכחשה של רעיון
41. מהד. מעבר מבט מופשט למבט אישי וקרוב
42. מהד. נגעה ברבדים עמוקים
43. מהד. רעיון חדש שעולה

התמרה :

44. הת. אף פעם לא עלתה המכחשה על כך
45. הת. הבנה שדבר אחד זה כמו דבר אחר
46. הת. הבנה של משהו חשוב באופן אישי, רלוונטי
47. הת. הודיה
48. הת. הכל הסתדר

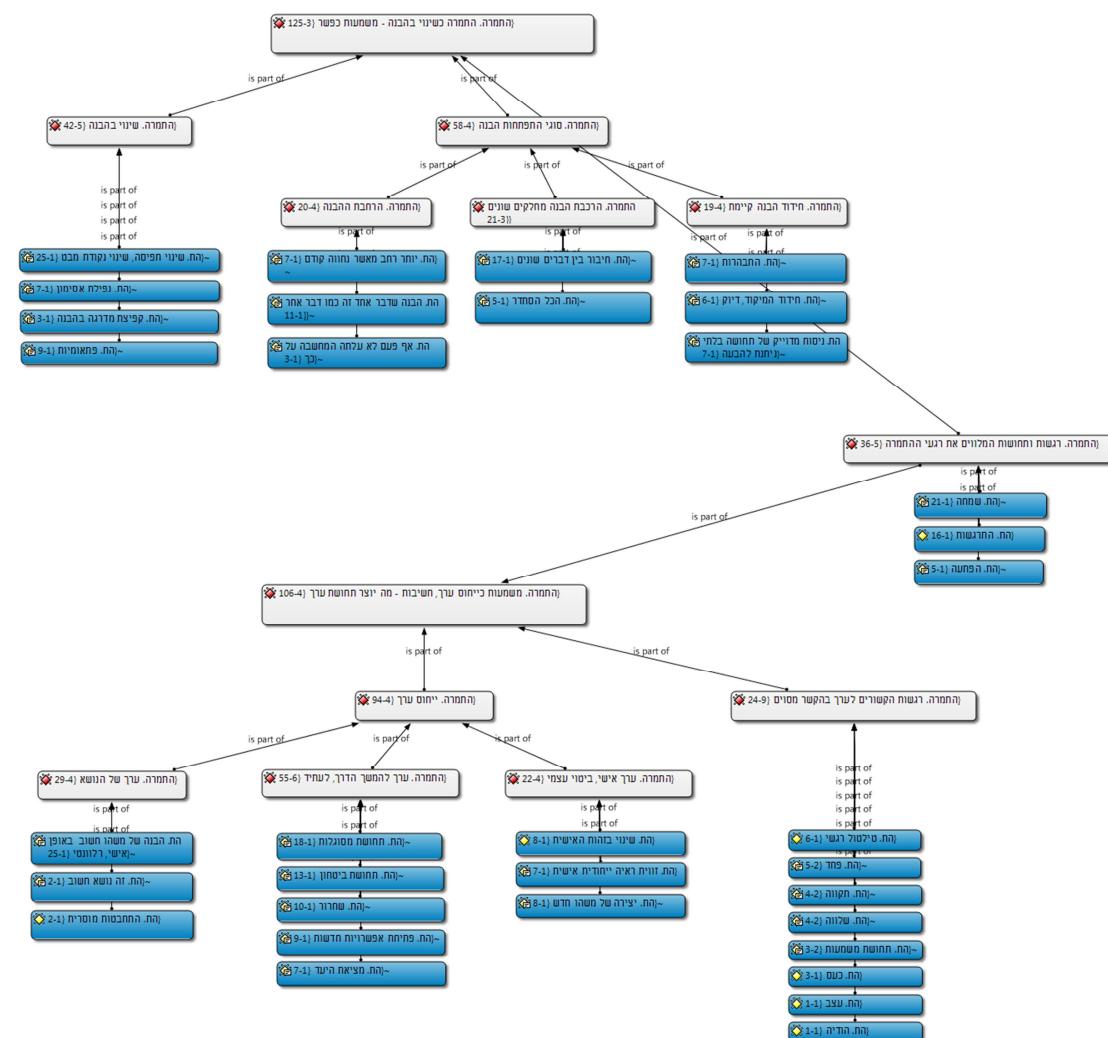
49. ה.ת. הפתעה
 50. ה.ת. השלמה
 51. ה.ת. התבגרות
 52. ה.ת. התchapוטות מוסרית
 53. ה.ת. התרגשות
 54. ה.ת. זה נושא חשוב
 55. ה.ת. זווית ראייה ייחודית אישית
 56. ה.ת. חיבור בין דברים שונים
 57. ה.ת. חידוד המיקוד, דיקוק
 58. ה.ת. חשיבות פראקטית
 59. ה.ת. טילטול רגשי
 60. ה.ת. יותר רחב מאשר נחוצה קודם
 61. ה.ת. יצירה של משהו חדש
 62. ה.ת. כעס
 63. ה.ת. מציאות היעד
 64. ה.ת. ניסוח מדויק של תחושה בלתי ניתנת להבעה
 65. ה.ת. נפילת אסימון
 66. ה.ת. עצב
 67. ה.ת. פחד
 68. ה.ת. פתאומיות
 69. ה.ת. פתיחת אפשרויות חדשות
 70. ה.ת. קפיצת מדרגה בהבנה
 71. ה.ת. שחרור
 72. ה.ת. שינוי בזיהות האישית
 73. ה.ת. שינוי תפיסה, שינוי נקודת מבט
 74. ה.ת. שלווה
 75. ה.ת. שמחה
 76. ה.ת. תחושת ביטחון
 77. ה.ת. תחושת מסוגלות
 78. ה.ת. תחושת משמעות
 79. ה.ת. תקווה

אחרי :

80. אחריו. הצורך לשתף אנשים
 81. אחריו. התכוונות פנימה. התנטקות מהסבירה
 82. אחריו. התנדפות, עמעום החוויה
 83. אחריו. יישום התובנה
 84. אחריו. עיסוק אינטנסיבי שנובע מהחויה
 85. אחריו. עיסוק מחשבתי
 86. אחריו. פעולות לפני חוץ
 87. אחריו. צינון וIMITON
 88. אחריו. תהיה ופקפק
 89. אחריו. תהליכיים פנימיים
 90. אחריו. תפיסה של שינוי חיים

לאחר קידוד כל הראיונות ויצירת כל הקטגוריות, ערכנו מיוון ויצרנו מפות לכל אחד מחמשת השלבים (תנאים, הפניות קשב, מפגש, התמרה ואחרי). לאחר תהליכי ארוך של מיוון, שיום, בדיקה אל מול הציגותים, העברת קטגוריות בין הענפים, המפות שביבידינו הציגו את המרכיב המורכב של כל אחד מהשלבים – לדוגמה, מהו מפגש, ואילו תהליכי מאפיינים אותו, אילו רגשות מאפיינים אותו, מה מאפיין את חווית המפגש וכו'.

לצורך הדוגמה, מציג את מפת ההתמרה באופן מוקטן. המלבנים הלבנים הם קטגוריות-על שנוצרו בתהליכי של קיבוץ קטגוריות וארוגון. המלבנים הכחולים מציגים את הקטגוריות המקוריות שהופקו מקידוד הראיונות. בפירוט הממצאים יוצגו המפות כולל באופן גודל יותר וברור.

תרשים 3 : מפת ההתמרה לצורך הדוגמה (מפה מוקטנת. מפה גודלה יותר ומפורטת בהמשך)

המפות שמשו אותנו לכתיבה ופירוט המהוות והשונות של כל אחד מהשלבים – תנאים, הפניות, קשב, מפגש, התמרה ואחרי. במהלך הכתיבה, שבמהלכה בחרנו שוב כל אחת מהקטגוריות, המשמעות שלה, והציגותים שקודדו על ידה, עידנו את ארגון המפה מעט יותר כך שתציג באופן מדויק את המהוות והשונות של כל אחד מהשלבים כפי שמשמעותם שלנו.

ה. ממצאים מהניתוח המרכזי באטלס

את הממצאים נציג בחמש קבוצות שמייצגות שלבים בחווית הלמידה המשמעותית: מה שמתרכש לפני ומהוות תנאים להתרחשות החוויה, חווית הלמידה המשמעותית עצמה, על-פי: הפניות קשב, מפגש והתרמה, ולבסוף, מה שמתרכש לאחר החוויה. כל אחד מהשלבים כולל קטגוריות רבות שמינו ואורגנו במבנה שמייצג את מהותו של אותו שלב. המבנים הללו יוצגו כאן, עם פירוט קצר המצביע על מהותם, וכן על השונות כפי שהיא מתחבطة בקטגוריות השונות. הממצאים מאפשרים מבט-על על המבנים השונים. בספח 3 מפורטים המבנים עד לרמת הקטגוריות והכיטוטים. אנו ממליצים לפנות לנפח לבירור משמעותן של קטגוריות מסוימות והתרשומות מציטוטים נבחרים לקטגוריות בעלות עניין.

תנאים

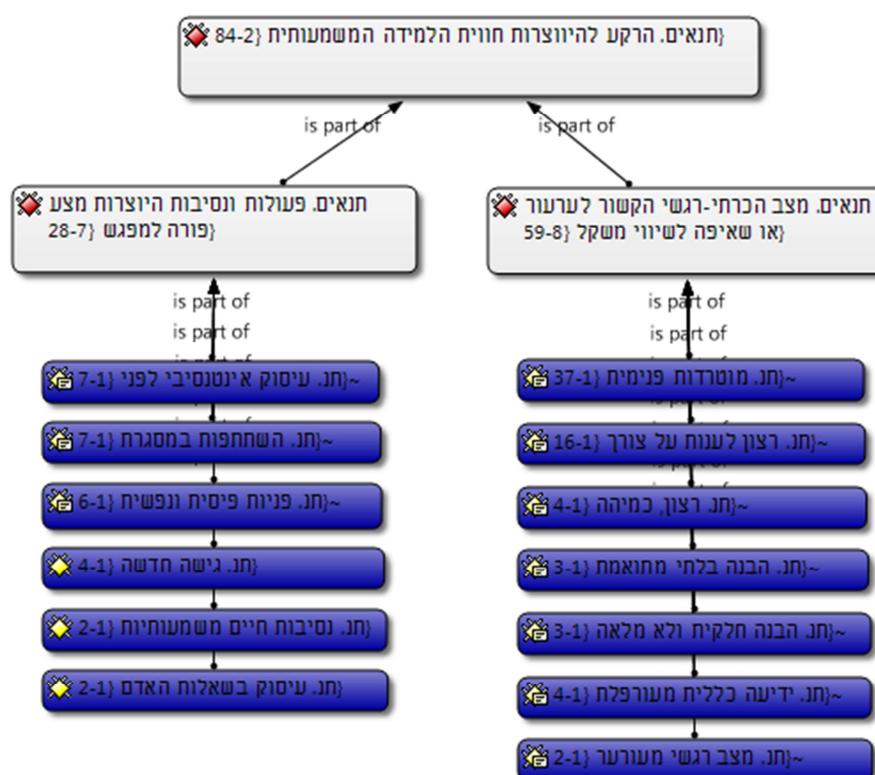
תנאים הם אירועים או מצבים שנמצאים ברקע או קודמים להתרחשות חוותית הלמידה המשמעותית, ויש להם באופן פוטנציאלי השפעות או השפעות על היבטים חוותית הלמידה המשמעותית. במסגרת תיאור חוותית הלמידה המשמעותית, המרואין מתבקש לתאר את הרקע למאשר לפני חוותה והוא בוחר לציין את מה שבינו קשור לעצם חוותית הלמידה המשמעותית. אותן היבטים שמייחדים למה שקרה עוד לפני הصلة חוותית הלמידה המשמעותית, וההמראין מיחס באופן מפורש או מרמז קשר, סיביות או יחס של השפעה חוותית הלמידה המשמעותית שתיאורה בדרך כלל מופיע אחר-כך. חשוב לציין, שאיננו מתייחסים לתנאים במשמעותם הרווחת של "אם מתקיים התנאי, אז מתרכש האירוע", אלא רק מצבים על האפשרות והפוטנציאל שכן תנאים אלה יהוו הזדמנות להתרחשותה של חוותית למידה משמעותית. גם המראין עצם בדרך כלל אינם מצבים על קשר ישיר בין התנאי שהם מתארים לבין חוותית הלמידה המשמעותית שהתרחשה אחר-כך. כמו כן, במקרים רבים ניתן לזהות מספר תנאים, ולא רק תנאי אחד, שיוצרים את המצע שעליו מתרכשת חוותית הלמידה המשמעותית.

בעת הניתוח זיהינו 13 תנאים (קטגוריות) אליהם התיחסו המראינים כאל קשוריהם לחווית הלמידה המשמעותית עליה דיווחו. תנאים אלה קובצו לשתי קטגוריות-על עיקריות (תרשים 4):

א. פעולות ונסיבות היוצרות מצע פורה למפגש (28 מופעים) – תנאים היוצרים מצע פורה המזמין למפגש משמעותי עם תכנים ורעיונות عمוקים. האדם עצמו ופעולות שהוא עשו יכול לתרום להיווצרותו של מצע זה (למשל, ארגון סביבת עבודה-חשיבה שקטה ונעימה, או שינוי גישה כלפי פעילות זו או אחרת), אבל הוא יכול להיווצר גם על-ידי נסיבות של אדם יש פחות השפעה עליו (למשל, נסיבות חיים ייחודיות). בדרך כלל, יש שילוב בין הפעולות שהאדם עשה ובין נסיבותו אליו הוא נקלע. בניתוח הריאונות זיהינו שישה תנאים שמייחדים לפעולות ונסיבות היוצרות מצע פורה למפגש: עיסוק אינטנסיבי בנושא, השתתפות במסגרת קבועה המאפשרה העמקה בנושא, פניות פיסית ונפשית, נקיטה בגישה חדשה כלפי נושא או פעילות, נסיבות חיים ייחודיות ועיסוק בשאלות האדם.

ב. מצב הכרתי-רגשי הקשור לעדרעור או שאיפה לשינוי משקל (59 מופעים) - תנאים המותיחסים לתחושים אי-נוחות, מוטרדות, או שאיפה למלא צורך או רצון כלשהו. מצבים פנימיים אלה המותיחסים להכרה, לרוגש, או שילוב ביניהם, נמצאים ברקע של חוויות למידה משמעותיות רבות וייתכן שהם מהווים זר לחיוצרותן של חוותות למידה משמעותיות. שינוי משקל מעורער, וشاءפה לשינוי משקל (להבנה, למען על צורך, לפתרון בעיה וכו') יוצר מצב של חיפוש וחקירה שמאפשר וזמן חוותות למידה משמעותית. בניתוח הריאיונות זיהינו שבעה תנאים שמתיחסים לקטגוריות-על זו: מוטרדות פנימית, רצון לענות על צורך, עניין וכמייה, הבנה בלתי מתואמת, הבנה חלקית ולא מלאה, ידיעה כללית מעורפלת, מצב רגשי מעורער.

הערה: החלוקת לשתי קטגוריות-על לא מפרידה בין היבטים אפקטיביים וקוגניטיביים. יחד עם זאת, ניתן להבחין בראיונות השונים, וכן בחלוקת מהקטגוריות צרכים הנובעים באופן ממשמעות, לעומת צרכים שהם באופן מובהק קוגניטיביים או אינטלקטואליים. החלוקת שערכנו כאן לא מדגישה דווקא את ההפרדה בין רגש לקובגניציה, אבל ניתן להבחין קטגוריות שמדגישות רגש או קוגניציה. חשוב לציין שקיימות קטגוריות רבות שבחנו רגש וקובגניציה מעורבים זה בזה ובلتוי ניתנים להפרדה.

תרשים 4: מפה המתארת את מבנה הקטגוריות של שלב התנאים המodziימים

הפנויות קשב

מספר הקטגוריות של הפנויות הקשב, כמו גם מספר המופעים הוא מצומצם, ועל כן לא נפרט קטגוריות אלה כמו את היותר. הפנויות קשב מתרכחות להרף עין - זו ההתקוונות להתחילה ולהකשב

לתוכן שמלנו. לרוגע אחד עסקנו בעניינים אחרים, וברוגע הבא, אנחנו כבר בתוך המפגש עם התוכן. בדרך כלל, החלק של הפניות קשב, גם אם הוא מתרחש תמיד, אינו מוזכר כלל בדיאוחיהם של המרואינים על חווית הלמידה המשמעותית. הם נוטים לדבר על מה שהיה קודם, ואז על החוויה עצמה. בדרך כלל, רק אם מדובר על תהליך מפורט, הם מתיחסים בקצרה לאוות רגע שבו הפנו את תשומת לבם לתוכן, ובאיזה הקשר עשו זאת. הקטגוריות הכלולות כאן מתיחסות לאיוכיות שונות של הפניות קשב, במידה והמרואינים דיברו עליהם באופן מפורש. זהינו בנתונים ארבע קטגוריות בלבד, וכלן הן גם לא מקובצות לקטגוריות על:

1. רצון לענות על צורך (6) – כאשר הפניות הקשב מייחסת באופן מפורש לצורך של המרואין.
2. להיות (4) – הפניות הקשב הינה בעלת איוכות של להיות, ודחף לעסוק בתוכן המסויים.
3. סקרנות (2) – הפניות הקשב נובעת באופן מפורש מסקרים.
4. בקשה חייזנית (2) – הפניות הקשב נובעת ישירות מבקשת שהגעה מבחן, אדם אחר או ממטרלה.

מפגש

המפגש מתרחש בין האדם לבין התוכן שאליו הפנה את הקשב. כאשר הקשב מופנה לתוכן, מתחדים יחס גומלין בין האדם לתוכן, והאדם קולט ומעבד את התכנים שעולים וمبין אותם דרך הדפוסים והtabernacities שבחרטו. במקרים רבים, המפגש מתרחש ברמת הקליטה והעיבוד, ומאפשר הבנה ברובד מסוימים של תכנים אלה. בחוויתו למידה משמעותית המפגש כולל רכיב חשוב נוסף – **התזהו**. ההזהה מבטא חיבור عمוק בין היבטים בתוכן לבין רבדים בעולםו הפנימי של האדם. למפגש שבו מתרחש הדזהה נקרא 'מפגש מהזהה'. אחד ההבדלים המהותיים בין חווית למידה משמעותית לבין חווית אחרת היא בהתרחשותו של מפגש מהזהה.

בעת הניתוח זה היו 23 קטגוריות המייחסות למפגש. חילקון קטגוריות אלה לחמש קטגוריות-על: האחת מתיחסת לנגיעה האישית של התוכן ברבדים עמוקים של האדם – שוויה למעשה מהות המפגש מהזהה. השנייה מתיחסת לחוויה של האדם בתוך המפגש, מעבר לנגיעה האישית. השלישית מתיחסת להיבט ההכרתי בתוך המפגש, מעבר למונט מאליו: ההtabernacities והעיבוד שמתרחשים בכל מפגש. הרביעית מתיחסת לתחשות ורגשות. וה חמישית מתיחסת לתנאים חייזניים שימושיים על המפגש. להלן פירוט קטגוריות-העל (ראו טרשים 5):

- א. **נגעה אישית** (23 מופעים) – מהות של המפגש מהזהה הוא בחיבור העמוק בין היבטים בתוכן לבין רבדים בעולםו הפנימי של האדם. קטgoriyat-על זו מתיחסת למהות חיבור עמוק זה ולמידה שבה התכנים נוגעים באופן אישי בעולםו הפנימי לאדם, ויוצרים הזדהות עמוקה. קטgoriyat-על זו כוללת ארבע קטגוריות שעלו מהנתונים: רלוונטיות, הזדהות ומשמעות באופן אישי, נגעה ברבדים עמוקים, מעבר ממבוט מופשט למבט אישי וקרוב, בעלות על רעיונות ותהליכי הבנה.
- ב. **ההיבט החוויתי במפגש** (21 מופעים) – מפגשים שונים מאופיינים בחוויות שונות. מרוגע הפניות הקשב, מתחילה להתפתח מפגש, והחויה של האדם במהלך יכולת להיות מושפעת מהמשמעות עצמה, באופן התמודדות האישית של האדם, מהקשרים הסביבתיים, ועוד.

הנתונים הعلاו ארבע קטגוריות המתייחסות לחוויות של מפגש: היסחפות וזרימה, משחקיות, התעניינות והסתקרנות, ועובדת סייזיפית.

ג. **אירועים ותהליכיים הכרטתיים** (37 מופעים) – ברבים מהפגשים מתרכשים תהליכיים הכרטתיים-קוגניטיביים קשורים בהבנה והעמקה, בהתרددות עם מידע, בהעלאת רעיון, פיתוחם, עובדה אותם ועוד. גם אם קיימים בין הריאונות שערךנו מפגשים בהם פתאומיים ומופעים בעיקר על-ידי רגשות, לעיתים בלתי מוסברים, רובם המכريع כולל מרכיבים הכרטתיים ברורים. חשוב לציין כי במרכיבים הכרטתיים אלה מעורבים בדרך כלל גם מטענים רגשיים. החלק ההכרתאי של המפגש כולל 9 קטגוריות, אותן חילקו לשתי

"תת-קטגוריות-על"³:

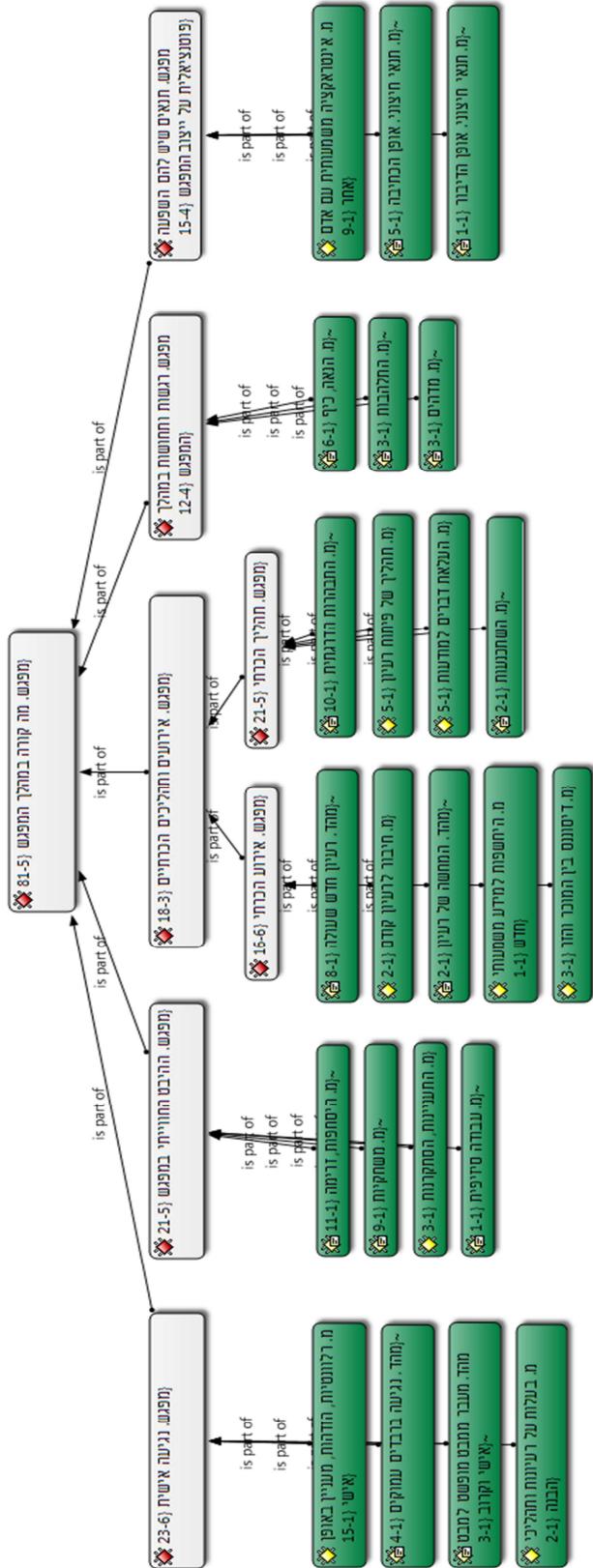
1) **AIROU הכרתאי** – קטgorית-משנה זו מתייחסת לAIROU יחסית נקודתי שאין בו אזכור להפתחות או תהליך. אלה בדרך-כלל פעולות הכרטיות שמתרחשות במהלך המפגש, בנוסף לקליטה ולעיבוד הראשונים, ויש להם תפקיד ביצירת ההדhood. ואלה שיש הקטגוריות: רעיון חדש שעולה, חיבור לרעיון קודם, המשחה של רעיון, היחסות למידע שימושתי חדש, דיסוננס בין המוכר והזור.

2) **תהליך הכרתאי** – קטgorית-משנה זו מתייחסת לתיאורים שמתבטאים בהם תהליכי הכרתאי שמתרכש במהלך המפגש. הנתונים מעלים ארבעה תהליכיים כאלה: תהליך של פיתוח רעיון, התברורות הדרגתית, העלאת דברים למודעות, השתכנעות.

ד. **רגשות ותחושים במהלך המפגש** (12 מופעים) – המפגש של היבטים של התוכן עם רבדים עמוקים בעולמו הפנימי של האדם יכולים ליצור תחושות ורגשות עזים. הסיבה שמספר המופעים בקטgorית-על זו הינו קטן יחסית היא שבמקרים רבים החדhood וההתמרה מתרכשים בצד זה לצד זה, וכך גודל מהביטויים הרגשיים מופיעים בקטgorיות ההתמרה. הקטגוריות המופיעות כאן הן שמתיחסות באופן מובהק לשלב המפגש: הנאה וכיוף, התלהבות, ומדחים.

ה. **תנאים שיש להם השפעה פוטנציאלית על ייצוב המפגש** (15 מופעים) – קטgorית-על זו מתייחסת לתנאים שקשורים באופן ספציפי למפגש וליצובו. ייצוב המפגש, משמעו העמקת הריכוז, ויצירת קשב יציב ללא תנודות ובריחות לעיסוקים אחרים. זיהינו שלושה תנאים שתורמים לייצוב המפגש: אינטראקציה משמעותית עם אדם אחר, תנאים חיוניים המתייחסים לאופני הכתיבה שהתוכן כתוב, תנאים חיוניים המתיחסים לאופן הדיבור שהתוכן מועבר בעל-פה.

³ תת-קטגוריות-על הן קטגוריות שמארכנות תחתן קטגוריות שנוצרו בתהליכי קידוד הנתונים, אך הן נמצאות במבנה מורכב שבו הן בעצם תת-קטgorיה לקטgorית-על שימושית.

תרשים 5 : מפה המתארת את מבנה הקטגוריות של שלב המפגש

התמורה

כאשר מתרחש מפגש מהדדה, בדרך כלל הוא גורר אחריו סדרה של "נפילת אסימונים" וארಗן חדש של מבנים ודפוזים. משחו חדש מתחולל בעולמינו הפנימי, לעיתים יש תחושה של גילוי דבר בעל ערך, של צמיחה, של שינוי נקודת מבט. לא מדובר כאן בلمידה של פריט מידע מסוים, אלא בטרנספורמציה, הפיכה מהותית בפנmiותו של האדם, תבונתי, רגשית, רוחנית, או שילוב ביניהם. במקרים רבים היא עשויה להוביל גם לשינוי התנהגותי. זהה ההתמורה.

התמורה מביאה עמה תחושות משמעותיות. לתפיסתנו, התמורה מלאה מעربת משמעותיות בשני מובנים. תחושת המשמעות האחת מתייחסת לירידה למשמעותו הסמנטיבית של הדבר, והבנתו עמוק. זהה משמעותות במובן של פשר, פרשנות, או הבנה. מトוך הבנה עמוקה זו, האדם מזהה את החשיבות והמשמעות של הדבר ביחס לעולמו, חייו, ואולי גם לחברה והעולם סביבו. זהה משמעותות במובן של ערך, חשיבות. מערכת הקטגוריות של ההתמורה מחולקת לשני חלקים גדולים, האחד מתייחס לפשר ואחד לייחוס ערך, כאשר לכל חלק המבנה שלו.

התמורה כשינוי בהבנה - משמעות כפשה

אדם יורד למשמעות הדבר שלפניו כאשר הוא **מבין** אותו באופן عمוק, מבין את פשרו. בעת ההתמורה, מתרחשת ברוב המקדים העמיקה בהבנה, "נפילת אסימונים", או שינוי מהותי בהבנה. כל אלה יוצרים תחושות משמעותיות, מעצם הפרשנות העמוקה יותר, מעצם ההבנה עצמה. כל מבנה הקטגוריות הבא מתייחס להיבט השינוי בהבנה שמרת התמורה, ויש לו משמעות כפשה (ראו טרשים 6).

בתהליך הניתוח של ההתמורה כשינוי בהבנה יצרנו 15 קטגוריות (125 ציטוטים) שמייננו לשתי קטגוריות-על, אחת מהן מכילה שלוש תת-קטגוריות-על. נוסף על כך, זהה קטgorיות-על אחד שמשתיכת לשני חלקים ההתמורה (כפשה וכייחוס ערך).

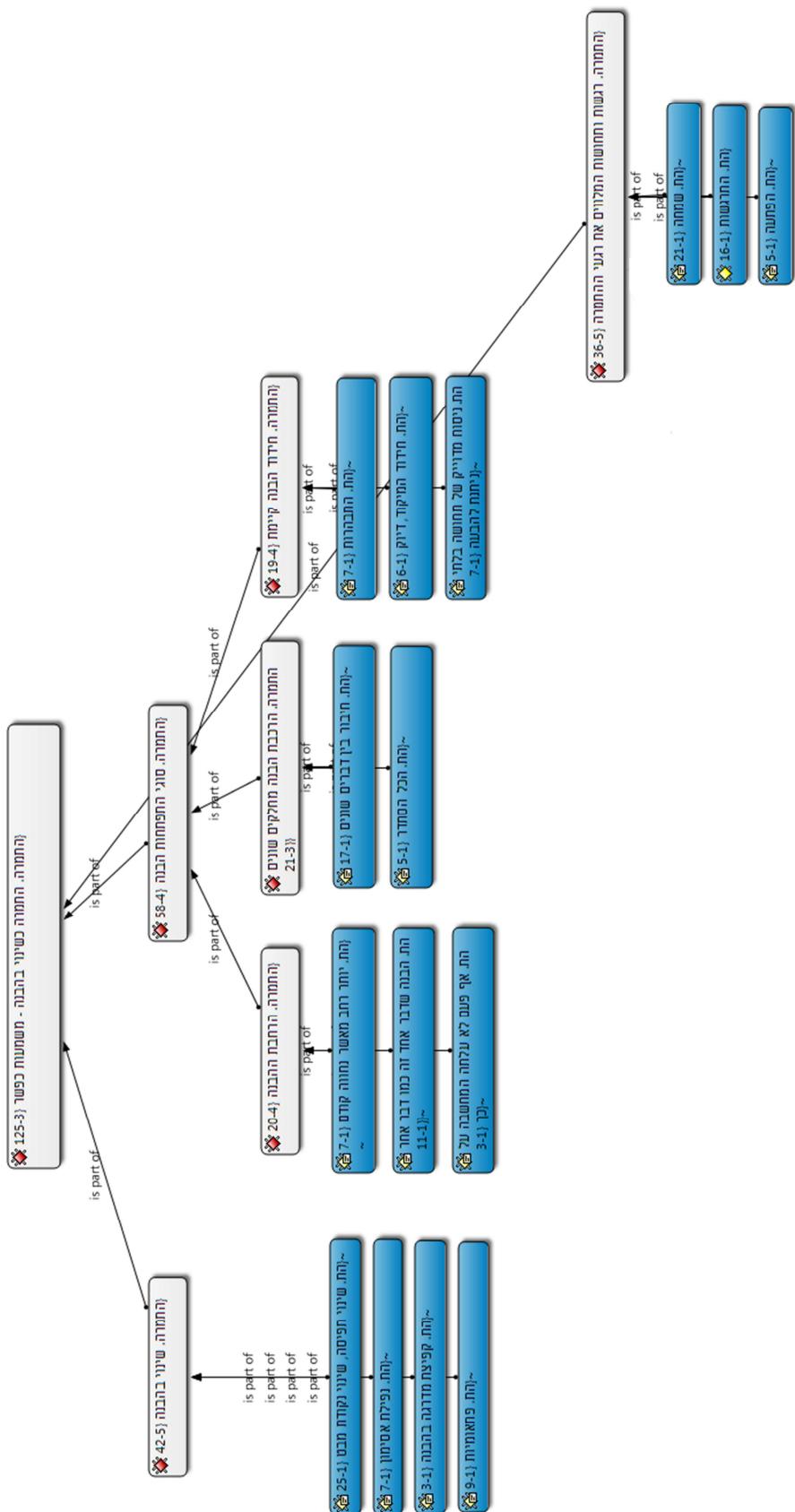
- א. **השינוי בהבנה** (42 מופעים). קטgorיות-על זו מתייחסת למוחות ההתמורה – השינוי. כמעט בכל ההתמורה מתרחש שינוימשמעותי בפנmiותו של האדם. בחלק גדול, השינוי הוא הכרתי, שינוי עמוק בהבנה. שינוי זה מורגש אצל המרואיאנים במספר דרכים: יש המתארים שינוי מהותי בתפיסה, או שינוי בנקודת המבט, רבים מתארים תחושה של נפילת אסימון – "אה, עכשיו באמות הבנתי!", ישנים כאלה המתארים קפיצה מדרגה בהבנה, וגם מאפיינים את אותו שינוי שחל בהם, כמו שחו שקרה בפתאומיות.
- ב. **סוגי התפתחות הבנה** (58 מופעים). קטgorיות על זו מתייחסת לתהליכי של התפתחות ההבנה שהביאו לשינוי. מרואיאנים מתארים תהליכי מגוונים שהובילו להתמורה. את התהליכים הללו קיבצנו לשולש תת-קטגוריות-על:

- (1) **הרחבת הבנה** (20 מופעים). ההבנה מתרחבת ובהדרגה כוללת מקדים והקשרים נוספים. חלק מהמרואיאנים מתארים תחושה של הרחבה, ראייה רחבה יותר. הקטגוריות שנכללות כאן: יותר רחב מאשר נחוצה קודם, הבנה שדבר אחד הוא כמו דבר אחר, אף פעם לא עלתה המחשבה על כך.
- (2) **הרכבת הבנה מחלקים שונים** (21 מופעים). ההבנה הופכת להיות קוורנטית יותר, סביר רעיון, או עיקרונו מסוים. מה שקדם נחוצה כחלק הבנה שאינו קשור

ביניהם, הופך להיות מגובש, וחלקים מסתדרים יחד. הקטגוריות שנכללות כאן: חיבור בין דברים שונים, הכל הסתדר.

(3) **חידוד הבנה קיימת** (19 מופעים). ההבנה מתחדשת ומתבהרת, ומה שהיא קודמת מעורפל ולא ברור, הופך להיות חד ומובן יותר. הקטגוריות שנכללות כאן: התבהרות, חידוד המיקוד דיווק, ניסוח מדויק של תחiosa בلتוי ניתנת להבעה.

ג. **רגשות ותחושים המלאוים את רגעי ההתמרה** (36 מופעים). קטgoriyit-על זו מונה שלוש קטגוריות: הפתעה, התרגשות; ושמחה. קטגוריות אלה הן רגשות ותחושים הקשורים ישירות לעובדה שבחוויות הלמידה המשמעותית התרחשה ההתמרה. רגשות אלה מופיעים אצל המרואינים ללא תלות או קשר ספציפי לתוכן החוויה. בין אם הייתה זו הבנה של משהו חשוב על פנימיות האדם או בין אם היה זה גילוי של פתרון מתמטי – התחושים עטפו את המרואינים באופן כולל מעצם קיומה של ההתמרה. קטgoriyit-על זו משותפת לשני חלקים ההתמרה: ההתמרה כשינוי בהבנה וההתמרה כיחס ערך, שכן בתהליך הופעת הרגשות יש מחד הבנה עמוקה של הנושא (פשר) ומאידך נגיעה אישית והשפעה ערבית (יחס ערך).

תרשים 6: מפה המתארת את מבנה הקטגוריות של שלב ההתמרה כثنוי בהבנה

התמורה כיצירת תחושת ערך - משמעות ביחס לערך

כפי שהוזכר בפרק המבוא, זהו חלקה השני של משפחת ההתרמה. התמורה כיחס ערך, בשונה מהתרמה אפשר, מתייחסת לחסיבות ולמשמעות של חווית הלמידה, לא רק מנקודת הבנה عمוקה של תכנית ומסורת של החוויה, אלא מנקודת הקשר שלה אל עולמו האישי של האדם החווה אותה (ראו תרגשים 7).

בתהליך הניתוח של התמורה כיחס ערך יצרנו 22 קטגוריות (106 ציטוטים) שמוניינו לארבעה קטגוריות-על. נוסף על כך, זוהתה קטgoriyit-על אחת שימושית לשני חלקים התמורה (אפשר וכייחס ערך).

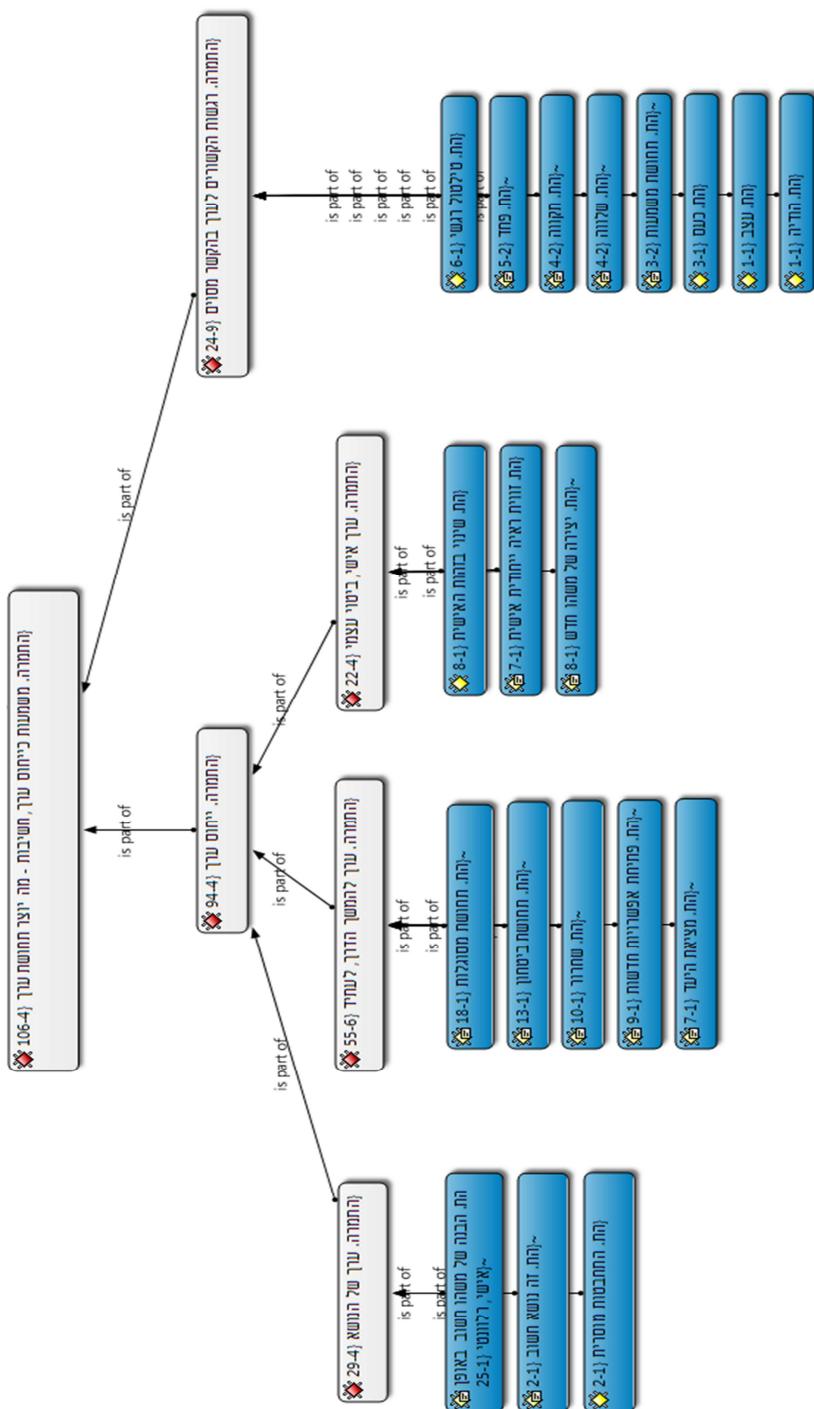
א. ערך של הנושא (29 מופעים) – קטgoriyit-על זו מתמקדת בנושא שבו עוסקת חווית הלמידה המשמעותית ובוחנת את הערך שלו כלפי האדם שחווה את החוויה. כפי שניתן יהיה לראות בקטגוריות השונות, ערכו של הנושא יכול להיות משמעותי באופן אישי עבור אותו אדם, או גם באופן כללי עבור החברה הסובבת אותו. ערך זה של נושא החוויה הוא שהופך אותה למשמעותית. שלוש הקטגוריות שנמנו על קטgoriyit-על זו הן: הבנה של מהו חשוב באופן אישי, זה נושא חשוב והתחבות מוסרית.

ב. ערך להמשך הדרך – לעתיד (55 מופעים) – רגע ההתרמה מתרכש אמן ממש טווח זמן קצר מאד, אך לערך הנלמד מרגע זה יש, פעמים רבות, השפעה על עתידו ועל המשך דרכו של חוויה החוויה. הערך הופך מגילוי מסעיר ורגעי לכלימשמעותי עשוי לתפוס מקום קבוע בארכו הכלים של האדם. כלי זה, לרוב, מפותח, עמוק, משנה צורה ובעיקר מתחכך בתוך חיו של האדם. כניסה של הערך לתוך חייו האדם יכולה לשנות משהו בחיו, בהשemption, ביחסו לנסיבות ועוד. קטgoriyit-על זו מתמקדת בהתרחשויות שקרו בעת ההתרמה או בתוצאות שעלו בה, ככל מהוות ערך עבור המרואאים והן בעלות השפעה על עתידם. חמישת הקטגוריות הנמנאות על קטgoriyit-על זו הן: תחושת ביטחון, תחושת מסוגלות, שחרור, פתיחת אפשרויות חדשות, ומציאת היעד.

ג. ערך אישי, בייטוי עצמי (22 מופעים) – מרכיב הערך אשר ניצק לתוך חווית הלמידה המשמעותית יכול להיווצר מרכיבים שונים כמו, כאמור, רגשות או חוללות של שינוי באדם. הרכיב אותו מציגה קטgoriyit-על זו מתייחס לתביעתו האישית של האדם וליכולת שלו לבטא את עצמו ואת ייחודיותו בתחום מסוים. חווית הסגוליות שבמצבה, גילוי או חידוש על ידי אדם, גורמת לו לתוצאות מגוונות שיוצאות את הערך לחוויה. קטgoriyit-על זו מתמקדת באירועים מסווג זה וממיינת לשלושת הקטגוריות הבאות: שינוי בזיהות האישית, יצירה של משהו חדש, זווית ראייה ייחודית אישית.

ד. רגשות הקשורים לערך בהקשר מסוים (24 מופעים) – קטgoriyit-על זו פורסת את מגוון הרגשות שחושו המרואאים עת חוו את רגע ההתרמה בחווית הלמידה המשמעותית. קטgoriyit העלה מוויינה לשמונה קטגוריות שונות כאשר כל אחת מהן מייצגת רגש אחד. יחד עם זאת, וכפי שניתן יהיה לראות בדוגמאות שיוצגו בהמשך, במקרים מסוימים אף סותרים, אשר הלמידה המשמעותית הייתה רוויה בערבול של רגשות שונים, ולעתים אף סותרים, אשר קשה היה להפריד ביניהם. בין הרגשות שזוהו לנו: טלטול רגשי, פחד, תקווה, שלווה, תחושת משמעות, כעס, עצב, וחודיה.

ה. **רגשות ותחושים המלאוים את רגעי ההתמרה** (36 מופעים) – קטגוריה זו משותפת לשני חלקים ההתמרה ומפורטת בחלק ההתמרה כשיינוי בהבנה – ההתמרה כפער, שהופיע לעילו. קטגוריות אלה הן רגשות ותחושים הקשורים ישירות לעובדה שבחוויות הלמידה המשמעותית התרחשה ההתמרה. רגשות אלה, בשונה מקטgorית-העל הראשונה, מופעים אצל המרואינים ללא תלות או קשר ספציפי לתוכן החוויה.

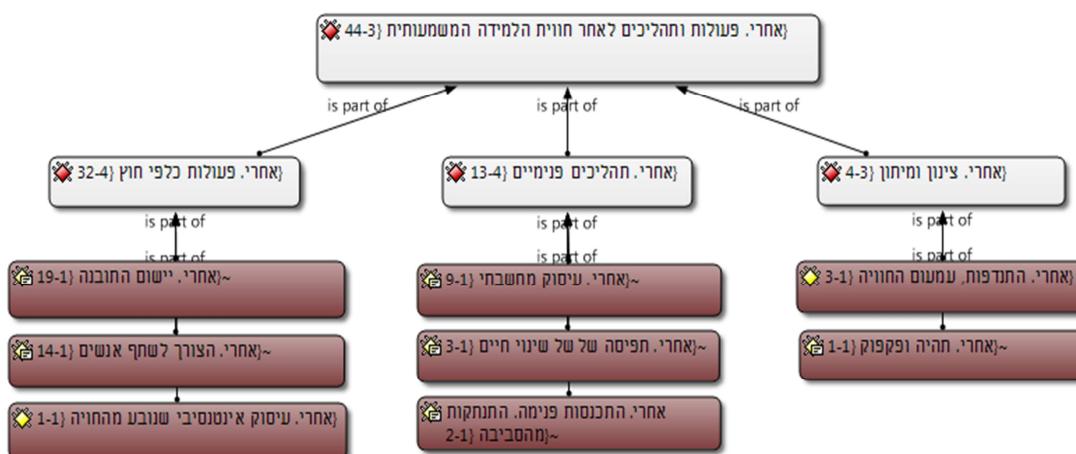

תרשים 7 : מפה המתארת את מבנה הקטגוריות בשלב ההתמרה כבחירה ערך

לאחר חווית הלמידה המשמעותית

בחלק גדול מהמקרים, לאחר סיום של חווית הלמידה המשמעותית, המרואין מדווח על ההצלחות של חוויה זו, על המשך עיסוק וחשיבה, או על כל תהליך שהתרחש בעקבותיה או ביחס אליה. דיווחים אלה תייגנו בשם "אחרי", ואפיינו את התהליכים והפעולות השונות שהגיעו בעקבות חווית הלמידה המשמעותית. בעת הניתוח זיהינו 8 קטגוריות המתייחסות למה שהתרחש לאחר חווית הלמידה המשמעותית. קטגוריות אלה קובצו לשולש קטגוריות-על עיקריות:

- א. פעולות כלפי חוץ (34 מופעים)** - פעולות שהמרואין עשה או התכוון לעשות בעקבות חווית הלמידה המשמעותית ש모פנות כלפי חוץ - כלפי סביבתו, כלפי אנשים אחרים, שמוט הקטגוריות, המייצגות פעולות אלה הן: יישום התובנה, הצורך לשתף אנשים, ועיסוק אינטנסיבי הנובע מחויה.
- ב. תהליכי פנימיים (16 מופעים)** - תהליכים שהמרואין עבר עם עצמו, במחשבותיו, ברגשותיו ובחוויותיו בעקבות חווית הלמידה המשמעותית. זיהינו חמישה תהליכי פנימיים כאלה: עיסוק מחשבתי, תפיסה של שינוי חיים, הכנסות פנימה והתנטקות מהסביבה.
- ג. צינון ומיתון (4 מופעים)** - מספר מרואינים התייחסו לתחושים ולהתהליכים של הציגנות וההתמונות החוויה, ביחס לחווית ולהתרגשות שאפיינו את חווית הלמידה המשמעותית: התנדפות ועמעום החוויה, ותහיה ופקוף.

תרשים 8: מפה המתארת את מבנה הקטגוריות של השלב לאחר חווית הלמידה המשמעותית

ו. ממצאים מנתח חוויות הלמידה המשמעתיות

מטרתו של ניתוח זה היא להסתכל על כל חוות למידה משמעותית בפרט את תוכנותיה, על מנת לגלוות היבטים זהים בין חוות למידה משמעותית, לבין היבטים ייחודיים לחוויות מסוימות. לצורך כך, פירטו לכל חוות למידה משמעותית את ההיבטים הבאים:

שם, מגנון, משמעות, הפניות קשב, מפגש, התמורה, סוג ההזדהוד, סוג ההתמורה.

בנוסף, תוך כדי פירוט ההיבטים השונים, עלו היבטים ייחודיים שמאפשרים להשוות בין חוות למידה משמעותיות שונות:

א. הכוונת הפעולות: פעילות יוזמה מכוונת ומודעת מראש (חובליה עצמית), לעומת השתתפות בפעולות בעלת רלוונטיות, אבל ללא מכוונות או מודעות למה שהיא עשויה להביא אותה.

ב. שאיפה אפיסטטולוגית: הגעה לשובנה מוחלטת ומספקת, לעומת התקדמות בחשיבה ופתחת כיווני חשיבה נוספים.

ג. מעורבות: מעורבות התחלהית, לעומת מעורבות בהתחווות, לעומת מעורבות פתאומית.

ד. אופן הופעת רעיון: התבגרות ועיבוד הרעיון לעומת שינוי נקודת מבט פתאומית.

ה. יצירה אישית של מהו חדש.

תרשים 9 מדגים את פירוט ההיבטים השונים עבור חוות הלמידה המשמעתית הראשונה. הפירוט הנ"ל נעשה עבור כל 25 חוות הלמידה המשמעתיות.⁴

מעבר לערך שבניתו כל אחת מחוויות הלמידה המשמעתיות למרכיביה והבנת המנגנונים והתהליכים שיוצרים אותה, יצרנו טבלה שמסכמת את ההיבטים השונים שדומים זהים בין חוות הלמידה המשמעתיות השונות.

מעורבות פתאומית	מעורבות בהתחווות	מעורבות התחלתית	הגעה לשובה מוחלטת ומספקת	התקדמות בחשיבה ופתחת כיווני חשיבה נוספים	השתתפות בפעולות בעלת רלוונטיות, אבל לא מכוונות	פעילות יוזמה מכוונת ומודעת ראש
2	7	14	13	10	10	14

מחשובות חדשות (בדרכּ- כל כת Zweig מאנטראקטיבית)	מחשובות ראש – כגון מעורב	יצירה של מהו חדש	לא ברור – כגון מעורב	שינויי נקודת מבט פתאומית	שינויי נקודת מבט פתאומית	התבגרות ועיבוד הדרגתית
17	8	8	4	4	13	

⁴ הפירוט נעשה על-ידי חבר קבוצת המחקר – ליאב שטורם.

תרשים 9: פירוט היבטים של חווית למידה משמעותית אחת

דמיון בין חוויות במידה ממשותית על-פי חממת ממדיה ההשוואה:

שם הראיון ראיונות פירוט היבטים שזוועה בראיון/קבוצת	היבטים קידוד	שם הראיון
השתתפות בפעילויות רלוונטיות, התקדמיות בחשיבה, מעורבות בהתחוות, התבהרות ועיבוד הדרגי, מחשובות חדשות כتوزאה מאינטראקציה.	2 1 2 1	שיעור במתמטיקה על המשורבע, כתיבה אינטואיטיבית
השתתפות בפעילויות רלוונטיות, תשובה מספקת מעורבות בהתחוות לא ברור – נראה מעורב מחשובות חדשות כتوزאה מאינטראקציה.	2 3 2 2 1	להשתתק במה שיש, מודל שלושת המעלגים
פעילויות יזומה ומכוונת, התקדיות בחשיבה, מעורבות התחלתית, התבהרות ועיבוד הדרגי, יצירתיותו חדש	1 1 1 1 2	ליקוי מודל תיאורטי בעצמי, גם אני יכול לנגן פסנתר
פעילויות יזומה ומכוונת, התקדיות בחשיבה, מעורבות התחלתית, התבהרות ועיבוד, לא ברור – נראה מעורב, הדרגי, מחשובות חדשות כتوزאה מאינטראקציה	2 3 1 1 2	תפקידי הדרכה בתחום הסיעוד, האמביולנטיות המוסרית של הציונות
פעילויות יזומה ומכוונת, התקדיות בחשיבה, מעורבות התחלתית, התבהרות ועיבוד הדרגי, יצירתיותו חדש	1 1 1 2 1	איך אישה חרדיות יכולה לעשות שניוני, חוויות במידה ממשותית במגזר החרדי, קשר בהשגת הבד"ץ, מחשובות על חרדים מודרניים, המניג הרפלקטיבי

ז. דיוון בנסיבות

נחוור עתה לשאלות המחקר. בשאלת המחקר הראשונה שאלנו מהן חוויות למידה משמעותיות ומה מאפיין אותן. בمعנה לשאלה זו סייפקנו תיאור עשיר של שלבי התופעה, ובחלק זה נספה להציג באופן מhocז את המהות של כל אחד ממחלבים ומגנון של המופעים השונים של התופעה. בשאלת המחקר השנייה שאלנו כיצד חווית למידה משמעותית מתחווה, וכייזד אפשר ליצור חזדמנויות להתרחשותה. המענה לשאלת מחקר זו נוצר מהתיאור העשיר של חווית הלמידה המשמעותית.

האפיון של חוויות למידה משמעותיות

נתיחש כאן לחמשת השלבים שתיארנו: 1. תנאים מקדים, 2. הפניות קשב, 3. מפגש, 4. התמרה, 5. לאחר חווית הלמידה המשמעותית. בכל שלב נתאר את המהות על-פי מה שעלה מהתונונים, וכן את השונות. המהות באה בדרך-כלל לידי ביטוי בקטגוריות-העל והשונות מתבטאת במגנון הקטגוריות.

חוויות למידה משמעותיות מתרחשות על רקע אירועים ומצבים, ואלה עשויים באופן פוטנציאלי להוות **תנאים מקדים** להתרחשות החוויה. זיהינו תנאים מקדים משני סוגים. סוג אחד פעיל וחיצוני שבו המרואין פועל או יוצר נסיבות שיש בהן פוטנציאל לחווית למידה משמעותית. לדוגמה, המרואין עוסק באופן אינטנסיבי בנושא, או משתף באופן תקין במסגרת לשחי, נוקט בגישה חדשה וכו'. תנאים מקדים אלה יוצרים חזדמנויות לחווית למידה משמעותית, ובמובנים מסוימים יש לאדם שליטה, גם אם מוגבלת, על קיומם. לדוגמה, בראיון התנועה **הכונה בסקי**, המרואינת החליטה לקרואת טiol משפחתי לאתר סקי, להגדיל באופן משמעותי את תרגולי הסקיימולטור ואת תרגולי הפילאטיס, כך שהיא עוסקת בתקופה זו באופן אינטנסיבי בעניין זה:

אוקיי, אז ככה, אז אני בכמה החודשים האחרונים התחלנו ללמידה סקי לקרהת הטילו שלנו שבעה הבא, וחוץ מזה שאנחנו עושים סקיימולטור אנחנו גם-, אני העלייתי את התדרירות של הפילאטיס, אז אני עשה עכשי פ萊מים בשבוע פילאטיס, ועשינו-, ואני חושבת שעשית שמונה מפגשים בסקיימולטור. (ההנעה הנונה בסקי).

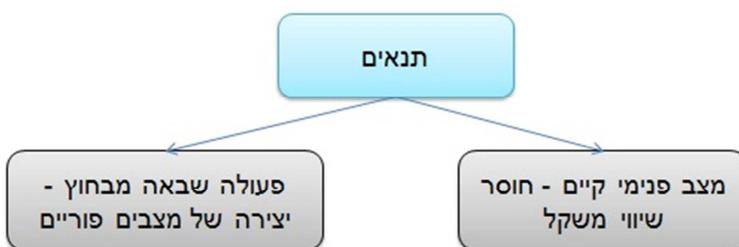
העסק האינטנסיבי שלה, אותו יזמה באופן פעיל, היווה תנאי מקדים להתרחשות של חווית למידה משמעותית.

הסוג השני מתאפיין במצבים פנימיים שהמכנה המשותף שלהם הינו חוסר שיווי משקל: תחושות אי-נוחות, מוטרדות או שאיפה למלא צורך או רצון כלשהו. באוטו ריאיון (**ההנעה הנונה בסקי**) המרואינת לא מצליחה להבין מדוע המורה לפילאטיס, שמנסה לעזור לה באתגרים הקשורים לගישת סקי, חזרת שוב ושוב על תרגיל מסוים. היא לא מצליחה להבין את הקשר בין התרגיל הזה לבין גישת סקי (במהלך חווית הלמידה משמעותית היא למעשה מבינה שההנעה שהיא מתרגלת בתרגיל הפילאטיס, היא בדיקת התנועה שאותה היא אמורה לעשות בגין בזמן גישת סקי).

כǐ אני לא הבנתי איך זה קשור, אמלתִי אוקיי, מנסה לחזק לי את הארבע ראשי או משחו כזה, לא הבנתי בדיק שזה התנהעה עצמה שהיא בול אותו הדבר, זה לא רק שהיא מחזקת לי את השristolים שיכולים לעזור לי לא להתרסק. (התנהעה היכונה בסקמּוּן).

חוסר ההבנה שלה מטריד – היא יודעת שיש קשר בין תרגיל הפילאטיס, לבין גלישה בסקי אבל לא מצליחה להבין את הקשר הזה. זה יוצר מצב פנימי של חוסר שיווי משקל.

כאשר תנאים שניים סוגים, חיצוני-פער ופנימי-קיים, נפגשים במצב מסוים, נראה שהסיכוי לחווית למידה משמעותית גדול (תרשים 10). בתנאים שלנו ב-64% מהחוויות הלמידה המשמעותיות מתקיים תנאים שניים. אם נחזור לדוגמה, מצב של שיווי משקל סביר חוסר הבנה, בשילוב עסק אינטנסיבי בנושא גורם לחווית למידה משמעותית.

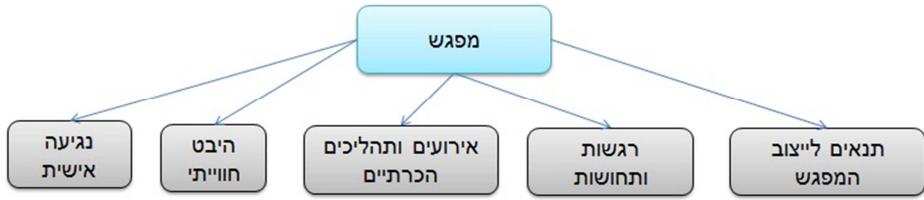

תרשים 10: מבנה העל של שלב התנאים המקדמים

כל חוות למידה משמעותית מתחילה **בהפניה קשֶׁב** לתוכן המסתומים. המוטיבציות יכולות להיות שונות – מתוך גורם חיצוני, או באופן אוטונומי לחולוטין על-ידי האדם עצמו. יתר על כן, הפניה הקשֶׁב יכולה להיות תהליך מודע ורצוני (מכל סוג של מוטיבציה) אם גם לא רצוני – תהליכי שבו האדם נשאב או נקלע אל תוך פעילות או תוכן כלשהו גם כאשר לא התכוון לכך. במרבית המקרים, מרואיןנים לא צינו באופן מפורש את השלב של הפניה הקשֶׁב, אלא אם כן הייתה בו ייחודיות כלשהי. למשל, בראיון מה זה **לחקרו אנשים שקרובים לי**, התיחסה המרואינית באופן מפורש להפניה הקשֶׁב, והציגה את מאפיין הלהיות שחוותה בשלב זה. היא מתיחסת להתlabות שלה להתחילה בקריאה המאמר עליו המליצו לה. הנה אחד הцитוטים:

ואז באותו ערב כבר כתבתי לעצמי תוכן כדי שהיא דיברה את השם ומיד אחרי זה ניגשתי, חיפשתי את זה והזרדתי את זה, וזה נראה, Caino יש להזכיר לו מה זה לחקרו אנשים שקרובים לי

הפגש הוא שלב מבוסס יותר, שבו נוצרים קשֶׁב ורכיבים עמוקים יותר, ומתחילה להיות אינטראקטיה של ממש בין התוכן לבין האדם. מהמדובר עליה שלכל מפגש חמישה היבטים: נגעה אישית, חוות של מפגש, מרכיב הכרתי-קוגניטיבי, מרכיב אפקטיבי, גורמים המשפיעים על ייצוג המפגש. תרשים 11 מציג את מהות המפגש.

תרשים 11: מבנה העל של שלב המפגש

כדי שתתרחש חווית למידה ממשונית, צריך שיתרחש הדחוד במהלך המפגש, שבו היבטים בתוכן מהדדים עם רבדים עמוקים אצל האדם. זהו החלק המהותי של המפגש. חלק זה בא לידי ביטוי במרקם הקטגוריות שעוסק ב涅געה אישית: הרלוונטיות של התכנים לאדם, ההזדהות שלהם, נגעה ברבדים עמוקים ובעלות על רעיונות.

לדוגמא, הריאיון מודל שלושת המעלגים התקיים בעקבות סדנה שבה נחשפה המרואינית למודלים מסוימים, ובמהלך העבודה אותו חשה רלוונטיות והשלכות על חייה:

בשני ממדים, גם כשהקשבי לה והייתי צריכה ממש להקשיב בצורה שמקפת אותה גם מה אני מבינה ממנה בהקשר למודל הזה, וגם אולי בעיקר, זה היה לי ממשוני כי הרגשתי איפה זה מוגע לי. באותה מידה עשינו את התרגיל ההפוך, והוא חיפשה עצלי את הנקודות האלה. בהתאם הרגשתי איך המודל הזה הוא ממשוניתי לי ב... כי הוא יכוון את העתיד הקרוב שלי .. משהו זהה. כי הוא ממש- ממש רלוונטי לי, ברגע שהרנווishi את הרלוונטיות שלו לחווים שלי או הוא נהיה לי .. חווית את זה חוויות למידה כזאת שהתייאוריות הפכו למשהו יותרichi ומשמעותי. (מודל שלושת המעלגים)

המפגש הוא בדרך כלל החלק הארוך ביותר בחווית הלמידה המשמעותית וככזה יש בו ממד של חוויה מתמשכת. חוויות מפגש שונות זו מזו. ישן חוויות מפגש שחילוקים גדולים שלן הם מפרכים וסיזיפיים, ישן כאלה שנחות כמשחק לא מחיב, מפגשים רבים נחוויים כזרימה, ואחרים מטאפיינים בסקרנות ועניין. הנה דוגמאות שלוש חוויות מפגש שונות:

חוויות המפגש הראשונה היא עבודה סיוזיפית, חוות המופיעה ברייאיון גם אני יכול לנגן פסנתר, בה המרואין מתייחס לכך מהמפגש שבו נדרש מאמץ ועבודה קשה:

באמת היה חלק שהוא קצת יותר סיוזיפי, של רק להיתקל בה זה ואיך עושים, ואיך לוחצים, ואני לא רגיל להשתמש כאילו באבעות שלי לעשות עליה .. ללחוץ על הקלידים הנכונים, ותפסתי את זה די מהר בזה .. אז עברנו על זה כמה פעמים, כזה שאני מתנסה וזה ... גם אני יכול לנגן פסנתר).

חוויות מפגש אחרות מתווארת ברייאיון ליצור מודל תיאורטי **בעצמי**, שבו המפגש מותבטא במלאת יצירת של מודל תיאורטי. יצירה זו התרחשה מתוך גישה משחיקת – יצירתיות, לא מחיבת, של ניסוי וטעיה:

כailo מה המילים שאנו משתמשת בהן כדי להגיד את זה, את זה שינייתי הרובה פעמים. וגם המחשבה של, אז איזה חלק בעצם בתוך זה מעניין אותי, כי זה הרביע העליון, הרביע הימני, הרביע השמאלי, שינייתי את זה כמה וכמה פעמים,ניסיתי לחתם שמות לכל רביע, החלפת, כאילו ממש שיחקתי עם זה, החלפת את כיוון החירום, כל מני כאילו.. הסתכלתי עוד פעם על הדוגמאות והנתונים וניסיתי למקם אותם. כאילו כאלה ליצור מודל תיאורטי בעצמי).

בריאיון איך אישה חרדית יכולה לעשות شيئا, מופיע האפיקון של חוות זרימה במהלך המפגש, כאשר היא חושבת על תכנים מסוימים תוך כדי הילכה:

כן, קודם כל כשאני עושה את זה תוך כדי הליכה, או פשוט הדרך רצה לי ואני מגיעה כל כך מהה שאני לא מרגישה אותה בכלל. כי מרובה שמרתק אותי, אני כמו בسلط. מבינה? כאילו אני בסרט מהח' פשוט מעוניין לי. ההליכה הופכת להיות לי כל כך מעניינת, כי אני, שאני לא מרגישה את העניין הפיזי. איך אישה חרדית יכולה לעשות شيئا'

חשיבות לצין כי חווית המפגש יכולה להיות שונה באופן אופן מהחויה הכלולת של חוותית הלמידה המשמעותית, שכן בשלב ההתרמה יש השפעה גדולה על תפיסת החויה.

למפגש מרכיב הכרתי-קוגניטיבי ברוב המקדים. במהלך המפגש מראיאנים רבים מתמודדים עם מידע, העלאת רעיונות ופיתוחם, עוסקים בניסיון להבנה ולהעמקה. אנו מבחינים בין אירועים לתהליכיים הכרתיים. אירועים הכרתיים מצינים פעולות הכרתיות שמתרכשות במהלך המפגש כמו רעיון שעולה, חיבור לרעיון קודם, המחשת רעיון, היחסות למידע חדש וכו'. תהליכיים הכרתיים הם ארוכים יותר ובשלבי אופן תהליכיים כמו תהליך פיתוח רעיון, התבהרות הדרגתית, השתכנעות ועוד.

הדוגמה הבאה מתייחסת לאירוע הכרתי. ברייאון **לייצור מודל תיאורטי עצמי**, המרוואינית נמצאת בתהליך של בניית מצגת על תוכן שבו היא עוסקת. מושג שבו היא משתמשת נטפס בעיניה חשוב במיוחד והוא רוצה להגדיר אותו או להמחיש אותו טוב יותר. תוך כדי חשיבה עולה בה רעיון לייצג את המושג בתרשים, שבהמשך מתפתח למודל:

שפטאים אני לא יודעת להגידי מאיפה זה בא, בא לי הרעיון הזה של השקף עם השני ציריים. זה מעניין, כאילו זה לא תוצאה של מישהו שקרה, כאילו זה משהו שעם משיחו שדיירתי, זה כאילו הכל קרה בתוך בראש שלי, וזה קצת מוזר אבל זה כאילו דיברתי עם עצמי... **לייצור מודל תיאורטי עצמי**.

הדוגמה הבאה מתייחסת לתהליך הכרתי. ברייאון: **שיעור במתמטיקה על המשורבב המרוואינית מתארת תהליך שבו נוצרת אצל התבגרות הדרגתית לגבי מושג חדש: המשורבב**:

תוך כדי התהליך עצמו שראיתי עוד צורה ועוד צורה, אז הייתי צריכה לעדכן בזמן את ההגדשה שלי למשורבב, כמה עדכונים, כי אחרי כל צורה יש לך עדכון נוסף שהוא טיפה השתנה, או טיפה התאחד. אחרי 15 צורות כאלה, אהבתי יכולת להיות יחסית יציבה בדעתני על ההבנה מה זה משורבב. **שיעור במתמטיקה על המשורבב**.

לצד המרכיב החזק שבמפגש, ישנו גם רגשות ותחושים. בדרך כלל, אלה רגשות חיוביים שכן הם לרוב באים לידי ביטוי בתהליך ההדהוד, שבו יש מפגש עם רבדים עמוקים בעולמו של האדם. קטגוריות של תחושות ורגשות שהובעו על-ידי מראיאנים בתהליכי המפגש הן: הנאה וכייף, התלהבות, ומדחים. נוסף על כך זהו רגשות נוספים המשותפים לשלב ההתרמה, ולא תמיד אפשר להפריד את זיהויים עם ההתרמה או עם המפגש. חלקם הגדול נכלל במקרה ההתרמה.

לסיום חלק המפגש, היבט חשוב מהמפגש היא היכולת לiedyכvo, כך שהקבב והרכיביו יונפו באופן מלא ויציב אל התוכן המסתויים, ללא תנודות אל מסיטי-קשב אחרים. כדי שמפגש יתפתח, ויגדלו הסיכויים להדהוד, הוא צריך להיות יציב כך שהרכיביו יעמיק. גילינו מספר גורמים שיכולים להשפיע על יציבות המפגש: אינטראקטיבית משמעותית עם אדם אחר, תנאים חיצוניים המתייחסים לאופני הכתיבה כשהתוכן כתוב ותנאים חיצוניים המתיחסים לאופן הדיבור כשהתוכן מועבר בעל-פה. כל הגורמים הללו דורשים פיתוח ופירוט מעבר למספר הדוגמאות שאנו זיהינו.

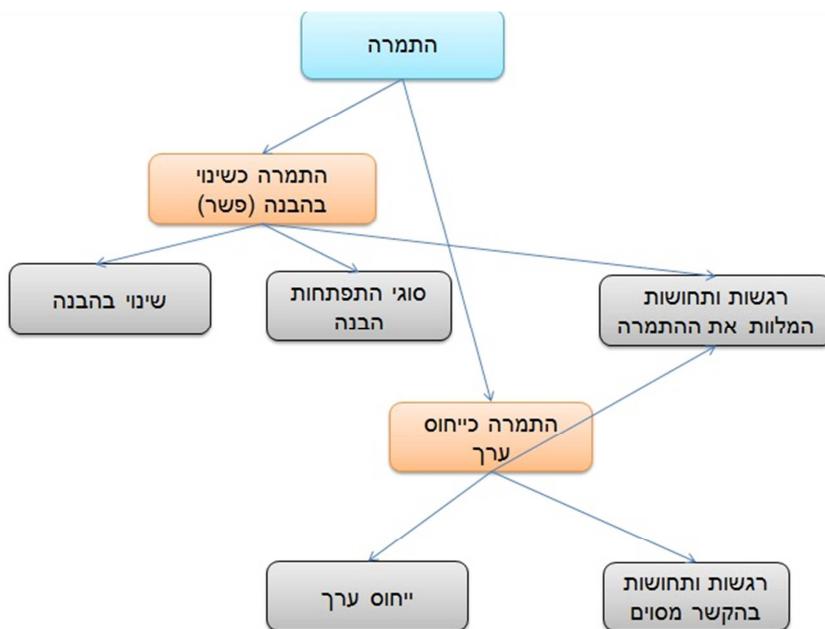
דוגמה להערכה של מראין על אופן הכתיבה של ספר שקרה, שעוזה לייצב את המפגש ברייאון
האמביולנטיות המוסרית של הציונות:

הספר תפס אותו מאד מהר, כן. כי הנושא הוא נושא מעניין והוא גם כתוב אותו מאד יפה אז
הספר תפס אותו ישר על התחלה. (האמביולנטיות המוסרית של הציונות)

כאמור, ניתן לומר שבכל מפגש יש גורמים שמייצבים את הקשב, מרכיב הכרתי, מרכיב רגשי, חוויה של מפגש, ונגעה אישית (מביאה להזדהוד). בכל אחד מהרכיבים האלה ישנה שונה שנותה
UMBOTAT BEMGON KATGORIOT SHMERKIBOT OTONO.

התמורה היא החלק הדרמטי בחווית הלמידה המשמעותית. במהלך ההתמורה, מתרחש שינוימשמעותי בעולם הפנימי של האדם, יש תחושות גילוי, הבנה عمוקה, שינוי של נקודת מבט, ושל צמיחה ופתיחה אפשריות חדשות. ההתמורה מביאה עמה תחושות משמעותיות במובן של הבנה عمוקה (משמעות אפשר), אבל גם משמעותם במובן של חשיבות וערך (משמעות כיווץ ערך).

תרשים 12 מציג את המרכיבים המהוות של ההתמורה, אלה שהופיעים בכל חוות למידה משמעותית.

תרשים 12: מבנה העל של שלב ההתמורה

התמורה כינוי במבנה כוללת שלושה רכיבים: 1. שינוי במבנה, 2. סוגים התפתחות הבניה, 3. רגשות ותחושים המלווות את ההתמורה.

הרכיב החשוב בהתמורה כינוי במבנה יכול להיות כינויים מסוימים: שינוי מהותי בתפיסה או בנקודת מבט, חוות של נפילת אסימונו, או קפיצה מדרגה בהבנה. שינוי זה, על גווני השונים, נמצא במרכז ההתמורה.

לדוגמא: בראיאון **כל האמת על חברות התroxpot** כאשר המרוואינית צופה בסרט העוסק בטיפולים אלטרנטיביים למחלת הסרטן משתנה התפיסה שלה לגבי המחלת. היא מבינה שישנם טיפולים שונים למחלת, שונים מהטיפולים הקונבנציונאלים והמודרניים.

חבר שלי חלה בסרטן. הוא התקשר אליו ואמר לי לראות סרט לפני שאני בא להזכיר אותו, וצפיתי בסרט והסרט הזה בתחילת דיבר על דברים מאוד מוכרים שידעתי לנבי תעשיית התroxpotות ותיאוריית קונספירטיביות כללה. ובסוף זה התפתחה והתפתחה. סרט של שעה וחץ. וזה שנייה ממש את התפיסה שלי ביחס לסרטן. **כל האמת על חברות התroxpot**

דוגמה אחרת מתייחסת ל"נפילת אסימורו" בנושא שנמצא אצל המרוואינית בתודעה במשך שנים:

אני חושבת שהזאת באמת דברים שלאורך כל ה-4 שנים האלה אני רואה, שומעת וחווה. הם כן נמצאים עלי במודע, וגם קצת מתחת מודע, וأتמול היתה לי מין... אולי נפל לי אסימון כזה שאולי אני באמת עצמה לבלט על זה, על שהוא גדול כזה שגס קשור לאקדמיה ותפקידי הדרכה **בתוך הסיעוד**)

אל השינוי בהבנה המדובר, יכולים להוביל תהליכיים שונים שבמהלכם מתפתחת הבנה. זיהינו שלושה תהליכי התפתחות הבנה – הרחבת הבנה, הרכבת הבנה מחלקים שונים, וחידוד הבנה קיימת.

לדוגמא, הרחבת הבנה מומחשת בראיאון **חוiot למידה ממשועתית ברגע החזרי**. המרוואינית מתחבטת בשאלות הקשורות לדמותו של המנהיג החזרי, ובמהלך חוות הלמידה מבינה כי הנושא בו היא עוסקת רחב הרבה יותר.

קודם כל, התובנה שאני נמצאת בשדה פוטי, שהוא נמצאת בשדה שבUCE נקודה מסוימת בתוך שדה יותר רחב. הרי בעצם מה אמןנו? הבעייה שאות הצגת בפני היא הבעייה הרחבה. אני נמצאת בשדה ספציפי. אם הייתי מעיררת עיגול, אז הייתי מעיררת את העיגול שלי קטן בתוך העיגול שלו. נכון? פתאום קלתי שסתיאוואה שאני מדברת עליה היא פרט בתוך הסיטואציה הכללית, שככל האנושות מתמודדת אותה. איך המורה הגייל לתלמיד? או איך הרוב מגע לקהל? איך האמא תניע **לבתיה? חוות למידה ממשועתית ברגע החזרי**)

הרכבת הבנה מחלקים שונים מודגמת בראיאון **איך אישת חרדיות יכולה לעשות שינוי**. המרוואינית חוות מעין "קשרית קצוטה" או חיבור בין מחשבות שונות שיש לה לגבי האופן בו אישת חרדיות יכולה לעשות שינוי בחברה שמרנית ופטרייארכלית בה לנשים יכולת השפעה מועטה יחסית. במהלך חוות הלמידה המשועתית מגיעה המרוואינית למסקנה ששינוי יכול להתרכש כאשר נשים משמעות את קולן לא באופן ישיר אלא באופן עקיף מגרונים של גברים. היא מגיעה למסקנה זו תוך מעבר בין דוגמאות וסיפורים שונים, כוללם נבנה מכנה משותף. כך מספרת המרוואינית:

מה שקרה לי בעצם תוך כדי הליכה זה ההתקלדות הזאת שככל הדברים האלה הפכו להיות קשורים אחד לשני בצורה הרטנית, יותר בצורה סגורה. זאת אומרת שהם היו קשורים אחד לשני, אני ידעתי. אבל זהה יכול לי איזשהו מענה שלם, שאלה ותשובות סגורות ונבורות... איך אישת חרדיות יכולה לעשות שינוי)

חידוד הבנה קיימת מודגמת במתאפורה שמתרארת המרוואינית בראיאון: **כיוון ברור לדוקטורט**:

...זה מין לשים את האבע על נקודה, כי הרגשתי שאני קודם שמה מין כף יד על מפה של אחד לחמש מאות אלף ואומרת זה, וממש לא זה. וأتמול בלילה הרגשתי "זה זה". **כיוון ברור לדוקטורט**)

מרכיב מהותי נוסף הוא רגשות ותחושים שלמות את ההתרמה. כיוון שמרכיב זה משותף גם לחלק של ההתרמה כийוס ערך, הוא יפורט בסוף חלק ההתרמה.

מהותה של ההתמרה **כיהוס ערך** היא החשיבות והמשמעות שיש לשינוי שמתחולל על עולמו האישי של האדם. ההתמרה כיהוס ערך כוללת אף היא שלושה רכיבים (תרשים 12) : 1. **יהוס ערך**, 2. **רגשות ותחושים בהקשר מסוים**, 3. **רגשות ותחושים המלוו את ההתמרה** (משמעות להתמרה כינוי בהבנה).

יהוס הערך לשינוי והעמקת הבנה שהאדם חווה, יכולם לנבוע, על פי הממצאים, שלושה מקורות. הראשון, **יהוס ערך** לנושא עצמו. השני, תפיסת ההשלכות שיש לשינוי על חיי האדם בעתיד. והשלישי, תפיסה של ערך אישי וביטוי עצמו.

הנושא עצמו יכול להיתפס בעיני האדם כבעל ערך גם מנקודת הרלוננטיות והגעה האישית, אך גם מנקודת הערך הנושא כחוב לחברה ולאנושות.

יהוס ערך לשינוי נובע גם מתפיסת ההשלכות שיש לשינוי שמתחולל על חיי האדם בעתיד. ההתרחשויות שקרו בעת ההתמרה והשינוי שמתחולל יכולות להיתפס בעיני האדם ככאלה שפותחות כיוונים חדשים, יוצרות הזדמנויות חדשות, ומובילות לשינוי בפועל בחיוו. תחושות ותפיסות אלה כוללות: תחושת ביטחון, תחושת מסוגלות, שחרור, פתיחת אפשרויות חדשות, ומציאת היעד.

לדוגמה, בראיון **כיוון ברור לדוקטורט**, המרואינית מוצאת את מה שחייבת מזוה זמן רב, מה שגורם לה לתחושה של ביטחון לגבי המשך עבודתה שלב בשילוב של תחושת רגעה והיעלמות הפחד מפני המשך :

מצاهי את מה שאני מחפשת, ממש ביטחון... כן, מין ביטחון זה, מין, מצד אחד שמחה גדולה, מצד שני איזה רגעה של, את שם, את שם, אין לך ממה לפחד, את שם... נישקתי את הצפרדע והוא נסיך, ואפילו לא ידעתי שייצא נסיך, וגם הייתה שם הפתעה גדולה, אני חשבתי שכן, תחושה של הפתעה. זה מין לא יודעת, ביטחון, גם שמחה וגם ביטחון של - מצאתני, של הנה זה הדבר הזה שהחיפשתי... עם זה אני עכשו הולכת הלאה, זה כן, אם עד עכשיו לא הייתה לי קרקע מוצקה, זו המשבצת שאני עומדת עליה בנותות. (כיוון ברור לדוקטורט).

בראיון גם **אני יכול לנגן פסנתר**, המרואינית מצין את השפעת חווית הלמידה המשמעותית על זיהוי אפשרויות חדשות שנפתחות בפניו, במקרה הזה, עולם חדש שהמרואינית חשה שהוא יכול לשחק בו :

ואז כאילו כן, זה פותח כביכול אופציית ורעיון ועוד הרבה דברים שנדררים אחר כך. גם אני יכול לנגן פסנתר).

יהוס ערך נובע גם מתפיסה של ערך אישי וביטוי עצמו. מנקודת תביעתו האישית של האדם יכולתו לבטא את עצמו ואת ייחודותו בתחום מסוים מודעורה תחושה חזקה של משמעות, במובן הערך והחשיבות. משמעות כערך מותק תפיסה של ערך אישי וביטוי עצמו כוללת: יצירה של משהו חדש, זווית ראייה ייחודית אישית, ושינוי בזהות האישית.

לדוגמה, בראיון **המנהל הרפואי**, המרואינית מרגישה שהיא יקרה רעינו או פירוש חדש שלא היה קיים קודם לכן, והיא מתארת את תחושות היצירה הכרוכה בכך :

ועם זה עם פירוש שיצרה המרואינית הייתה ממש, כאילו הרגשתי כמו איזו חדוות יצרה אז, כי בשביל אישת חרדיות, לפרש, זה דבר, שתראי, אצלנו אנחנו מדברים על זה שהאתה פשוט צריך לפתח... ולקרוא, נכון? אתה לא מפרש מעצמך. ופתאום הייתה לי כזאת תחושה של שמחה ענקית, הצלחתி להבאיה פה איזה פירוש, כאילו לפרש בעצמי ולפרקש בשמו שהוא ממשותי, שהוא באמת מוכחת

אייזושהי אמת שאני כבר מסתובבת אתה הרבה זמן, את מבינה? והיא נתנה לי אייזשו חיזוק לתהושות שכבר מקננת בי הרבה זמן אז היתי מבוטה. זהו. (המניג הרפלקטיבי).

את ההתרמה כייחוס ערך מלאוים רגשות מגוונים. מגוון הרגשות נובע מותך השוני הגדול בתכנים בהם עוסקים המרויאינים, הקשר שלהם לתוכנים, והקשר המסויים של התוכן בחיי המרויאינים. בין הרגשות שזווחו נמנו: טלטול רגשי, פחד, תקווה, שלווה, תהושות ממשמעות, כאס, עצב והודיה. לדוגמה, בריאיון המפגש עם האחר שלב ההתרמה מלאה אצל המרויאינית בתהושות כאס כלפי אנשים שחושבים בצורה מסוימת.

...ובشيخת טלפון הבנתי לא את הנושא הזה, אלא את הנושא שאני לא מסוגלת לקבל אחר שהוא אחר כזה שקשה לי נרא, זה מכעיס אותי מבפנים שאנשים חשובים בצורה הזאת ואנשים לא מסוגלים לראות מעבר ... אני חושבת שזה כל-כך עצבן אותו, הבנתי שזה נגע לי בנקודה כל-כך רגישה אצלני וזה פתח לי בה ממשו, זה נרם לי לגנות ממשו אחר שהוא היה קיים אבל זה הרגלה בצורה עצמתית יותר. (המפגש עם الآخر).

רגש שונים ועצים מעורבים בתיאוריה של המרויאינית בריאיון וכי נחש ממש. לאחר קריית הספר ששמו כשם הריאיון דיווחה המרויאינית על תהושות של עצב וכאב שנמהלות בתהושות הensus והטלטול הרגשי.

זה נראה כאב לי ... כאילו, עד איפה הkray יכול להגיע שזה .. כאילו זה ממש ... קראתי את זה וממש בכיתתי ... ללויה שלו לא הגיעו, את מבינה? ... כשהם לא הגיעו ללויה אז זה היה ... אז היה לי המונע כאס והמון ... ממש ... היה לי גם עצוב. וכך נחש ממש

את כל שלב ההתרמה (הן מבחינת שינוי בהבנה, והן מבחינת ייחוס ערך) בדרך כלל מלות תהושות ורגשות בעלות עצמה. שלוש קטגוריות שזווחו הן הפתעה, התרגשות ושמחה. קטגוריות אלה, בשונה מהרגשות והתחושות שמופיעים בהקשר לתוכן מסוים, הן הרגשות ותחושות הקשורות לשירות לעובדה שבחוויות הלמידה המשמעותית התרחשה התרמה. רגשות אלה מופיעים אצל המרויאינים ללא תלות או קשר לתוכן החוויה.

לדוגמה, בריאיון התנועה הנכונה בסקי המרויאינית מדווחת על תהושת שמהה שהגיעה בעקבות הבנה של קשר בין שני דברים אותו חיפשה קודם. חוסר ההבנה הפריע למרויאינית ועצר אותה מהתקדם בתהליך הלמידה שלה, אך ברגע שהיא הבינה את הקשר בין תרגול הפילאטיס לבין התנועה הנכונה הנדרשת ממנה לגלישה בסקי היא חוותה התרמה שגרמה לה תהושת שמהה כללית.

קודם כל ממש שמחתי, כי זה .. כי החוסר הבנה הזאת, זה ממש הפריע לי ... כאילו היתי תקווה. ואני עכšíי מרגניש האזהה השתחרר, ושיש סיכוי שאין עולה על השלב. גם לפני זה, יש לנו עוד, ביום שבת עוד. (התנועה הנכונה בסקי).

בריאיון **כיוון ברור לדוקטורט** מספרת המרויאינית על התרגשות שאחזה בה כאשר הבינה לאחר חיפושים ארוכים מהו הכוון שתרצה לחזור לעבודות הדוקטורט שלה.

כן, נראה התרגשתי, זה היה ממש .. ממש התרגשתי... אדרנלין... אטמול בלילה ככה טובך כדי התרגשות ישבתי וכתבתי (כיוון ברור לדוקטורט)

לאחר סיום של חווית הלמידה המשמעותית, מרווחים רבים מודוחים מה התרחש לאחריה – מה היו ההשלכות על המשך העיסוק והחשיבה, מה היה התהליך שהתרחש בעקבותיה ומה הפעולות שננקטו עם סיוםה.

מרבית הפעולות התרחשו על-ידי המרווחים והופנו כלפי חוץ – רבים מהם נטו לישם את התובנה בחיהם, חלקם הביעו צורך עז לשתף אנשים אחרים, אף שיתפו, וחלקים נטו לעסוק באופן אינטנסיבי בתכני החוויה.

לדוגמה, בראיון **תפקידי הדרכה בתחום הסיעוד**, המרווחית מבינה שהיא מעוניינת להמשיך בלימודיה האקדמיים ולקבל תפקידי הדרכה במסגרת אקדמיות. זה מביא אותה להבין שהיא רוצה להתייחס באופן רציני ללימודיה האקדמיים, והוא מיד מיישמת את התובנה הזו :

כן. סתם פשוט היום אני עובדת על חלק מהסיניר שאחננו שעשו, חברה שלי ואני, אז פתאום התחלמתי להתיישב על זה היום, יכולתי לעשות את זה גם לפני שבוע שבער, אפילו יותר לפני שבוע, אבל לא ידעת... אילו משהו... יכול להיות שאולי בגל התוכנה הזאת... אולי מתחילה קצת יותר לחתן דברים אולי קצת יותר בכובד ראש (תפקיד הדרכה בתחום הסיעוד).

חלק מהמרוואהינים דיווחו צורך לשתף את התובנות שלהם עם אחרים. למשל, לאחר חוותית למדידה משמעותית הייתה לה במהלך מפגש, המרווחית בראיון **להסתפק במה שיש** מיד מנסה לשוחח על כך עם אנשים שהתובנות רלוונטיות עבורם, לתפיסה :

גם אילו זה לוקח אותו ממש, מה אמרתني, גם ששאלתני אפנהו אותם אז אני גם אדבר איתם, וזה קרה אפילו יותר מה מה שחשבתי, וכайлו פגשתי אתמול את ידי של אטמול בעבר וגם דיברנו על זה והמשכנו להסתפק במה שיש

ישנם גם תהליכי פנימיים שהתרחשו, בהם המרווחים המשיכו לעסוק בתכני החוויה במחשובותיהם, עם עצמם, לעיתים תוך כדי שהם מתכנסים בתוך עצם ומתנתקים מהסבירה.

לדוגמה, בראיון **כל האמת על חברות התroxופות**, נראה שבקבות חוותית הלמידה המשמעותית, המרווחית ממשיכה לעבד את חוותית והתובנות, ואלה נעשות באופן אישי, ויכולות להטמע ולהעמיק את השינוי שהתרחש.

אני מאיו אותו יום, זה לא היה לפני כמה ימים, זה היה לפני שבועיים, מאיו אותו רגע ועד היום אני חשבתי שלא עבר يوم שאין לא חשבתי על זה, כי אין שקוועה גם במחשבות על החבר שלנו וגם על הסרט הזה שהוא ישן והוא פשוט נורא משכנע ומסביר את הסדרון מכיוון אחר כל האמת על חברות התroxופות)

היו גם מספר מקרים שבהם חל תהליך של התרחקות וההתמוננות – כאשר עבר זמן, חוותית מתעמעמת ומתנדפת, וכן תחושה של תהיה ופקוק בהבנות ובתובנות שהושגו במהלך חוותית.

למשל, בראיון **תובנות משיעור קבלה מדגיש המרווחין את התופעה שבה חוותית הגדולה במהלך חוותית הלמידה המשמעותית מתנדפת ומתעמעמת לאחר שהיא מסתויימת ונוצר רק הבזק ממנה.**

זה שאחרי שהשיעור נגמר בשש הלכתי לישון שעתיים שלוש וكمתי לאוניברסיטה. לבוארה אותה הרגשה הייתה לי באותו זמן, התנדפה... (תובנות משיעור קבלה).

לסיכום חלק זה, העוסק בשאלת הראונה על מאפייני חוותות למידה משמעותיות, ניתן לומר שקטגוריות העל (אילו המוגנות בתרשימים 10, 11 ו 12) הן במקרים של חוותות למידה

משמעותיות. כלומר, קטגוריות אלה משותפות ומתקימות בכל חוות הלמידה המשמעותיות. השונות נובעת מהקטגוריות המאכלסות אותן ברמות הנמוכות יותר של המפות. לדוגמה, בכל חוות למידה משמעותית צריך להיות היבט של ייחוס ערך לשינוי שהתרחש. יחד עם זאת, ייחוס הערך יכול לנבוע מגורמים רחבי של מקורות, כפי שבא לידי ביטוי בעצם שמו פיעם מתוך קטגוריות-העל ייחוס ערך (ראו תרשים 7 בעמוד 25).

כיצד חוות למידה משמעותית מתהווה, וכי怎 איפשר ליצור הזדמנויות להתרחשותה?

על שאלת זו אין תשובה ישירה, שכן התיאור העשיר של חוות הלמידה המשמעותיות לא חשף מגנונים שפעילים את חוות הלמידה המשמעותיות, אלא תיאר ואפיין את מה שנצפה בהן. המקום הטבעי להתחילה לבחון הזדמנויות להתרחשות חוות למידה משמעותיות, הן בתנאים המקדים. ניתן ללמידה מקטגוריות התנאים שיש לבדוק המרואין פועל או יוצר מצבים שאפשרים חוות למידה משמעותיות, וכן תנאים שנוצרים ממצבים של חוסר שווי משקל. כפי שטעןנו, תנאים שניים הסוגים צריכים להתקיים על-מנת שתתרחש חוות למידה משמעותית (אולם הם אינם מחייבים). לדוגמה, ניתן ליצור שילוב בין שני תנאים - ניתן לאפשר פניות פיזית ונפשית ולזמן עסקוק או חשיבה בנושא שמטריד את האדם. דוגמה אחרת היא לזמן עסקוק אינטנסיבי בנושא שבו לאדם יש איזשהו צורך. שילוב של תנאים אלה מאפשר מצע טוב חוות למידה משמעותיות, אבל הם אינם מחייבים את התרחשותן.

במפגש חשוב ישיהה קשב יכיב ורכיבו שהולך ומעמיק, וכך יש ליצור תנאים לייצב את המפגש להגברת הסיכוי להזדווג והתרמרה. יש לפתח וללמוד דרכיים לייצב המפגש – המחקר לא מספק תשובות ברורות לשאלת זו. כמו כן, חשוב שתהיה איזושהי נגיעה אישית. הנגיעה האישית יכולה להתבסס תוך כדי המפגש, גם אם בשלבים מוקדמים של המפגש אין זיהוי ברור של נגעה אישית.

לבסוף, חשוב ישיהה תהליך התפתחות של הבנה, על סוגיה השונות, שיביא בסופה של דבר לשינוי מהותי בהבנה. על-מנת שתתרחש התמורה, על האדם ליחס ערך לשינוי שהתרחש, ולהוחש בחשיבותו. מהנתונים שאספנו מ 25 ראיונות עולה שב 84% מהראיונות דיווחו המרואינים באופן מפורש על היבטים של שני רכיבים אלה – שינוי בהבנה, וייחוס ערך לשינוי בהבנה.

חלק מהתהליכיים המתוארים ניתנים לעיצוב מוגבל, ואילו אחרים מתרחשים מאליהם באופן קשה לצפות, או לנtab. נראה שיש הרבה מקום להשרה ולמופלא שבחוויות הלמידה המשמעותית, והתנאים והתהליכיים שתיארנו כאן אפשרו לעצב מצע פורה לצמיחה של חוות למידה משמעותיות, גם אם התרחשותן אינה וודאית וכיוננה אינם ניתן לניטוב חד-משמעי.

ביבליוגרפיה

1. יאיר, ג. (2006). מחוויות מפתח לנקודות מפנה: על עצמותה של השפה חינוכית, בני ברק: ספריית פועלים.
2. נבו, י. (2015). לשחק בחומר הלימוד, הד החינוך, כרך פ"ט, גיליון 01, תשע"ה, עמ' 54-57.
3. פרנפס, א., ווינשטיוק, מ. (2013). חוותית למידה משמעותית, הד החינוך, כרך פ"ח, גיליון 01, תשע"ד, עמ' 82-85.
4. Chalmers, D. (2002). The Puzzle of Conscious Experience. *Scientific American*. (December 2002). P. 90-100.
5. Cresswell, J.W. (2006). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*. Sage Publication.
6. Csíkszentmihályi, M. (1990), *Flow: The Psychology of Optimal Experience*, New York: Harper and Row.
7. Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11, 227-268.
8. Dewey, J. (1938). *Experience & Education*. New York, NY: Kappa Delta Pi.
9. Maslow, A. H. (1968). *Towards a psychology of being*. Princeton NJ: Van Nostrand.
10. Larson, R., & Csikszentmihalyi, M. (1983). The experience sampling method. *New Directions for Methodology of Social and Behavioral Science*, 15, 41-56.
11. Petitmengin, C. (2006). Describing one's subjective experience in the second person: An interview method for the science of consciousness. *Phenomenology and the Cognitive Sciences*. 5 (3-4).
12. Roth, W.-M. (2012). *First person methods: Towards an empirical phenomenology of experience*. Rotterdam. The Netherlands: Sense Publishers.

13. Varela, F., Shear, J. (1999). First Person Methodologies: What, Why, How?
Journal of Consciousness Studies 6 (2-3), 1-14
14. Whitehead, A. N. (1962). *The Aims of Education and other Essays*. London:
Ernest Benn.

נספח 1 – מתווה הראיון

מתווה לראיון – חווית למידה משמעותית שהייתה לי היום/אתמול

1. ספר/י לי את הרקע או ההקשר של גבי התרחשה חווית הלמידה המשמעותית. מה עשית? על מה חשבת? תאר/י גם פרטים כמו זמן ומקום, סיטואציה, תנאים פיסיים וכו'.
2. תאר/י את חווית הלמידה המשמעותית לפרטיה
3. מה היה משמעותי בחוויה זו?
4. האם חשת הזדהות וחיבור לתוכים עמהם נפגשת בעת חווית הלמידה המשמעותית? עם מה או עם מי הזדהית? מה אפשר לך להזדהות?
5. האם חשת בשינוי מהותי שתרחש אצלך בעת חווית הלמידה המשמעותית ו/או לאחריה (רגשי, קוגניטיבי, התנהגותי ועוד)?
6. תאר/י רגשות שעלו במהלך חווית הלמידה המשמעותית.
7. תאר/י תהליכי חשיבותיים – קוגניטיביים שהתרחשו במהלך חווית הלמידה המשמעותית.
8. תאר/י היבטים התנהגותיים - האם בעקבות חווית הלמידה המשמעותית עשית משהו שונה במהלך או אחריה? האם עשית שימוש בתובנות שקיבלת או האם תובנות אלה יכולות להיות רלוונטיות לעשייה כלשהי בהיכך? אם כן, כיצד?
9. האם תוכל/י לתת דימוי שמתאר את תחושת חווית הלמידה המשמעותית?
10. עד כמה הייתה מודעת/ת לחווית הלמידה המשמעותית בזמן שהתרחשה?

נספח 2 – תקצيري חוויות הלמידה המשמעותיות שנאספו מ 25 ראיונות

שם	תיאור
1 מה זה אומר לחקור אנשים קרובים לי	1. קריאה מותוך חיפוש מענה לצורך פרקי מסויים. 2. גילוי רעיון אחר, שמשפיע על תפיסת סוגיות מחקריות רחבות יותר. 3. ההבנה שהמחקר המסוים שלה, שנטפס עד עכשו כឬודי, הוא חלק מעולם וסוגיות הרבה יותר רחבות. 4. העמeka בסוגיות אתניות מחקריות שלא חבה אליו כך בעבר.
2 לייצור מודל תיאורטי בעצמי	1. החוויה של המרואינית התרחשה במהלך עסקה בהכנות מצגת לכנס מחקרי בו היא השתתף. 2. בניסיון להסביר בצורה מדוקقة יותר את אחד ממושגי המפתח של עבודתה, פיתחה המרואינית בהדרגה מודל תיאורטי ויזואלי (גרף) 3. תהליך ממושך של ניסוי וטעייה, כדי לבדוק אם המודל ממחיש נכון את המושג. 4. המרואינית מצינית שני דברים שהיו משמעותיים עבורה: א. הנגרף עוזר להסביר את המושג והפץ אותו ליותר ברור. ב. היא נרגשת מההצלחה שלה ביצירת מודל תיאורטי בעצמה, וחשה מסוגלות עצמית לגבי יכולת אקדמית מתקדמת. 5. מדוחת על תוצאות של שמחה, אופטימית ומסוגלות עצמית.
3 גם אני יכול לנגן פסנתר	1. במידה של מיומנות - ניגנת שיר שהוא אוהב בפסנתר. 2. לאחר השגת שליטה מסוימת, יצירה ואלטור תוך כדי ניגינה. 3. דיווח על תחושות הנאה גדולה וזרימה. 4. תחושת מסוגלות - פתיחה אפשרויות חדשות
4 להסתפק במה שיש	1. חשיפה לנושא הסובלנות בהקשר של איזון המתח בין יכולת להסתפק במידה שיש אל הצורך לשאוף קידמה. 2. האזנה למרצה המקיים את הרצאה באופן מותודי. 3. הצורך להיות שמח בחלק והתחושים עוממות סביב הנושא מתחברות כאשר המרצה נוגע בכך זו בצורה מדוקית וגם דרך דוגמא הומוריסטית (רחוב סומסום) 4. התרחבות ההבנה גם למקום של ההשווואה ביןיה לבין الآخر, ורצון להשפיע על الآخر (לא לروع כל הזמן)
5 התנועה הנכונה בסקי	1. במשך זמן מה תרגול בפילאטיס ואימונו בסקיומטור. 2. התמדה בתרגיל פילאטיס מסוים שאמור להיות חשוב לסקי, בלי להבין באיזה אופן הוא חשוב. 3. בਪתאותיות, הייתה הבנה של הקשר בין דבר אחד לשני, שהתנועה בתרגיל הפילאטיס היא בדיקת התנועה שנדרשת בסקי.

6. כיון ברור לזרקטורט	<p>1. במסגרת עבודת הדוקטורט שלה, ביצעה המרואינית חיפוש עיוני מתוך מטרה למצוא כיון ברור יותר לשאלת המחקר שלה. 2. המרואינית נחשפה באופן מקרי לכתב עת וקרויה את האבסטרקטים של כל המאמרים שהופיעו בו, ומזהה תועלת ראשונית בכתב בהם לצרכי כתיבת העבודה. 3. המרואינית מגלה את המושג "מדד אזרחי" (אותו היא חוקרת) גם במקרים אחרות ונחשפת לכיווני חשיבה נוספת המושג. במקביל היא מפתחת את ההבנה שהמושג "מדד אזרחי" קיים כבר עשור, מה שמרגש אותה יותר. 4. לאחר קריאת המאמרים השלמים בכתב העת, היא מבינה שהיא מצאה את מה שchipשה. הקריאה חידזה את הכוון אותו היא מעוניינת לחקר. 5. בטחון, שמחה ורגיעיה נחוים בעקבות חידוד שאלת המחקר שלה. 6. כתבתה מחדש את רעיוןותיה ומגישה למנהלה שלה.</p>
7. כל האמת על חברות התרופות	<p>1. חבר של המרואינית, אשר לכה בסרטן, ביקש ממנו לצפות בסרט המתאר את הקשר בין הממסד הרפואי וחברות התרופות למחלת הסרטן. 2. המרואינית נחשפה למידע חדש על דרכם אלטרנטיביות לריפוי סרטן שלא מוכנות על ידי הממסד הרפואי, והסיבות בגין תרופות אלו אין מוכנות. בנוסף, היא מציינית שאחד הדברים הבולטים הסרטן היה סיפורה של מתפלת אלטרנטיבית שנכלה הצלחה רבה בטיפול חוליל סרטן רבים. 3. לאחר הצפיה הסרטן נרדמה המרואינית באופן מיידי, ומציינית שהתעורה עם כוחות מחודשים, תחושות חיוביות ותקווה. 4. המרואינית נטפסה במהלך הסרטן לאינטרס הכלכלי המנייע את הממסד הרפואי. ומקשרת זאת לסוגיה פרטית שלה - הלידה בבית.</p>
8. תפקידים הדרכה בתחום הסיוע	<p>1. המרואינית, בתחום הסיוע, יודעת זה זמן רב כי היא מעוניינת להשתלב בהדרכה. 2. המרואינית מתארת התפתחות של הרעיון והרצון לעסוק בהדרכה במהלך לימודי הסיוע. יש עימיות לגבי איך זה יקרה. 3. במהלך שיחה עם מספר חברות, המרואינית מתארת "נפילת אסימון" - התמקדות באופן בו היא רוצה לעסוק בהדרכה - דרך השתלבות באקדמיה. 4. כניסה לתהlik אינטראקטיבי, שבמרכזו ישנה חשיבה חיובית לגבי ההתפקידות בהדרכה, ומהשך לימים באוניברסיטה</p>
9. טיפול בסו-ג'וק	<p>1. עבודה טיפולית זוגית בשיטת הסו ג'וק כאשר כל אחד מבני הזוג פעם אחת מתפקיד כטופל ובפעם השנייה פועל כטופל. 2. המרואינית טיפולה ראשונה באופן המוכר לה. 3. כשהמרואינית תפקדה כטופל שמה לב לפערים בגישה ובאופן בו כל אחד מהם מתפקיד כטופל. 4. היחשפותה של המרואינית לפערים האלו גרמה לכך שהיא הבינה שיש פער שיש לה "חוסר" שאותו היא צריכה למלא. 5. דרך הטיפול של הקולגה שלה עוזרת למטופלת להבין מה חסר לה היא מצליחה לחבר בין הדברים שלמדה בהתחלה והדברים הנוכחיים אותם היא לומדת. 6. מדוחת על תחושה שהטיפול בצוות החדש הזה באמצעות עובד - הוא יעיל ונכון. 7. חשה שלוה וסיפוק.</p>

<p>1. המראייןת מצינית שהיא מוטרדת זמן רבمسألة המקنته בה: "איך נשים חרדיות יכולות לעשות שינוי?" 2. במהלך הליכה, המראייןת מעלה באופן יוזם את השאלות המטרידות אותה ודנה עם עצמה בהן. במהלך זה, המראייןת עוסקת בשאלת הנשים החרדיות. 3. המראייןת מחברת מספר טיעונים: א. חרדים אינם יכולים לדבר בשם חרדים כקבוצה כאשר הם מתגרים את ערכיו היסוד החרדיים. ב. נשים חרדיות מתקשות לחולל שינוי כי אם הן נושאות קולן הן למעשה קוראות תיגר על ערך היסוד, השתקה, שעלה פיו האישה החרדית נהגת. ג. נזכרת בפרשת הפסקוילים נשים הביעו קולן במסווה של "קולות" גברים. 4. מפתחת אסטרטגיה תיאורטיבית ולפיה על מנת נשים יכולים לחולל שינוי עליהם להציג את דבריהם מגרונם של אחרים. 5. אופוריה תחשוה שהענין מתבהר.</p>	<p>10 איך אישת חרדיות יכולה לעשות שינוי</p>
<p>1. התמודדות לנאראטיב זר, המוגדר לנאראטיב המקביל ועם זאת מבוסס על מציאות מוכרת באופן אישי. 2. תיאורים קרובים, אישיים, פרטוניים יוצרים הזדהות. 3. התמודדות עם מרכיבות של מציאות בהתייחסות לנאראטיביים השונים שבה. 4. התמודדות עם סוגיות מסוימות הנובעות מכך. 5. הסוגיות המוסריות הללו שנוכחות מאד דרך ההסתכלות הקרובה, האישית, על המיציאות המורכבות יוצרות מטען רגשי בעל עצמה.</p>	<p>11 האמביולנטיות המוסרית של הציונות</p>
<p>1. חלק מלימודים לטעודת הוראה במתמטיקה השתתפה המראייןת בפועלות בו הייתה אמורה לנסות להתאים בין מושג ("משורבע") לתמונה המתאימה לו מבלי שהיא יודעת מהי הגדרתו המדוייקת. 2. המראייןת קיבלה פידבק (נכוןלא נכון) על כל צעד. כל פידבק הוסיף מידע לגבי בניית המושג "משורבע". 3. בסוף הפעילות קיבלה המראייןת את ההגדרה המדוייקת ל"משורבע" והבינה שהיא כבר הייתה הרבה יותר קרובה להגדרה המילולית של המשורבע. 4. מבינה שהיא לא הולכת לשוכח מה זה "משורבע" זמן רב" ואת עומק הלמידה בשיטת ההוראה זו. 6. מחליטה לישם את הבנותיה בנוגע ליתרונות דרך ההוראה בכיתה</p>	<p>12 שיעור במתמטיקה על המשורבע</p>
<p>1. בעקבות ההשתתפות של המראייןת במחקר על חווית למידה המשמעותית, מתחילה לחשوب על נושא הלמידה המשמעותית באופן פרטני, היא חשבה על הדור של היום, שאלת עצמה איך המורה יכול "לדוג את תלמידיו" ולבקש ממנו הדרכה, לתפוס אותו כדמות לגיטימית וחשובה להנחייתם. 2. מרחיבה את החשיבה, שואלת עצמה איך דמיות נוספות ונספנות יכולות להציג כדמיות חשובות עבור קהלים שונים תרבותית ומגדרית לדוגמא, רב שקהל חילוני הגיע מרצון תוך כדי ייחוס חשיבות לדברי בישראל. 3. מפנה את החשיבה שתוארה כלפי עצמה, איך היא תוכל ל"הגיע" בתווך דוברת בפן מסוים לציבור מגוון. 4. חושבת לעצמה שהיא צריכה להפגיש אותם עם חוויה משמעותית וע"י תצליך להתחבר לקהל שלא וליצור שרשרת של מידות משמעותיות.</p>	<p>13 חווית למידה משמעותית במרחב החרדי</p>

<p>1. רצון ראשוני לביטוי אישי (אקט בולט) 2. מרגע ההחלטה והחטירה בכיוון הקעקו תחושת של חרדה וחרטה. 3. הרגשות והיפנחות - רגשות חיוביים. 4. תוך כדי דיון עם החברה, משמעויות חדשות התגבשו התחברו והעמיקו לגבי גיבוש הזרות כחילונית לאחר חזרה בשאלת. 5. רגשות חזקים של הקללה ושמחה</p>	14 כשר בהשגת הבד"ץ
<p>1. המרואיין נכנס לתהום חדש שמרתק אותו (ובו הוא רוצה לעסוק בפוסט דוקטורט), והוא מחליט שהפעם לא יותר לעצמו ולא ישאיר חורים אפורים, אלא יתמהה ויתמודד עם כל דבר לא ברור. 2. הבוס מחזיר אותו לזמן מה לעבוד על תחום בו עסוק קודם. 3. המרואיין, עדין מכונן למידה בעיבוד עמוק והתעמקות בפרטים שם לב שעשה את עבודתו בצורה מקצועית הרבה יותר בהשוואה לפעים הקודמות. 4. הוא מגלה שתי טובנות: א. שחשיבות מאד למצוא תחום שאליו יש חיבור עמוק על-מנת שאפשר יהיה להתעמק ולהתמודד עם קשיים. ב. שהוא מסוגל להיות ממש מקצועי אם הוא נכנס ל state of mind</p>	15 החיבור העמוק לנושא שלך
<p>1. תחום חדש שהמרואיין רוצה להכיר, ברקע חסר ביחסו עקב חוסר ההתמצאות בתחום. 2. במקום לקרוא מאמרים, המרואיין צפה במס' סרטוני וידאו, ראיונות אינטרנטיים של מומחים מאותו תחום חדש. 2. תיאור טוויסט תודעתי בעקבות מעבר ללמידה ריעונית מווידאו מצולם, להבדיל מקריאה של מאמר - ההבנה והמודעות שמאורי המאמר יש אדם, עם תהליכי חשיבה דומים לו, אדם "בשר ודם" שלפעמים צודק ולפעמים טועה, ויצירת "קירבה". 3. האידיאליזציה שעשה המרואיין חלק מהחוקרים נשbraה בעקבות כך. 4. מתחילה תהליך שבו המרואיין מודוח על יכולת ההבין את בני האדם שמאורי המאמרים ובעקבות כך גם להתווכח איתם ובסוף גם למחות ולדחות חלק מהריעונות. 5. מתפתח ביחסו להיכנס ולחזור את התהום. 6. תחושת אופטימיות, אופוריה ומסוגלוות עצמית לחזור ולחזק את הבסיס הספרותי-מחקריו שלו.</p>	16 הבן-אדם מאחוריו המאמר
<p>1. המרואיין מחפש משמעותם שלו, ומתחילה ללמידה את חכמת הקבלה לאחר שהתנסה בכל מיני חוויות אחרות, ביניהן נסעה להודו וחיפוש עצמי. 2. המרואיין השתתף בשיעורי בוקר, בהם דנים בנושא "חוקי הטבע" ו"ובתוכנות הנסתורות של העצמי". 3. המרואיין מתאר מאמר שעסק בפנימיות האדם - היעדר התחושה או הרغשה של "הנשמה הכלולת". מאמר זה בנוסף לדברי המנחה, גרמו, לדברי המרואיין, לבש את התובנה לפיה אין נשמות בודדות - יש נשמה אחת גדולה. 4. תחושת אקסטזה, שמחה, שלווה, עצב ושלמות. 5. המרואיין מצין שהבהירות שאפיינה את התובנה שגיבש לעצמו נעלמה ומה שנשאר זה רק הזיכרונו של אותה הרגשה.</p>	17 טובנות משיעור קיבלה

18 מרד הנעוריות

1. המרואינית חווה בעיות קשות ביחסים עם הבית שלה הנמצאת בגיל ההתבגרות, ובנוספַּח חוסר תמייחת מצד בעלה, בהקשר זה. 2. המצב נמשך ארבע שנים, כשבמהלכם חוויתה המרואינית חרדות ורבות לגבי התנתקות מערכת היחסים בין להבה 3. המרואינית צופה בתכנית טלויוזיה על הורים לילדיים בגיל ההתבגרות, היא מאוד מזדהה עם התכנית המציגת קונפליקט זהה לשלה. 4. המרואינית מדווחת על נפילת אסימון. היא מבינה שוגם לה מגיע שיתחשבו בה במערכות המשפחתיות, ווגם לה יש זכות בחירה והיא חופשיה לקום וללבכת. גם לבתיה יש בחירה בכל הנוגע התנהגויותיה 5. תחושה חזקה של מוצא מהמצב הקודם. היא מדווחת על תחושה של אושר, אוור, קבלה עצמית, שמחה 6. היא מספרת לבעה ולחברותיה על הגילוי

19 מחשבות על חרדים מודרנים

1. המרואינית מתארת כוונות שהיו לה למצוא תשובה לשאלת שטירידה אותה: "מדוע היו חרדים שברחו מאירוע התכנסות שנועד לאגד את מה שנקרה "חרדים העובדים"? 2. מנסה למצוא לכך תשובה מכל מיini מקומות. 3. מגבשת לעצמה תובנה, בעקבות השיחה עם מנהל המוסד, שהמושג "חרדים עובדים" הוא פרקטן עיקרו ועל מנת שיתאגדו ויצליחו לשותף אחד gemeins, קבוצת "חרדים העובדים" צריכה להניף דגל אידיאולוגי. 4. נולדת שאלה חדשה - איך ניתן להעביר מסר אידיאולוגי חדש בלי ליצור אנטוגניזם מצד קבוצת החרדים הכללית (שהרי אידיאולוגיה חדשה, במובן מסוים, יכולה להיתפס כבאה על חשבון אידיאולוגיה אחרת) 5. מתפתחת התובנה שיש להציגים קבוצת החרדים הכללית באיזה שהוא אופן שוגם האידיאולוגיה הנוכחית שם חיים לפחות שפה עברית שינויים, שהיומ נתפסים כאילו מדובר בהתנהלות חוקקה "מלכתחילה". כך, היא תימנע מיצירת אנטוגניזם ותיצור אפקט מרגייע - גם הרעיון האידיאולוגי של תורה ועבודה ייתפס אידיאולוגית של "מלךתחילה" בסופו של דבר. 6. כך מתגבשת התובנה הסופית, צריך לחשוב על הדרכך בה אתה מעביר מסרים, ולא לעורר אנטוגניזם, כדי שלא תהפוך לאויב העם ותצליח לחולل שינוי. 7. תחושה שהגעה להאהра, תחושה של שמחה.

20 כתיבה אינטואיטיבית

1. חברה של המרואינית מספרת על תרגיל ביצירתיות שלמדה. 2. בשעות הערב התנסתה המרואינית בתרגיל עצמה - כתיבה רציפה ללא ביקורת עצמית של מחשבות ורעיונות 3. תוך כדי הכתיבה מדווחת המרואינית על מגוון רגשות שצפים:ibus, תחושת גועל ותקינות, בנוסף מדווחת על מחשבות שעולות, אשר לא ידעה שקיימות בה. 4. המרואינית מדווחת על תחושת שחרור ושל הקלה. של השלמה עם הנעשה, קתרזיס

21 המנהיג הרפלקטיבי

1. המרואינית מתארת שבמהלך קריית מאמר שעוסק בכשלים במינוי של שופטים ודיינים, התחללה לעסוק בשאלת מה מב딜 בין דין טוב יותר לדין טוב פחות. 2. המרואינית מתארת שתהליך ארוך של קריית מאמרים גרם להפתח תובנה ולפיה דין טוב הוא דין רפלקטיבי. 3. בעת קריאה על המינוי של השופטים, צץ הרעיון שזה לא רק דין טוב הוא דין רפלקטיבי, אלא כל מנהיג טוב, או בכלל, כל אדם שיש לו השפעה על מישחו אחר הוא רפלקטיבי. 4. תוך כדי המחשבה היא נזכרת במשל כבשת הרש המשאש את כיוון חשבתה במובן מסוימים. (לאחר שהיא עושה תהליך פרשני של התאמת הנתונים בסיפור לצורה בה היא חושבת על רפלקטיביות. 5. מתעוררת בה שמחה.

22 וכי נשח ממית

1. המרואינית קוראת את הספר - "וכי נשח ממית" - העלילה מתארת יהסים קונפליקטואליים בין אדם חרדי שחזר בשאלת, ומשפחתו החרדית ובעיקר אחיו. 2. המרואינית מזדהה עם הסיפור המשפחתי המתואר, ומתחברת לכאב של האח החלוני המודר משפחתו. 3. תהליך ההזדהות מתרחש גם באופן אישי בהקשר לסיפור האישי של משפחתה ואחותה הנמצאת "בין לבינו". 4. המרואינית חשה כעס על הצד החרדי במשפחה, עצב על האח המודר וכאב על הקרע העמוק המוצג בספר. 5. בתום קריית הספר, מחפשת המרואינית מידע נוסף על האח המודר ומגלת שהוא נפטר והקרע המשפחי נותר לא פטור. 6. היא לוקחת איתה את התובנה לגבי חשבות המשפחה ואחדותה.

23 המפגש עם الآخر

1. המרואינית מתארת כהקשר לחוויה זו את השתתפותה בסמינר שנקרה "מפגש עם אחר" במסגרת נחשיים המשתתפים לשתי נק' מבט (לדוגמא, יהודי ופלסטיני) 2. לאחר מפגש שוחחה עם מכיר בטלפון - סיפרה לו את אשר התרחש. 3. המכיר בתגובה אמר שהוא מסוגל לשבת בפירותו זהה, שהוא מאוד מעכבר אותו. אין לו עניין בלהקשיב לצד האחר, והוא משוכנע בצדתו. 4. המרואינית מצינית שהיא חוזזה עצוז פנימי, טלטול וкусס, הבינה שהיא לא מוכנה להיות בקשר עם אנשים שרואים את המציאות בצורה דיכוטומית ושלא מוכנים לראות ולהקשיב אל הצד האחר.

24 מודל שלושת המעלגים

1. המרואינית נחשפה למודל הנקרא מודל "שלשות המעלגים" ולפירוט תיאורטי אודוטויו במסגרת תכנית בה היא משתתפת ("תכנית עתידיים") 2. במסגרת התנסות התבקשה "לעבוד" עם בת-זוג ולהתנסות במודל - תחילתה האחת, ולאחר-כך השנה 3. המרואינית הופתעה לגלות רלוונטיות חזקה של המודל לחייה, ונעשה מודעת לאיכות ותוכנות שלא ידעה שקיימות בה. 4. היא פתאום הבינה "עד כמה אנחנו עיוורי צבעים לתכונות הייחודיות שלנו". 5. שמחה והופתעה נחווים בעקבות הגילוי העצמי. 6. המרואינית מחליטה לשתף חברות ולשקף להן תוכנות מיוחדות באמצעות המודל.

1. פגעה ומוטרדת מהתייחסות בנה שמצויק לה ומכנה אותה "בטלנית" כי לדעטו היא פאסיבית ולא עושה די כדי לקבל ליקוחות לעובודה (היא מטפלת הוליסטית). 2. בעקבות הפגיעה, היא מחליטה לבדוק את המצב לאשו - כמה טיפולים היא עשו, וכמה היא מרוויחה. 3. היא מופתעת עד כדי התרגשות כשהיא מגלה שהוא מרווייה מצוין מעל ומעבר לכל הציפיות שלו. 4. בשיחת טלפון, חברתה מציבה לה "מראה" ומצירה לה את הכמהיה שלה לעובודה זורמת ולא מוצצת לשכירה שכיר יפה, והעובדת שכל מה שרצתה לעצמה למעשה מתקיים. 5. היא מרגישה שעכשו, כאשר הדברים עלו למודעות והיא רואה את המציאות נכהה ושם שרצתה למעשה התקיים, היא יכולה להתקדם לשלב הבא.

נספח 3 - פרטי הממצאים

תנאים

תנאים הם אירועים או מצבים שנמצאים ברקע או קודמים להתרחשות חווית הלמידה המשמעותית, ויש להם באופן פוטנציאלי השלכות או השפעות על היבטים מחוויות הלמידה המשמעותית. במסגרת תיאור חווית הלמידה המשמעותית, המרואין מתבקש לתאר את הרקע למה שארע לפני החוויה והוא בוחר לציין את מה שבינו קשור לעצם חווית הלמידה המשמעותית. אוטם היבטים שמייחדים באופן מפורש או מרמז קשר, סיבות או יחס של השפעה המשמעותית, והמרואין מייחס באופן מפורש אחר-כך. חשוב לציין, שאינו מתייחסים לתנאים במשמעותם הרווחת של "אם מתקיים התנאי, אז מתרחש האירוע", אלא רק מצבים על האפשרות והפוטנציאל שאכן תנאים אלה יהוו הזדמנות להתרחשותה של חווית הלמידה המשמעותית. גם המראינים עצם בדרך כלל אינם מציינים על קשר ישיר בין התנאי שהם מתארים לבין חווית הלמידה המשמעותית שהתרחשה אחר-כך. כמו כן, במקרים רבים ניתן לזהות מספר תנאים, ולא רק תנאי אחד, שיוצרים את המצע שעליו מתרחשת חווית הלמידה המשמעותית.

בעת הנוכח יהיו 13 תנאים שהmareains התייחסו אליהם כאלו קשורים לחווית הלמידה המשמעותית עליה דיווחו. תנאים אלה קובצו לשתי קטגוריות-על עיקריות (ראו טרשים 13):

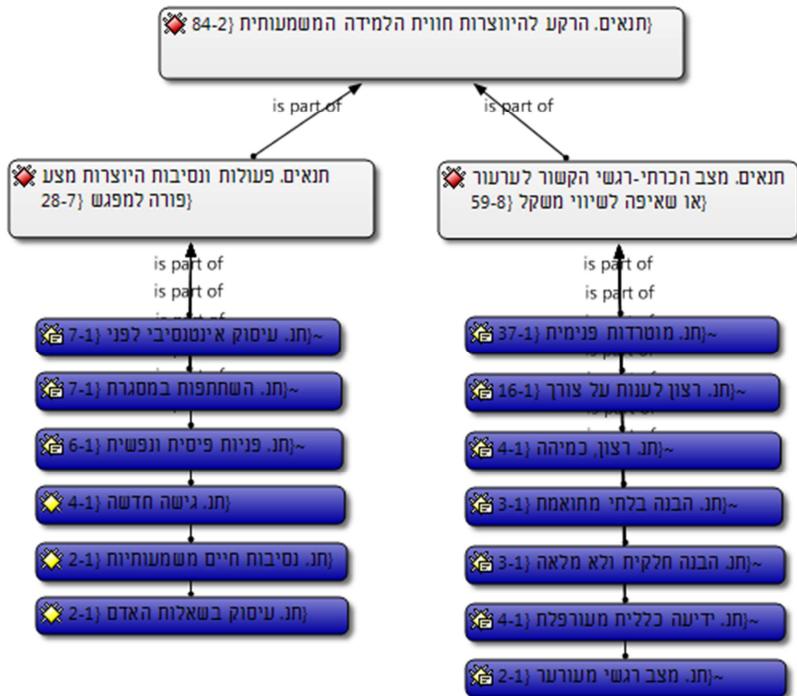
א. פעולות ונסיבות מצע פורה למפגש (28 מופעים) – תנאים היוצרים מצע פורה

הזמן מפגש משמעותי עם תכנים וריעונות עמוקים. האדם עצמו ופעולות שהוא עשו יכול לתרום להיווצרותו של מצע זה (למשל, ארגון סביבת עבודה-חסיבה שקטה ונעימה, או שינוי גישה כלפי פעילות זו או אחרת), אבל הוא יכול להיווצר גם על-ידי נסיבות של אדם יש פחות השפעה עליו (למשל, נסיבות חיים ייחודיות). בדרך כלל, יש שילוב בין הפעולות שהאדם עשו ובין נסיבות אליו נקלע. בניתוח הריאונות זיהינו שישה תנאים שמייחדים לפעולות ונסיבות היוצרים מצע פורה למפגש: עיסוק אינטנסיבי בנושא, השתתפות במסגרת קבועה המאפשרת העמקה בנושא, פניות פיסית ונפשית, נקיטה בגישה חדשה כלפי נושא או פעילות, נסיבות חיים ייחודיות ועיסוק בשאלות האדם המכוננות להעמקה.

ב. מצב הכרתי-רגשי הקשור לערוור או שאיפה לשינוי משקל (59 מופעים) – תנאים

המתיחסים לתוצאות אי-נוחות, מוטרדות, או שאיפה למלא צורך או רצון כלשהו. מצבים פנימיים אלה המיוחסים להכרה, לרגש, או שילוב ביניהם, נמצאים ברקע של חוויות למידה משמעותיות רבות וייתכן שהם מהווים זרוי להיווצרותן של חוויות למידה משמעותיות. שינוי משקל מעורער, ו熬פה לשינוי משקל (להבנה, למען על צורך, לפתרון בעיה וכו') יוצר מצב של חיפוש וחקירה שמאפשר ומזמן חוותית למידה משמעותית. בניתוח הריאונות זיהינו שבעה תנאים שמייחדים לקטוריית-על זו: מוטרדות פנימית, רצון לענות על צורך, רצון, עניין וכמיהה, הבנה בלתי מתואמת, הבנה חלקית ולא מלאה, ידיעה כללית מעורפלת, מצב רגשי מעורער.

הערה: החלוקת לשתי קטגוריות-על לא מפרידה בין היבטים אפקטיביים וקוגניטיביים. יחד עם זאת, ניתן לזהות בראיונות השונים, וכן בחלק מהקטגוריות צרכים הנובעים באופן משמעוני מרגשות, לעומת צרכים שהם באופן מובהק קוגניטיביים או אינטלקטואליים. החלוקת שערכנו כאן לא מדגישה דווקא את הפרדה בין רגש לקוגניציה, אבל ניתן לזהות קטגוריות שמדגישות רגש או קוגניציה. חשוב לציין שקיימות קטגוריות רבות שבןן רגש וקוגניציה מעורבים זה בזה ובلتיהם ניתנים להפרדה.

תרשים 13: מפת התנאים

א. פעולות ונסיבות היוצרות מצב פורה למפגש

כל המופעים בקטgoriyt-על זו (28) מתארים מצבים שבהם המרואין "מצא את עצמו" בסביבה או פעיל בחור, ועיצב לעצמו סביבה שמאפשרת ומזמנת מפגש משמעוני שאולי יוביל לחווית מיידית משמעונית. להלן פירוט הקטגוריות שמייצגות כל אחת תנאי בתוך קטgoriyt-על זו :

1. עיסוק אינטנסיבי (7). המרואין נמצא, ביוזמתו או שלא ביוזמתו, במצב בו הוא עסוק ומושקע בנושא מסוים ולכון בשלב זה כל תוכן הקשור לנושא נגיש לו וקיימת הזדמנויות טובה לחשיבה מעמיקה.

לדוגמא, בשני הציגותים הבאים, המראיות היו בתחום תהליך ארוך ואינטנסיבי שקדם לחווית הלמידה המשמעונית. בראיון **הتنועה הנכונה בסקי**, המראית החליטה לקרואת טויל משפחתי לאתר סקי, להגדיל באופן משמעותי הסקימולטור ואת תרגולי הפילאטיס, כך שהיא עוסקת בתקופה זו באופן אינטנסיבי בעניין זה.

אוקיי, אז ככה, אז אני בכמה החודשים האחרונים התחלנו ללמידה סקי לקראת הטויל שלנו שביע הבא, והז מזה שאנחנו עושים סקימולטור אנחנו גם-, אני העליית את החדריות של הפלאטים, אז

אני עושה עכשווי פערםיים בשבוע פילאטיס, ועשיינו-, ואני חושבת שעשתי שטומה מפנישים בסקימולטור. (התנוועה הנכונה בסקי).

בריאיון אחר, **המניג הרפלקטיבי**, המרואינית הייתה נתונה בתחילת ארוך של קריאה קודמת שחוותה את חווית הלמידה המשמעותית:

ואז יומ אחד, זה היה בתהליך ארוך של מאמרים שקראי, הוציאי להבנה. (המניג הרפלקטיבי)

2. השתתפות במסגרת (6). לתנאי זה יש קשר לתנאי הקודם – עיסוק אינטנסיבי, אבל הוא מתייחס בעיקר למסגרת חיונית מאורגנת, המאפשרת למראין להיות מעורב ולהתעמק בעניין מסוים. בהבדל מעסוק אינטנסיבי שהוא במקרים רבים יוזמה אישית, תהליך טבעי כתוצאה מסוימת צורך מסויים (לימוד סקי לצורך חופשת סקי בעוד מספר חדשנים, לקרה מאמרים לצורך כתיבת דוקטורט וכו'), וגם מרכזו בדרך כלל בתקופה אחת אינטנסיבית, השתתפות במסגרת יכולה להיות פחות אינטנסיבית – אחת לשבוע לזמן מוגדר, מסודרת ומאורגנת על-ידי גורמים חיוניים. אבל כמו עיסוק אינטנסיבי, גם השתתפות במסגרת יוצרת מעורבות, וકשב מוגבר לעניינים שבהם מוקדים. ההנחה היא שאשר אדם בוחר להיות במסגרת מסוימת, הוא בוחר מותך עניין ומעורבות, וכך הקשב והמפגש יציבים ומאפשרים תנאים תחילתיים טובים לחוויות למידה משמעותיות.

בשתי הדוגמאות הבאות, העסוק בתוך מסגרת, בעניינים שנבחרו על-ידי המרואינים וכן חשובים ובעלי ערך עבורם, יוצר הזדמנויות למפגש משמעותיים עם התכנים. בריאיון **טיפול בסו-ג'יק**, המרואינית נמצאת במסגרת לימודית שבה היא לומדת שיטת ריפוי קוריאנית, ובתוך מסגרת זו היא חוות חווית למידה משמעותית:

אוקי, אז אני לומדת שיטה שנקראתسو ג'יק. זו שיטה קוריאנית שהפירוש שלה כף יד מכף רגלי. הרעיון הוא טיפול בגוף באמצעות כף הרגל או כף היד וזה שיטה שמשלב אלמנטים של דיקור וצבע ושימוש בזרעים. הרקע הוא שני למדתי שנה ראשונה של התהום ובקבוצת רצון שלי לעסוק בתחום, אני צריכה להשלים שיעורים נספחים למקום אחר. ואתמול היי אחד הסשנים שהייתי צריכה בעצם להשלים והייתי נוכח בהם. (טיפול בסו-ג'יק).

בריאיון **להסתפק במה שיש**, המרואינית משתתפת אחת לשבוע יחד עם חבר שלה במסגרת פחות ממוסדת, שבה הם משתתפים בשיעורי זוגיות. המרואינית מצינת שהיא בוחרת להתמיד במסגרת זו למרות שמשמעותה אינה מחייבת:

חווית למידה משמעותית שלי הייתה_Atmosphere בערב, גם ב... כמו בית מדרש, כמו בית פרת זה לקרוא בית קרוב. אה, ואני ממש מתמידה ללכט לשם עם חבר שלי, לשיעורי זוגיות... להסתפק במה שיש).

3. פניות פיזיות ונפשית (6). ששת המופעים של קטגוריה זו מגיעים מחמייה ראיונות שונים. פניות פיזיות ונפשית כוללת פניות המאפשרת שחרור וחופשיות, וכן התעמקות וחשיבה ללא אילוצים. היא בדרך כלל מושגת כאשר ישנה התרחקות מהשגרה ומהיום, ויצירת חלון הzdmeniyot להתרחשויות חדשות ושונות מהשגרה.

בריאיון החיבור העמוק שלך לנושא מספר המרואיין, תושב ישראל, על הרקע לחווית הלמידה המשמעותית:

זה היה כשהייתי ב"מכון" בבלגיה, מה שיכל להיות זהה היה גורם משפייע, כי זה היה חוויל מנטה מיחסים... הפניות הפנימית והנפשית מושגת לא רק בעקבות המרחק הפיזי מישראל אלא היא מהויה מעין מצב תודעתי.

כך ממשיך בספר המרואיין:

זה היה בצהרי יום... שום דבר מיוחד, שקט על הראש, אטם באוזניים, שום דבר לא מפיע, הכל סבבה... (החברה העמוק שלך לנושא).

ممذ הזמן המיוחד וההתרכחות אחרים באים לידי ביטוי גם בריאיון מה זה אומר לך או אנשים קרובים לי שם מסורת המרואיינית:

גם שעת לילה מאוחרת, הבית היה ריק כמעט, אף אחד לא מפיע לי, זה גם הפניות הפיסית והנפשית לעשות את זה, לא שלא היו דברים אחרים צורכה לעשות באותו ערב אבל אילו איכשהו הם נדחקו... (מה זה אומר לך או אנשים קרובים לי).

בריאיון איך אישת חרדיות יכולה לעשות شيئا' מתוארת פניות הנוצרת תוך כדי פעולה, כאשר המרואיינית צועדת ברחוב, אם כי גם כאן אין היא נמצאת באינטראקטיה עם אנשים אחרים:

...ואז עם זה החלטי, צעדי ברחוב... ובהличה שלי פשוט כמעט נתתי דודר למחשבות שלי בנושא זה... איך אישת חרדיות יכולה לעשות شيئا'

4. גישה חדשה (3). קטגוריה זו כוללת 3 מופעים אשר כולם מופיעים בריאיון אחד - **החיבור העמוק שלך לנושא.** בריאיון מספר המרואיין על התייחסות חדשה ו殊常ה איתה הוא מפתח ביחס לעצמו בהקשר ללימודיו המשך שלו. הייחודה של הקטגוריה היא בכך ששינוי יוזם בגישה למצב מסוים, יכול להביא למפגש משמעותי, בשונה משינוי גישה שהוא תוצר של חווית למידה משמעותית.

שאני נגע לעשות את הלימודים האלה אני קולט פתאום שיש לי פה אפשרות במידה מסוימת Katz להמציא עצמי מחדש להיכנס כיש לי גישה שבה אני מרגיש בטוח מספיק כדי לדעת הכל, כמה זה לא יהיה קשה... ב state of mind של לא לפחד, ולהעניק להיכנס לדברים ולא יותר לעצמי מולם... (החברה העמוק לנושא שלם).

5. נסיבות חיים (2). אלה הן נסיבות בעלות משמעות המשפיעות על חייו המרואיין, ויוצרות מעורבות גדולה בכל מה שקשרו לנסיבות הלו ולהשלכות שלhn. באופן כללי, מרואיין שבbero חווה אירועים דрамטיים, או שבתקופה האחרונה הוא נמצא בנקודת מפנה בחייו, חש עוררות גבואה ומערכות גדולה בכל מה שקשרו לנושאים אלה, מה שיוצר הזדמנויות לחוויות למידה משמעותיות בנושא. **לדוגמה:**

או יש רקע רחוק ורקע יותר קרוב. רקע רחוק זה שבאמת חזרתי לשאלת בית דתי. כאן מדובר בסיבות חיים דramatic, שצובעת רבות מהחוויות שעוברת אותה מרואיינית. עניין החזרה בשאלת הוא עצב ונגיש, ככל מה שקשרו אליו מועעם, ומעלה רגשות עזים. (כשר בהשחתה הבד"ץ).

הrukע זה הוא כזה, אני כרגע עומד לסייע את הדוקטורט שלי מה במכון ואני מחפש כרגע מעבדה כדי לעשות בה את הפוסט דוקטורט שלי. במקרה זה, הנסיבות פחות דרמטיות, אך יש להן השפעה ומשמעות להלך החיים. בנוסף, זה נקודת מעבר חשובה שמהרחתה בתקופה בה מתרחש הריאיון, ונורמת ליותר ורובה נושא. (הבן אדם אחורי המאמר).

6. עיסוק בשאלות האדם (2). תדמור ופרימן מגדירים בספרם (בדפוס), את המונח **עיסוק בשאלות האדם**, כעיסוק בשאלות היסודות ביוטר, הקיום: מי אני ומה אני, מהו אדם ומה אנוויות, מהם חיים ומהו טעם, מהו היחס הראי בין אדם לחברה, מהן הכרעות קיומיות, האם יש אלוהים, מהם חיים רואויים, וכו'. עיסוק בשאלות עמוק כגון אלה יכול להביא לחוויות למידה משמעותיות כי הוא נוגע לעיתים במשמעות עמוקות. בראשונות שלנו, אין כמעט ביטוי לתנאי זה, אך הוא מופיע פעמים באחד הריאונות: **תובנות משיעור קבלה**.

... והגעתי למקומות הקבלה אחרי חיפוש לא מודע של מה הטעם בעצם בחים שלי, למה אני חי ומה המשמעות של הקיום שלי וחיפשתי תשובה להרבה שאלות שלא ידעתי שאני מחפש. (תובנות משיעור קבלה).

ב. מצב הכרתי-רגשי הקשור לעירור או שאיפה לשינוי משקל

כל המופעים בקטגורית-על זו (59) מתארים מצבים הכרתיים-רגשיים שבطنאים חוסר יציבות, עירור, מוטרדות או ניסיון להשיג דבר מה שעדיין לא הושג. מצב זה של מעין חוסר שיווי משקל יוצר פתיחות, כמויה להעמקה ומאפשר מפגש יציב בכל הנוגע לנושא המדובר. נפרט להלן שבעת תנאים שזוחו בתנאים שלנו.

1. מוטרדות פנימית (36). קטgorיה זו הינה בעלת מספר המופעים הגבוה ביותר בין כל התנאים, ואף בין כל הקטגוריות. תנאי זה מתייחס למצבים שבהם המרואיין מודע למשהו שמטריד אותו במשך זמן רב, בהקשר להיבטים שונים בחיים (עיסוקו, משפחתו, קשריו, ערכיו ועוד). כאשר מתרחשת חוות הלמידה המשמעותית המרואיין מזוהה חיבור או פוטנציאלי מענה על העניין שמטריד אותו, וזה בדרך כלל יוצר הדhood ובהמשך חוות למידה משמעותית.

לדוגמה, בריאיון מה זה אומר לך אנשים קרובים לי, המרואיינת מתארת איזשהו צורך עמוק שיש לה, קונפליקט ערכי שקיים הרבה קודם, ומהו הزادנות חוות הלמידה המשמעותית המסויימת זו להפתעה, שכן משה בפגישה בין מה שהיא פוגשת מייצר מענה למה שהיא מתחפש.

המשהו המשמעותי מה זה שזה באמת, זה נוגע בבדים עמוקים שמטרידים אותו בתוך חיקות כאילו הקטע הזה של היחסים שכך עם הנקרים, אם במובן הזה זה הרבה יותר מאשר להבין איזשהו משהו בדטה שלו או זה באמת משהו... (מה זה אומר לך אנשים קרובים לי).

התנאי "מוטרדות פנימית", מתייחס לעניין עמוק שמטריד את האדם, שלא פתרו, קונפליקט, חוסר נוחות וכו'. בריאיון **הבן אדם אחורי המאמר** מותאר המרואיין, רקע לחווית הלמידה המשמעותית שלו, שניים של הצלבותיות לגבי עתידו המczoui:

הנקודה היא אני מלכתחילה הגעת לשם לאחר חודשים, שנים של הצלבותיות מה אני אעשה במקום אני אהיה נ Dol. (הבן אדם אחורי המאמר).

בראיון איך אישת חרדית יכולה לעשותות שינוי, המראינת מהתארת עיסוק, כמעט אובייסיבי שלה, בשאלת שטירידה אותה זמן רב :

הנשאים האלה, קודם כל העבדה שאני מוטרדת בנושא זה בגל שזה נושא שמאוד מטריד אותי ואני מוחbert אליו והוא מעסיק אותו כל הזמן. ובהליכה שלי פשוט כאילו נתתי דרי' למחשות שלי בנושא זה. כאילו נכنتי לשאלת חדש. איך אישת חרדית יכולה לעשותות שינוי.

2. רצון לענות על צורך (16). תנאי זה אף הוא שכיח בנתונים שלנו ויש לו חפיפה ניכרת עם הקטגוריה **מוטרדות פנימית** (משמעותו מופעים משותפים). חפיפה זו נובעת מכך שבמצבים רבים מוטרדות פנימית נובעת מכך שאינו ממושך ושאיפה למשמש אותו. רצון לענות על צורך מתייחס במצב בו הדבר אותו פוגש האדם מתחבר לצורך שכבר קיים אצלו וברצונו למשמש. הדבר יוצר מעורבות ומאפשר מפגש יציב. קיימים גם מצבים שבהם הפעולות נובעת מתוך צורך קיים שמניע את הפעולות (למשל, הצורך להכין מצגת, הצורך במציאת מקורות לעבודה, הצורך לעזור לחבר). בכל מקרה, חווית למידה משמעותית משתרחת בהקשר של רצון לענות על צורך בדרך כלל משמרת את המעורבות של המראיין, ותורמת ליציבותו של המפגש – מה שיכל לתרום להיווצרותה של חווית למידה משמעותית.

בראיון מה זה אומר לךו אנשים קרובים לי המראינת מקבלת מידע על מאמר מסוים שנראה מאד רלוונטי לעבודה שלה, וגם מתחבר לצורך ספציפי שיש לה – היא מחפשת פרנסים (מקורות מידע) שמתאים לעובדה שלה. יש תחושה של אפשרות מענה על צורך שקיים ממשילא :

ואז באותו ערב כבר כתבתי לעצמי, תוך כדי שהיא דיברה, את השם ומיד אחרי זה נששתי, חיפשתי את זה והורדתי את זה, זה נראה, כאילו ישן הلتמי לזה כי חסרים לי פרנסים כלשהם שמתאים בדיק... מה זה אומר לךו אנשים קרובים לך.

בראיון **לייצור מודל תיאורתי בעצמי** כל הפעולות של המראינת נובעת מתוך צורך קיים – להכין מצגת לכנס, מצגת שתיה מוצלחת, שתאפשר אינטראקציה משמעותית עם אנשים ותעביר את התכנים בצורה טובה. הרצון לענות על הצורך הביא לפעולות בעלת מעורבות גבוהה :

הקשר היה הכנה של מצגת לבנס מחקר... כאילו מה שגורם לזה ל��ורת, זה המוטיבציה החיצונית הזאת, הצורך להציג את זה, כאילו אולי יותר מאשר... כשהורי שכחתי רק, לא קרה, זה קרה עכší כי אני צריכה לעמוד בפני אנשים ואני כאילו מDMIינית את עצמי מסבירת את עצמי, ואז כאילו היה... זה כאילו נבע מתוך צורך, היה חסר שמה ממשו, ובמקרים הזה זה צמח... כאילו התחששה היא כן, שיש צורך מה, שזה משהו שהוא חשוב לי וגם הפרזנטציה הזאת חשובה לי, כי אני חשבתי אולי כל מיini אנשים שהוא חשוב לי יבואו לשם, וגם אני רוצה לקבל פידבק שיקדם אותי, אז בשביל זה אני צריכה להסביר את עצמי מאוד טוב כדי שהפידבק אני קיבל הוא באמת יקדם אותי. (לייצור מודל תיאורתי בעצמי).

3. רצון, עניין **במיהה** (4). קטגוריה זו דומה לקטגוריה רצון לענות על צורך, אך נבדלת בכך שהיא מתייחסת לרצונות כללים יותר – רצון عمוק הקשור בזהות אישית, עניין אישי או כמיהה לדבר מה שאינו בהכרח מוסבר.

למשל, בראיון **כשר בהשגת הבד"ץ** המראינת מביעה רצון עז, וכמיהה לביטוי זהותה האישית באמצעות קעקוע שביביע את שחרורה מהמסד הדתי ומעולמה הקודם :

עד אז מפוזר התנסתיי בכל מיני דברים שקשורים לעולם החילוני ומה שמאוד רציתי תמיד זה קעקע. וגם היה לי איזשהו קונספט של קעקען בראש כבר הרבה זמן, כבר שנה שרציתי לעשות... זה כמו התחרבות למקומות הכח عمוק שלך, שאתה מבין, שאתה עושה בהתחלה משהו כי רצית אותו אבל לא הייתה לך ממש סיבה מאחוריו. (כשר בהשגת הבד"ץ).

4. הבנה בלתי מתואמת (3). חוסר שיווי משקל, בעיקר הכרתי, שנובע מכך שהמרואין מזזהפרייתי ידע שונים שאמורים להיות קשורים זה לזה (על-פי המקובל, או מתוך אינטואיציה) אך אינם מצליחים לראות את הקשר וליצור קוורנטיות. תנאי זה אינו מופיע פעמים רבות בנתונים, אבל יש לו קשר לאירוע ההתרמה חשוב יחסית הרבה: "הבנה שדבר אחד הוא כמו דבר אחר" (11). לא תמיד מרואין שמתאר הבנה שדבר אחד הוא כמו דבר אחר, מתאר גם את הרקע שבו חוווה הבנה בלתי מתואמת, והאחרון מבהיר רק כאשר מופיע התיאום (אבל אז, זה מופיע כהתמורה, ולא כתנאי). בשלושת המופעים של התנאי **הבנה בלתי מתואמת**, המראינים הבחינו בזדאות שני דיברים קריכים להיות קשורים זה לזה, אבל הם לא הצליחו לראות כיצד הם קשורים זה לזה.

לדוגמא, בראיון **הتنועה הנכונה בסקי** המראינת לא מצליחה להבין מדוע המורה לפילאטיס, שמנסה לעזור לה באתגרים הקשורים לגלישת סקי, חוזרת שוב ושוב על תרגיל מסוים. היא לא מצליחה להבין את הקשר בין התרגיל הזה לבין גליישת סקי (במהלך חוות הלמידה המשמעותית היא למעשה מבינה שהතנועה שהיא מתוגלת בתרגיל הפילאטיס, היא בדיקת התנועה שאותה היא אמורה לעשות באופן בזמן גליישת סקי).

כי אני לא הבנתי איך זה קשור, אמרתי אוקיי, מנסה לחזק לי את הארבע ראשי או שהוא צוה, לא הבנתי בדיק שזה התנועה עצמה שהיא בול אותו הדבר, זה לא רק שהיא מחזקת לי את השירים שיכולים לעזור לי לא להתרסק. (**הتنועה הנכונה בסקי**).

בראיון **כל האמת על חברות התרופות** המראינת לא מצליחה להבין מדוע חבר שלה, אצלו מתגלתה מחלת קשה, מבקש ממנו לצפות בסרט לפני פניו שהיא משוחחת אותו. היא לא מבינה מדוע חשוב שתצפה הסרט, והלא היא יודעת הרבה על התוכום (במהלך הצפייה הסרט מתרחשת אצלה חוותית במידה משמעותית כתוצאה מהבנה עמוקה של החיבור בין שני הדברים).

לא הבנתי למה הוא מעביר את זה בעצמו, למה זה כל כך חשוב לו שאני עצפה בזה. חשבתי שאני יודעת שהידיעות שלי די נרחבות. עברו יומיים בערך ואז צפיתי ממש כשמעצמי זמן וזה. כל האמת על חברות התרופות).

5. הבנה חלקית ולא מלאה (3). תנאי זה מופיע בשני ראיונות והוא מתאר מצב של הבנה מסויימת, אבל תחושה חזקה של חוסר בהבנה מלאה, שיוצרת מצב של חוסר שיווי משקל.

בראיון **הتنועה הנכונה בסקי**, המראינת מתארת תחושה חזקה של חוסר הבנה מלאה, ורצונו להבנה מלאה, או באופן ספציפי לחוויה שלה, הבנה שמעורבת בין הבנה קוגניטיבית והבנה בגוף באופן מתואם:

ובסיקומולטור האחרון היה לי מה זה קשה, אבל הרגשתי שכאלו אני מתחילה להבין את התנועה באופן שצרכי לעשות כ... כشعושים את הסיבובים, כشمעלים את זהה, שכאלו עשית את זה קודם יותר מהברכים, ופתאום התחחלתי להבין, אבל זה לא ממש, לא, לא, זה לא ישב לי, לא הרגשתי

שזה ממש .. הנוף שלי לא הבין, אולי הבנתי את זה, מה צריך לעשות, אבל הנוף שלי לא ממש.
(התנוועה הנכונה בסקי).

6. ידיעה כללית מעורפלת (4). זהו תנאי חלש יחסית שכן כל המופעים של תנאי זה הגיעו מאותו ריאיון: **תפקידי הדרכה בתחום הסיעוד**. לمراجعةין היה ברור, מתוך תחושת בטן, שהיא מעוניינת לשלב הדריכה בתוך הפעולות המקצועית שלה בתחום הסיעוד. בעוד שהנטיה לעיסוק בהדריכה הייתה ברורה ובהירה, היא מצינת ארבע פעמים במהלך הריאיון שהדריך לשילוב הדרכה בתחום עיסוקה אינה ברורה לה:

לא כל-כך היה לי ברור איך זה יקרה, באיזו דרך, לא היה לי ברור רק ידעתי שהדריכה זה בתחום שהוא מאד מעניין אותו (תפקיד הדרכה בתחום הסיעוד).

7. מצב רגשי מעורער (2). קטגוריה זו כוללת שני מופעים בשני ראיונות שונים, כאשר המרואיינים מבטאים באופן מובהק קושי מנטלי ורגשי אותו הם חוות לארך זמן רב הקשור בצורה ישירה לנושא של חוות הלמידה המשמעותית עליה הם מודוחים. קיים דמיון בין קטגוריה זו לבין **מוטרדות פנימית**. ההבדל העיקרי הוא ש**מצב רגשי מעורער** הינה קטגוריה כללית יותר וקיצונית המתקשרות להיבטים רחבים בחיוו של המרואיין ולמצב תודעתי ורגשי כולל, ואילו **מוトレדות פנימית** מתיחסת לדבר מה מסוים שמטריד את המרואיין.

לדוגמה, בריאיון **מרד הנערות** מספרת המרואיינת על מערכת היחסים שלה עם בעלה ועם ביתה, המערערת את מצבה הרגשי:

או לי היה מאד-מאוד קשה, הרגשתי בגידה מצד אחד, שזה ממנה, ובגידה מהצד שלו. אז
עצמם, מאוד עצה עליו, ואני עצה עצם זה יצר לי פחד שאני אבד אותה, שהיא לא תרצה להיות
יותר בת שלי, ולא תרצה להיות בקשר אליו, והייתי בחזרות אiomות; ובגלל החזרות האלה...
אם היא הייתה מדברת איתי לא בזורה מכובדת אז הייתי כועסת, היינו ובוט.... (מרד הנערות).

בריאיון **הבן-אדם מאחרוי המאמר** הקושי הרגשי נחווה סביב נושא אחר, הקריירה המקצועית של המרואיין - חוקר במקצועו. כדי לציין כי מצבו הרגשי של המרואיין מהווה בסיס לחווית הלמידה המשמעותית, ובמידה רבה החזרה לאיזו נפשי מתאפשרת הוודאות לגילויים במחלה של חוות הלמידה המשמעותית. כך מספר המרואיין על מהלך עבודתו בעת שהוא קורא חומרים מקצועיים:

ఈ שקוראים את המאמרים, ונמצאים במצב מנטאלי גם ככה מעורער מבחינת הביטחון שאיבדתי
חוקר... (הבן-אדם מאחרוי המאמר).

הפנויות קשב

מספר הקטגוריות של הפניות הקשב, כמו גם מספר המופעים הוא מצומצם, ועל כן לא נפרט קטגוריות אלה כמו את היתר. הפניות קשב מתרחשת להרף עין – זו התכוונות להתחילה ולהקשיב לתוכן שמולנו. לרגע אחד עסכנו בעניינים אחרים, וברגע הבא, אנחנו כבר בתוך המפגש. הקטגוריות הכלולות כאן מתייחסות לאיוכיות שונות של הפניות קשב, במידה והמרואיינים דיברו

עליהם באופן מפורש. בדרך כלל, החלק של הפנימית קשב, גם אם הוא מתרחש תמיד, אינו מזוכר כלל בדיאוחיהם של המרואיינים על חווית הלמידה המשמעותית. הם נוטים לדבר על מה שהיה קודם, וזו על החוויה עצמה. בדרך כלל, רק אם הם מדברים על תהליך מפורט, הם מתיחסים בקצרה לאותו רגע שבו הפנו את תשומת לבם לתוכן, ובאיזה הקשר עשו זאת. הפנימית קשב כוללת ארבע קטגוריות בלבד, וכן הן גם לא מקובצות לקטגוריות על:

1. רצון לענות על צורך (6) – כאשר הפנימית הקשב מיוחסת באופן מפורש לצורך של המרואיין. ברייאון האם אני בטלנית? הערכה צינית מבנה של המרואיינית הziיה בה את הצורך לבדוק את עצמה, כמו היא עובדת ומה היא מרויאה, וכך התחלת חווית הלמידה המשמעותית, כאשר הפנתה את הקשב אל היומן שלה ובדקה את מספר הפגישות שלה:

בקיצור, למחרת בבוקר, ביום שבת אני קמה, החלטתי שאני חולכת לבדוק מה בדיק אני הרווחתי השנה, כלחודש בחודשו, ואז התיישבתי על היומן והתחלתי לשבת ולראות מה באמת הרווחתי כל חודש בחודשו ושמתי את הכל אחד ליד השני, עשית ממש טבלה (אם אני בטלנית?).

2. להיות (4) – הפנימית הקשב הינה בעלת אינטואיטיבית, ודחוף לעסוק בתוכן המסויים. כל המופעים של קטגוריה זו הגיעו מהרייאון מה זה **לחקר אנשים שקרובים לי**, ריאיון שהכנסה אליו אופיינה בהיותו ויש מספר התייחסויות של המרואיינית להתלהבות שלא התחילה בקריאה המאמר עליו המליצו לה. הנה אחד מהם:

ואז באותו ערב כבר כתבתי לעצמי תוך כדי שהיא דיברה את השם ומיד אחרי זה ניגשתי, חיפשתי את זה והורדתי את זה, וזה נראה, כאילו יש להכתי לזה מה זה לחקרו אנשים שקרובים לי

3. סקרנות (2) – הפנימית הקשב נובעת באופן מפורש מסקרים.

4. בקשה חיצונית (2) – הפנימית הקשב נובעת ישירות מבקשת שהגעה מבחן, מאדם אחר או ממטריה.

מפגש

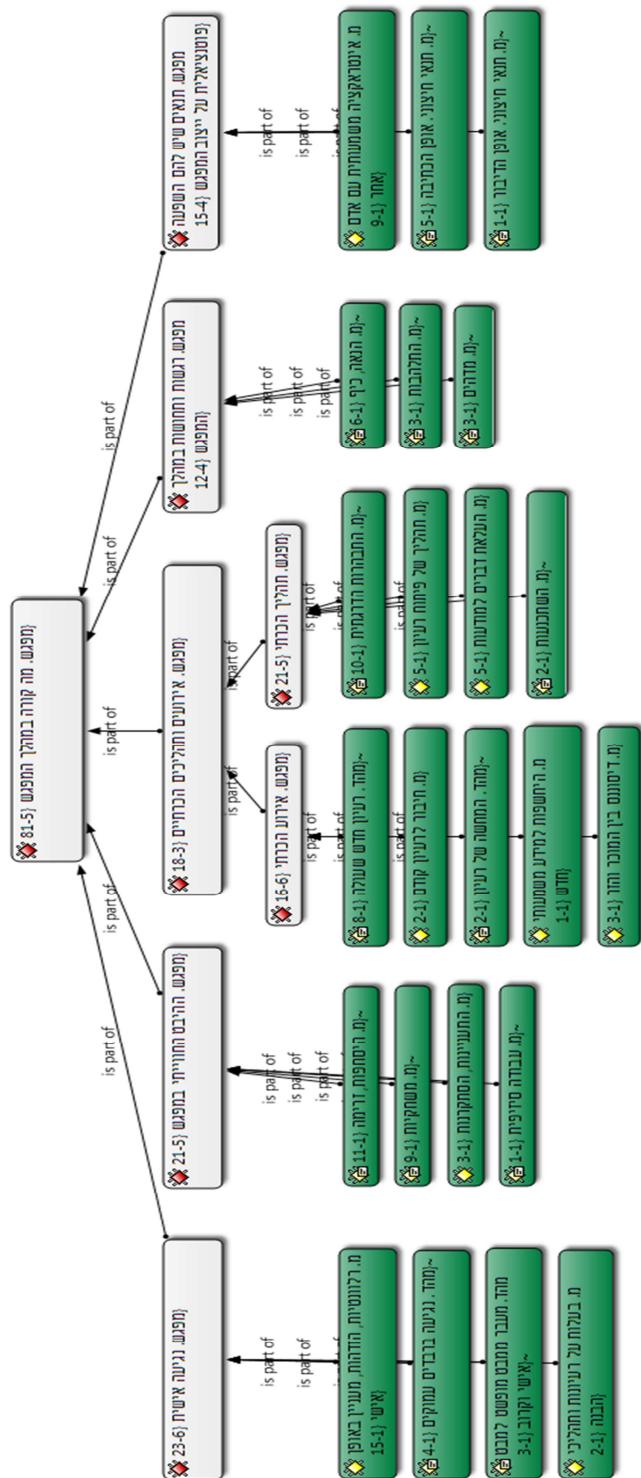
המפגש מתרחש בין האדם לבין התוכן הניצב לפניו. כאשר הקשב מופנה לתוכן, מתפתחים יחס גומלין בין האדם לתוכן, והאדם קולט ו מעבד את התכנים שעולים וمبין אותם דרך הדפוסים והtabniot שהכרתו. במקרים רבים, המפגש מתרחש ברמת הקליטה והעיבוד, ומאפשר הבנה ברובד מסוים של תכנים אלה. בחוiotite מידעה משמעותית המפגש כולל רכיב חשוב נוסף – ההדהוז. ההדהוז מבטא חיבור עמוק בין היבטים בתוכן לבין רבדים בעולמו הפנימי של האדם. למפגש שבו מתרחש הדזהוד נקרא 'מפגש מהדהוד'. אחד ההבדלים המהותיים בין חווית למידה משמעותית לבין חווית למידה אחרת היא בהתרחשותו של מפגש מהדהוד.

בעת הניתוח זיהינו 23 קטגוריות המיוחסות למפגש. חילקוינו קטגוריות אלה לחמש קטגוריות-על: האחת מתיחסת לנגיעה האישית של התוכן ברבדים عمוקים של האדם – שזיהי למעשה מהות

המפגש המהדרד. השניה מתאפיינת לחוויה של האדם בתוך המפגש, מעברת לנגיעה האישית. השלישית מתאפיינת להיבט ה蟋טי בתוך המפגש, מעבר למובן מעליו: ההתבוננות והעיבוד שמרתחשים בכל מפגש. הרביעית מתאפיינת לתחשות ורגשות. וחמישית מתאפיינת לתנאים חייזוניים המשפיעים על המפגש. להלן פירוט קטגוריות-העל (ראו טרשים 14):

- א. **נגעה אישית** (23 מופעים) – מהות המפגש המהדרד הוא בחיבור העמוק בין היבטים בתוכו לבין רבדים בעולםו הפנימי של האדם. קטgoriyt-על זו מתאפיינת למהות חיבור עמוק זה ולמידה שבת התכנים נוגעים באופן אישי בעולםו הפנימי לאדם, ויצרים הזדהות عمוקה. קטgoriyt-על זו כוללת ארבע קטגוריות שעלו מהתנונים: רלוונטיות, הזדהות ומעניין באופן אישי, נגעה ברבדים עמוקים, מעבר ממבט מופשט למבט אישי וקרוב, בעלות על רעיונות ותהליכי הבנה. מרגע הפנית הקשבר, מתחילה התפתח מפגש, והחויה של האדם במהלךו יכולה להיות מושפעת מהמשמעות עצמה, באופן התמודדות האישית של האדם, מההקשרים הסביבתיים, ועוד. התנונים העלו ארבע קטגוריות המתאפיינות לחוויות של מפגש: היסכיפות וזרימה, משחקיות, התעניינות והסתקרןות, ועובדת סייזיפית.
- ב. **היבט החוויתי במפגש** (21 מופעים) – מפגשים שונים מאופיינים בחוויות שונות. מרגע הפנית הקשבר, מתחילה התפתח מפגש, והחויה של האדם במהלךו יכולה להיות מושפעת מהמשמעות עצמה, באופן התמודדות האישית של האדם, מההקשרים הסביבתיים, ועוד. התנונים העלו ארבע קטגוריות המתאפיינות לחוויות של מפגש: היסכיפות וזרימה, משחקיות, התעניינות והסתקרןות, ועובדת סייזיפית.
- ג. **איורים ותהליכי הכרתיהם** (37 מופעים) – ברבים מהמפגשים מתרחשים תהליכי הכרתים-קוגניטיביים שקשורים בהבנה והעמקה, בהתמודדות עם מידע, בהעלאת רעיונות, פיתוחם, עבודה איתם ועוד. גם אם קיימים בין הריאונות שערכנו מפגשים שהם פתאומיים ומופעלים בעיקר על-ידי רגשות, לעיתים בלתי מוסברים, רובם המכريع כולל מרכיבים הכרתים ברורים. חשוב לציין כי במרכיבים הכרתים אלה מעורבים בדרך כלל גם מטענים רגשיים. החלק ה蟋טי של המפגש כולל 9 קטגוריות, אותן חילקו לשתי קבוצות:
- א. **איור ה蟋טי** – קטgoriyt-משנה זו מתאפיינת לאיור יחסית נקודתי שאינו בו אזכור להתקפות או תהליך. אלה בדרך-כלל פעולות הכרתיות שמרתחשות במהלך המפגש, בנוסף לקליטה ולייבור הראשונים, ויש להם תפקיד ביצירת ההדחדוד. ואלה שהקטגוריות: רעיון חדש שעולה, חיבור לרעיון קודם, המכחשה של רעיון, היחספות למידע ממשותי חדש, דיסוננס בין המוכר והזור.
- ב. **תהליך ה蟋טי** – קטgoriyt-משנה זו מתאפיינת לתיאורים שמתבטה בהם תהליכי הכרת שמרתחש במהלך המפגש. התנונים מעלים ארבעה תהליכי כהלאה: תהליכי של פיתוח רעיון, התבהרות הדרגתית, העלאת דברים למודעות, השתכנעות.
- ד. **רגשות ותחושים במהלך המפגש** (12 מופעים) – המפגש של היבטים של התוכן עם רבדים עמוקים בעולםו הפנימי של האדם יכולים ליצור תחשות ורגשות עזים. הסיבה שמספר המופעים בקטgoriyt-על זו הינו קטן יחסית היא שבמקרים רבים ההדחדוד וההתמורה מתרחשים בצד זה זהה, וכך גודל מהיבטויים הרגשיים מופיעים בקטגוריות ההתמורה. הקטגוריות המופיעות כאן הן אלה שמתאפיינות באופן מובהק לשלב המפגש: הנאה וכייף, התלהבות, ומדחים.

ה. **תנאים שיש להם השפעה פוטנציאלית על ייצוב המפגש (15 מופעים) –** קטגורית-על זו מתיחסת לתנאים שקשורים באופן ספציפי למפגש וליצובו. ייצוב המפגש, משמעו העמקת הריכוז, ויצירת קשב יציב ללא תנודות ובריחות לעיסוקים אחרים. זיהינו שלושה תנאים שתורמים לייצוב המפגש: אינטראקטיה משמעותית עם אדם אחר, תנאים חיצוניים המתיחסים לאופני הכתיבה כשהתוכן כתוב, תנאים חיצוניים המתיחסים לאופן הדיבור שהתוכן מועבר בעל-פה.

תרשים 14: מפת המפגש

א. נגיעה אישית

קטגורית-על זו עוסקת במהותו של המפגש המהדהד – מהו אותו הדחד ויכיזד הוא בא לידי ביטוי. כל שאר קטגוריות-העל מתייחסות לתהליכיים, לאיורים, ולרגשות מלאווים את המפגש, ואת המפגש המהדהד, אבל זו נוגעת לבב ליבו של המפגש המהדהד. לקטגורית-על זו 23 מופעים שכולים מתייחסים לנגיעה האישית של התוכן באדם ובhiveטים חשובים בחיו ובעולמו הפנימי, וקשר האישי של האדם עם התוכן. להלן פירוט הקטגוריות שמייצגות כל אחת היבט מהמפגש המהדהד בין התוכן לאדם :

1. רלוונטיות, ההזדהות, מעניין באופן אישי (15). בחוויות במידה משמעותיות ורבות החוויה צומחת מתוך מציאות החיבור וההזהדות של האדם עם התוכן שלו. חלק מהמרואינים דיברו על חיבור זה באופן מפורש – על הרלוונטיות של התוכן לחיהם, ההזדהות שם חשים עם מה שהתוכן מביא, והעניין האישי שלהם בו. הנה מספר דוגמאות :

הריאיון **וכי נחש ממית התקיים בעקבות קראת הספר,** ותכניו יצרו ההזדהות גדולה עם המראינת, מה שגורם למעורבות ולחשיבה :

אבל אני התחברתי עם זה מה מקום של.. שהוא היה המסקן שם בכל הסיפור והקורבן, וכאיילו יותר חששתי כזה גם מה.. לא חשבתי לבדוק על אהותי, אבל אולי.. לא יודעת, התחברתי יותר אליו, לרשע. אולי מה מקום של להבין אותו, ולהבין את המקום שלו, ואת הבלבול שלו, ואת הצער שלו, ואת הכאב שלו, ואת זה שהוא לא מסוגל להתרקרב לאח שלו והוא כל-כך רוצח, ודוחים אותו .. זה היה קשה. זה המקום שנורא חזדתי עלי נחש ממית

הריאיון **מודל שלושת המעלגים** התקיים בעקבות סדנה שבה נחשפה המראינת למודל מסוים, ובמהלך העבודה אותו חשה רלוונטיות והשלכות על חייה :

בשני מדים, גם כשחששתי לה והייתי צדקה ממש להקשיב בצורה שמשמעותה גם מה אני מבינה ממנה בהקשר למודל הזה, וגם אולי בעיקר, זה היה לי משמעותי כי הרגשתי איפה זה נגע לי. באותו מידה עשינו את התרגניל הפוך, והוא חיפשה עצלי את הנזקנות האלה. פתאום הרגשתי איך המודל הזה הוא משמעותי לי ב.. כי הוא יכולן את העתיד הקרוב שלו.. משחו כזה. כי הוא ממש-ממש רלוונטי לי, ברגע שהרגשתי את הרלוונטיות שלו לחיים שלי או הוא נהיה לי..חוויות את זה חוותות למידה כזאת שהתייאוריות הפכו למשחו יותר תי' ומשמעותי. (מודל שלושת המעלגים)

הmareaint, אישה חרדי, בריאון על **המנהיג הרפלקטיבי**, מתארת את הרעיון נגעה אישית ורלוונטיות כפי שהיא עולה בmouthה הקלاسي במפגש בין אדם לטקסט, ובמקרה הזה, לטקסט המ iodich בminoו שרבים כל כך מוצאים בו משמעות לחיהם, כפי שהיא מתארת בדרך :

אם אני אישה ואני מוצאת ואני מפרשת. אני אנגיד לך, אני טוענת שככל דבר, שהתוורה, זה היפוי שלה שהיא נצחית, יש לה מסר עכשווי לכל דבר. העובדה שאני יכולתי להפיק منها מסר שהוא כל כך משמעותי לנו כי והוא מונע לכל מני דברים שאני עשו, הופכת את התוורה לנורא ולרלוונטית לנרא שיכת אליו, לנרא קשורה אליו, לנרא חלק ממני, אני מאד קרובה אליה, אני קרובה אליה ואני אוהבת אותה. זה התחבר לתפילה אבל זה גם להתחבר רעיונית, זה גם התחבר רעיונית. (המנהיג הרפלקטיבי)

2. נגעה רבדים עמוקים (4). קטgorיה זו מתייחסת למקרים שבינם המראינים מדוחים על נחשוה שבהתוכן בו הם פוגשים נוגע בעולםם הפנימי רבדים עמוקים. בחלק מהמקרים הם אף מצינים את המילה "עומק", ו"רבדים עמוקים". קטgorיה זו הוכלה רק על ציטוטים שבינם היה ברור כי המראין מדבר על נגעה عمוקה בעולמו הפנימי. בцитוטים רבים מהקטgorיה

רלוונטיות, הزادות, מעניין באופן אישי משתמע שמדובר בנסיבות ברבדים עמוקים, אולם כיון שהזה לא נאמר באופן ברור ותלוי רק בפרשנותו של החוקר, ציטוטים אלה לא קודדו בנסיבות ברבדים עמוקים.

דוגמה ל漾יעה ברבדים עמוקים ולהתייחסות מובהקת אליה, ניתן לראות בראיון מה זה אומר לחקר אנשים קרובים לי:

המשמעותי מה שזה באמת, זה נגע ברבדים עמוקים שטורידים אותו בתוך חוקרת אילו הקטע הזה של היחסים שלך עם הנחקרים, אם במובן הזה זה הרבה יותר מאשר להבין איך הוא משוח בדטה שלך או זה באמת משוח...

בראיון **כשר בהשגת הבד"ץ**, המרואיאנית מסבירה את הבחירה שלה בהטבעת קעקוע, וחשוב אף יותר, בתוכנו של הקעקוע, ומתייחסת ל漾עה העמוקה האישית בהזורה דרך פעולה זו:

אבל חווית הלמידה, הרעיון שבאמת נולד, זה שהקעקוע שלי זה לא רק איזה משוח רנדומלי שהתגלה לי בחלום. זה מסמל הרבה דברים. חלק מהם חשבתי עליהם לפני, ובאמת התחררו לי למקום הכי עמוק. וכך בהשגת הבד"ץ

3. מעבר ממבט מופשט למבט אישי וקרוב (3). בשונה משתתי הקטגוריות הקודמות שמתארות漾עה אישית ישירה של היבט מן התוכן בעולמו הפנימי של האדם, קטgorיה זו מתאפיינת לתהליך מסוימים שבו נארטטיב מרוחק, זר ומופשט, הופך, באמצעות פירוט אישי וקרוב מאד, ואז הוא יוצר הزادות. בראיון **האמביולנטיות המוסרית של הציונות**, המרואיאין מספר על קריית ספר של אריה שבית על הציונות ובנויות הארץ ומתראר את הקונפליקטים המוסריים שהספר גורם לו להתחבט בהם. אחד הגורמים שתומכים בהיווצרותה של חוות למידה משמעותית היא בדיקת התהילה הזה של מעבר ממבט מופשט למבט אישי קרוב. הנה אחת משתתי הדוגמאות בראיון זה:

זה לא רק שימושיים פרטניים, זה גם להפוך את זה למאוד פרטוניiali כזה, ממש מגובה הקרקע ולא איזה משוח אבסטרקט שקיים באיזה מרחב אבסטרקט כזה. אדמה שאתה מכיר וסוג של אנשים שאתה מכיר, הכל מתחבר והופך למשוח שהוא מעד אחד מוכך אבל מעד שני מאד זר. (האמביולנטיות המוסרית של הציונות)

בראיון **הבן-אדם מאחוריו המאמר**, המרואיאין תופס את מחברי המאמרים אחרות לאחר שהוא מכיר את הצד הפרטוניали שלהם:

מעבר לזה, גם כאשר האנשים האלה התחלו לדבר באיזשהו שלב אמרתי עם חלק מהם אני מסונן להבין מה הם אומרים ועם חלק מהם אני מסוגל להתווכח. זה כבר היה דומינטו שברגע שהם בני אדם, אז פתואם אני יכול להגיד להם וואז אני יכול גם קצת להתווכח איתם, וואז אני כבר יכול להגיד וואלה אתה מדבר שטויות וואז אני יכול להגיד וואלה זה רעיון טוב. זה יצר איזוחה מרחב הרבה יותר נגיש, מרחב הרבה יותר גדול שמאפשר לי. (הבן-אדם מאחוריו המאמר).

4. בעלות על רעיונות ותהליכי הבנה (2). קטgorיה זו היא מצומצמת מעד אבל היא מבטאת היבט חשוב מנגעה אישית שלא בא לידי ביטוי בקטגוריות האחרות. מדובר בחיבור אישי שנובע מ"השकעת" ארגניה אישית בחשיבה ובחבנה. שלא כמו בשלוש הקטגוריות הקודמות, הנגעה האישית אינה נובעת דווקא מרלוונטיות או הزادות עם היבט בתוכן, אלא בתרומה האישית, היצירתיות והמקורית של האדם לתוכן.

בריאיון שיעור במתמטיקה על המשורבע יש דוגמה קלאסית לקטgorיה זו. המראיין מדגישה שחוויות הלמידה המשמעותית שלה נובעת מהחשיבה וההבנה העצמאית שלה, שיצירת בעלות על התהליך, וכן נגיעה אישית בתוכן.

אני חשבתי שהעניין הזה של אני הבנתי בלבד בכך שאין כדי מה זה, והוא כל מיני עצירות ביןיהם שבאים גם כשחบทי שימושב זה משוח אחר, ואני תשובה שנייה, אז קיבלתי את הפידבק וידעתי שהוא שניי, אז הייתי צריכה לחשב בעצמי על כיוון חשיבה אחר, והתהילך המחשבתי הזה של לטעת או להיות צודק, ולאחר הפידבק ולתקן את עצמו תוך כדי שיעור במתמטיקה על המשורבע

ב. היבט החוותי במפגש

מפגשים שונים נחוים אחרת אפילו על-ידי אותם אנשים. בראיונות שערכנו אפשר לראות אפיונים לסוגיה חוותות שונים שמאפיינים מפגשים. יש מפגשים שמאפיינים בחוויות זרימה, ואחרים שמאפיינים דואק באחויה של עבודה סופית. יש כאלה שנחוים כמשחק לא מחיב, וכolumbia שנחוים מתוך סקרנות וענין. יש ועודאי קשת רחבה יותר של חוותות מפגש מלאה שאנו זיהינו. אפיון חוותות שלhalten נוצר מהראיונות המסתויים שבידינו (סה"כ 21 מופעים), להלן נציג את כל הקטגוריות שמתייחסות לאפיון חוותות המפגש:

1. היסכיפות זרימה (11). את המונח "זרימה" טבע החוקר ההונגרי צ'יקסטנטמייהי. זרימה היא מצב בו האדם שקו על כך בפעולות עד שבמהלכה לשום דבר אחר אין חשיבות עניינו. האדם מתמזג עם הדבר אותו הוא עשה, עם תחושה חזקה של הנעה פנימית והישבות אל תוך הפעילות, וזמן, איבוד תחושת העצמי בתוך החויה. צ'יקסטנטמייהי מכנה את חוות הזרימה לעתים קרובות גם כ"חויה מיטבית", הקשורה באופן ישיר להנאה. יחד עם זאת, חוות זרימה כרוכה בהשקעה יוצאת דופן של תשומת לב, ולפעמים אף מאיץ רב. המראיין שלו צינו נחosa של זרימה כאשר סיפרו על מצב בו לא רצוי להפסיק את המשימה, על היסכיפות למשימה במשך שעות, על הנאה, עניין וריכוז גבוה. הנה מספר דוגמאות:

בריאון **לייצור מודל תיאורטי בעצמי** המראיין מתארת את העיסוק בפיתוח המודל כשוב עד כדי כך שהיא נסחפת בעיטה עד לשעות הקטנות של הלילה:

אמרתי לעצמי שאני רק מעצה בזה, אין לי זמן להתעסק בזה, מאוחר. אני צריכה גם לישון מוקדם כי היום גם היה לי יום כזה של נסיעות, ואני לא חולכת עוד פעם לישון ב- 00:00-2:00 בלילה. אבל לא יכולתי להפסיק, כל כך התלהבתי מזוה, ואז אמרתי טוב, עכשו אני אשלח את זה לאוריית זוזו, ואני לא מתמקמת עם זה אחרי זה יותר, אבל זה יכולו עבר בי, לא יכולתי לעזוב, המשכתי ואז שיניתי את זה ואז שלחתתי לך את הגרסה השניה, ועוד ואחרי זה עוד-, עוד יותר עכשו אני עבור עוד פעם אחרונה, עוד פעם יכולו לא יכולתי לעזוב את זה. כמובן שהמשכתי לחשוב על זה בມיטה עד שננדמת וכאן וכאן לייצור מודל תיאורטי בעצמי).

בריאיון גם אני יכול לנגן פסנתר, המראיין מדגיש את היבט ההנאה בתוך המפגש ואת איבוד תחושות הזמן:

אבל במקרה גם את ה... ההרגשה הייתה הרבה יותר מהרגע הזה הפק להיות-, שהתחלתי לעשות את זה.. לא לבדוק את החוראות שניתנו לי, אלא קצת מעבר. ההרגשה הייתה הרבה יותר מהנה, ואז יכולנו גם התחלתי לשחק עם זה הרבה זמן וזה היה לי ממש כמו, איבדתי תחושת הזמן לחנותין והייתי.. (גם אני יכול לנגן פסנתר).

גם בראיאון איך אישה חרדית יכולה לעשות شيئا', מופיע האפיון של חווית זרימה במהלך המפגש, כאשר היא חושבת על תכנים מסוימים תוך כדי הליכה:

נו, קודם כל כשהי עשו את זה תוך כדי הליכה, אז פשוט הדרך רצח לי ואני מגיעה כל כך מה שאני לא מרגישה אותה בכלל. כי מרוב שמותק אותי, אני כמו בסרט. מבינה? כאילו אני בסרט מהח' פשוט מעוניין לי. ההליכה הופכת להיות לי כל כך מעניינת, כי אני, שאין לך מרגישה את העניין הפיזי. איך אישה חרדית יכולה לעשות شيئا'

2. משחיקות (9). קטגוריה זו מתייחסת לגישה המשחיקת שיכולה להיות מיושמת במהלך המפגש. כוונתנו בגישה המשחיקת קרובה למשמעות שמייחס לנו (2014) למשחק (שכן למשחק מובנים רבים). גישה משחיקת זו יכולה להתבטא על-ידי חקירה לא פורמללית, ניסוי וטעה, וכל זאת מתוך עניין פנימי, יצירתיות ומודד של אי וודאות. במקרים שלנו, התיחסות לגישה משחיקת זו הופיעה ב 9 ציטוטים, אך אלה הגיעו רק משני ראיונות, בשניהם המשחיקות הייתה אפיון בולט של המפגש.

בריאון **לייצור מודל תיאורטי בעצמי**, רוב מלאכת יצרת המודל התרחשה מתוך גישה משחיקת – יצירתיות, לא מחייבת, של ניסוי וטעה:

כאילו מה הכלים שאתה משתמש בהן כדי להציג את זה, את זה שינייתי הרבה פעמים. וגם המחשבה של, או אולי חלק בעצם בתוך זה מעוניין אותו, כי זה הרביע הعلילון, הרביע הימני, הרביע השם-, שינייתי את זה כמה וכמה פעמים, nisioti לחת שמוות לכל רביע, החלפת, כאילו ממש שיחקתי עם זה, החלפת את כיוון הציריים, כל מיני כאילו.. הסתכלתי עוד פעם על הדוגמאות והנתונים וניסיתי למקם אותם. כאילו במקרה לייצור מודל תיאורטי בעצמי.

בריאוון גם יכול לנגן פסנתר, כל ההתנסות של המרוואין בנגינה, היא מתוך משחק והנהה:

התחלתי ממש להריץ את המלודיה בראש ולעבוד עם היד השנייה קצת כאילו ולשחק.. זה לא היה כל כך יפה, אבל זה לא היה גם לא נכון, וזה גם לא היה בדיקת המלודיה, זאת אומרות זה היה כוח משחו שהתחלה גם יכול לנגן פסנתר).

3. התעניינות והסתקרנות (3). קטגוריה זו מתייחסת לאופי מפגש שמונע "ומתודליך" מתוך סקרנות ועניין. למשל, בראיאון **המנהייג הרפלקטיבי**, שואלת המרוואין שאלת שמסקרה אותה ומעודדת אותה להמשיך לחזור:

שאלתי את עצמי איפה הבעה של הדיינימס, מה היבגין שלהם. אז אני רואה, פתאום פסק הדין התהפק בבית הדין הנדול ואני שואלת את עצמי: למה מה שבשלו היה כל כך פשוט לראות, לדין הקודם לא היה, הוא לא ראה? מה הוא ראה שהוא לא ראה? וגם, אני לא אוהבת, את יודעת, אני בדי נגדי בבית הדין וזה.. וזה כאילו כולם בסיר אחד של חשיכה וחשכת מימי הביניים. זה לא נכון, יש שם דיינימס באמת מצוינים, נוראים, אינטיליגנטים, חכמים, מודרניים, עם חשיבה מודרנית. אז כאילו שאלתי את עצמי: מה, מה מבדל בין אלה לאלה? (המנהייג הרפלקטיבי)

4. עבודה סייזיפית (1). קטגוריה זו אינה מופיעה כמעט במקרים שלנו, אבל אנו סבורים שהיא עשוייה להופיע בחוויותם של רובם כאשר חלקיים גדולים מהפגש דורשים מאמץ, ועבודה קשה. כאן, עבודה סייזיפית מופיעה בראיאון גם יכול לנגן פסנתר:

באמת היה חלק שהוא קצת יותר סיימי, של רק להיתקל בזה ואיך עושים, איך לוחצים, ואני לא רגיל להשתמש Caino בעבודות שלי לעשות על ה... ללחוץ על הקלידים הנכונים, ותפסתי את זה די מהר בזה ו... אז עברנו על זה כמה פעמים, כזה שאני מתנסה ו... (גם אני יכול לנגן פסנתר).

ג. אירועים ותהליכי הכרתיים

קטגורית-על זו עוסקת במרכיבים הכרתיים של המפגש. בפועל, מרכיבים הכרתיים, רגשיים, תחת-מודעים ועוד פועלים יחד באופן מורכב והן אינם ניתנים להפרדה. אולם כאן, לצורך הניתוח, אנו מתייחסים להיבט ההכרתי באופן נפרד, שכולל הבנה והעמקה, התמודדות עם מידע, הعلاאת רעיון ועובדת אותם ועוד. קטגורית-על זו כוללת 9 קטגוריות שלhn יחד 37 מופעים. 9 הקטגוריות מחולקות לשתי קבוצות שהאחת מתייחסת לאיורו ההכרתי והשנייה לתהליך ההכרתי. להלן נציג את כל הקטגוריות מתייחסות לחלק ההכרתי של המפגש:

ג.1. איורו הכרתי

איורו הכרתי מתחולל במהלך המפגש. המפגש עצמו בדרך מתאפיין במהלך מתחמץ של אינטראקציה בין התוכן לאדם שבמהלכו האדם מתבונן ומעבד את התוכן. במהלך זה, מתרחשים אירועים יותר ייחודיים, כמו רעיון חדש שעולה, חיבורים מסוימים, השתכנעות ועוד. הקטגוריות הבאות מתייחסים לאיורים שכאה שעלו מתוך הראיונות.

1. **רעיון חדש שעולה** (8). כל 8 המופעים של קטgorיה זו, הגיעו משלואה ראיונות בלבד, כאשר 5 מופעים הגיעו כולם מהראיון: ליצור מודל תיאורטי בעצמי. הייחוד בקטgorיה זו הוא בכך שבמהלך המפגש המרואין מעלה ראיון חדש וייצירתי בעצמו. המפגש ביןו לבין התוכן מביא לידי רעיון חדש. רעיון חדש וייצירתי בדרך כלל מעלה תgebות רגשות כבר במהלך המפגש מעצם הייצירה, והבעלות על אותו רעיון חדש.

בראיון **לייצור מודל תיאורטי בעצמי**, המרואינת נמצאת בתהליך של בניית מצגת על תוכן שבו היא עוסקת. מושג שבו היא משתמשת נטפס ביעניה כחשוב במילויו והוא רוצה להגיד לו אתו או להמחיש אותו טוב יותר. תוך כדי חשיבה עולה בה רעיון לייצג את המושג בתרשים, שבמהלך מתחפה למודל (מושגים כאן 3 מופעים מראיון זה):

שפתאים אני לא יודעת להגיד מאיפה זה בא, בא לי הרעיון הזה של השקף עם השני ציריים. זה מעניין, Caino אני-, Caino זה לא תוצאה של מישהי שקרה, Caino זה משהו שעם משיחו שדיירתי, זה Caino הכל קרה בתוך הראש שלי, וזה קצת מוזר אבל זה Caino דיברתי עמו עצמי...

מתבוננות בנתונים, Caino שאני יושבת וחושבת ו... פתאום זה בא, פתאום, Caino לא יודעת.

וזו אטמול כשחזרתי לזה, אז זה אפילו היה עוד יותר חזק כי אטמול בא לי הרעיון של להגיד את הרביים האלה, ולמ长时间 זה את מה שמעניין אותי, וזה הכי הלהיב אותי ליצור מודל תיאורטי בעצמי)

בראיון **מחשובות על חרדים מודרים** מתחמקת המרואינת בסוגיה מסוימת שמשמעותה אותה והיא מנהלת עם עצמה שיח על סוגיה זו, כאשר בשלב מסוים עולה בה רעיון חדש:

תוך כדי צץ לי רעיון (מחשובות על חרדים מודרים).

2. חיבור לרעיון קודם (2). כאשר אדם מגע למפגש כאשר רעיון מסוים נטווע בתוכו, ומשהו בתוכן מתחבר לרעיון זהה ומאפשר פיתוח של הרעיון. שני המופעים מגיעים מהריאיון: **המנהיג הרפלקטיבי** כאשר המרואינית קורא מאמר ומחברת את תוכנו לרעיונות שנמצאים אצל:

פה. בעצם, כל המחשבות האלה עלות לי בראש תוך כדי שאני קוראת את המאמר, אני גם חשבתי על זה שדיין צריך להיות רפלקטיבי, בכלל, התבנה שאמורתי לך שאני כבר סוכבתת אמי כמה שנים, אני פתאום חשבתי על זה בעצם לא רק דיין אלא גם מורה תלמיד וכו' (המנהיג הרפלקטיבי).

3. המכחשה של רעיון (2). אחד האירועים עמוקים את המפגש הוא הדגמה והכחשה של רעיון. התיארכיות לסיפורים מפורטים, לסייעו חיים של אנשים, לדוגמאות יוצר קרב והבנה ישירה ובלתי אמצעית של הרעיון. קטגוריה זו הופעה פעמיים בראיון אחד: **כל האמת על חברות התרופות.** המרואינית מתבקשת על-ידי חבר שעובדן כחולה סרטן, לצפות בסרט על טיפולים אלטרנטיביים לסרטן. במהלך הצפיה בסרט המפגש שלה עם התכנים מעמיק, בין היתר באמצעות המכחשה של רעיונות:

ראו את התהליך טיפול, איך הם נראים תוך כדי שהם בתהליך והיה מאוד מרגש לראות איך הם באים לחנוך אותה את יום החולדה 90 שלה והם יכולים מוקרים לה תודה כי הם בעצם זכו לקבל חיים בזכותה וזה היה מאוד מוחשי, ולראות את האנשים מתראיינים ולשםו את המקרים ואנשים שעובחנו, ולאחר יותר הניעו לבדיקה, נמצא שעלם הגידול והונדרו כניסה רפואי (כל האמת על חברות התרופות).

4. היחסות למידע משמעוני חדש (1). כאשר במהלך המפגש, המרואין נחשף למידע שהוא חשוב לו ורלוונטי, ולא נתקל או פגש בו קודם. **בראיון האוביולנטיות המוסרית של הציונות** יש מופיע אחד כזה:

או כל זה היה חדש, זה היה מאוד כזה מעד אחד, וمعد שני את כל סיפורו בכלל לא הכרתי. אתה יודע באיזה אופן שהיו שם כפרים ואחריו זה הם כבר לא שם, אבל אתה לא יודע בדיוק מה הדינמיקה ואיך זה קרה ומתי. אני למשל חשבתי שאת הקרים סילקו במלחמות העצמאות, לא ידעתי שהיא איזה מין טרנספר זהול זהה, אבל זה מה שהיה. كانوا ממשו אפילו חצי מודע כזה. זאת אומרת, ברור שבאים ואת האנשים האלה לא סופרים, הרי קיינו את האדמה אז אין להם זכויות והם פשוט צריכים לכלת ממש. (הambiولנטיות המוסרית של הציונות).

5. דיסוננס בין המוכר והזר (3). כל המופעים של קטגוריה זו מגיעים מראיון אחד – **הambiולנטיות המוסרית של הציונות.** קטגוריה זו היא מעט ייחודית ולא עלתה בראיונות אחרים. יחד עם זאת, בראיון המסויים הזה, היא מילאה תפקיד חשוב. דיסוננס בין המוכר והזר מצין ערעור שנובע מהתבוננות בעולם מודרך וידעו, והתוודעות למידע חדש או לנקודת מבט אחרת לגמרי ביחס לאותו עולם שיוצרת תחושה של ZEROות לגבי אותו עולם, שנחשב מוכך קודם. בראיון **הambiולנטיות המוסרית של הציונות**, המרואין מספר על ספר של אריא שביט שקרה שעוסק במימוש הציונות בארץ ישראל לפני קום המדינה. הוא מתווודע למידע ולרעיונות שמעמתיים אותו עם רעיונות, עבודות ומידע בנושא זה. במיוחד מטלטלת אותו ההתייחסות אל מקומות, אנשים, ומצבים כל כך מוכרים, והצבתם באור שונה:

אדמה שאתה מכיר וסוג של אנשים שאתה מכיר, הכל מתחבר והופך למשהו שהוא מעד אחד מאד מודע אבל מעד שני זר (האמביולנטית המוסרית של הציגות).

ג2. תהליך הכרתי

תהליך הכרתי מתרחש במהלך המפגש, ייתכן לכל אורך המפגש ובמהלכו יש התפתחות כלשהי שנייתנת לאבחנה או על-ידי המרואין עצמו, או על-ידי החוקרים.

1. התבהרות הדרגתית (10). התבהרות הדרגתית היא תהליך שבו המרואין מזוהה רעיון כלשהו באופן מאד מעורפל ולא בהיר, ובמהלך המפגש הרעיון הולך, מתחדד ומתגבש. מופעים אלה מגעים מ- 5 ראיונות שונים. בחלק מהמופעים המרואין אינו מדובר באופן מפורש על תהליך של התבהרות, אבל מהתהלהק שהוא מתואר ניתן לפרש שמתחוללת התבהרות הדרגתית. בחלק מהמקרים יש התיחסות מפורשת, כמו למשל בציגות הזה מתוך הריאון : **מה זה לחקור אנשים קרובים לי :**

כן אני חושבת שההתחדד לאורך, זה כאילו התההר לי לאווך הקוראה שיש פה משהו מה זה לחקור אנשים קרובים לי

בריאון : **שיעור במתמטיקה על המשורבב המרואינית מתארת תהליך שבו נוצרת אצל התבהרות הדרגתית לגבי מושג חדש : המשורבב :**

הרגשתי שנטבקשתי לעשות חסיבה יסודית יותר על המשמעות של הקשר שיש בין מושלש למשורבב שחויבתי בתחילת, כשהראיתי את הצורה הראשונה, אמרתי זה מושלש ומשורבב אז זה משורבב, יופי, אז פעם הבאה שאראה מושלש ומושרב וזה יהיה משורבב. תוך כדי התהלהק עצמו שראייתי עוד צורה ועוד צורה, אז היתי צריכה לעדכן בזמן אמת את ההגדרה שלי למשורבב, כמה עדכוניים, כי אחרי כל צורה יש לך עדכון נוסף על משהו שהוא טיפה השתנה, או טיפה התהזה. אחרי 15 צורות ככלות, היתי יכולה להיות יסיתית ייצה בדעתמי על ההבנה מה זה משורבב. **שיעור במתמטיקה על המשורבב.**

בריאון : **כשר בהשגת הבד"ץ המרואינית מספרת לחברת על המשמעויות שבתוכן הקעקוע שהוא עווה. היא מגיעה לא מגובשת, אם תחושה של רעיון, ותוך כדי שיחה, המשמעויות מתחדדות וمتבהרות :**

אבל גם תוך כדי שיחה, היא שאלת אותי מה המשמעות, אז סיפרתי לה על המשמעויות. ותוך כדי שאני מספרת לה, אני גם פתאום הוסיףתי מעצמי, התההרו לי כל מיני משמעויות חדשות. **(כשר בהשגת הבד"ץ).**

2. תהליך של פיתוח רעיון (5). תהליך זה הוא תהליכי של שיח פנימי, פיתוח מחשבתי שהאדם עושה בינו לבינו, ופתח את רעיוןותו מתוך דיבור פנימי. כל חמישת המופעים הגיעו משני ראיונות, שניהם ממראינית אחת. מרואינית זו נהגה לעסוק הרבה בפיתוח רעיון שכזה, ובראיונות היא מתארת את הרעיון עצם וכי צד מפתחים תוך כדי שיחה. למשל :

וניסיתי להמשיך לעשות את הקישורים בין האירוע הראשון שסיפרתי לבין האירוע השני לאירוע השלישי (מחשובות על חזרדים מודרים)

3. העלאת דברים למודעות (5). במהלך המפגש עם התוכן, דברים שהכרנו, חווינו באופן בלתי מודע, הופכים להיות מודעים בכך שאפשר לחשב עליהם, לעבד אותם ולהשתמש בהם. חמישת המופעים מגיעים מושלשה ראיונות. בראיון **מודל שלושת המעלגים** המראינת מספרת על המפגש שלו עם מודל, ועובד זה גורית עם המודל, שהעלתה למודעות היבטים חשובים מאיישותה שלא הייתה מודעת להם קודם:

הרגשי שפטאים דרך המודל הזה עלו לי למודעות הרבה דברים שלא שמעתי לב אליהם. כמובן שהינוי היה כזה شيء של מודעות לדברים. ברגע שהוא היה.. אם הייתי צריכה לבחש את הדברים האלה בעצמי, היום אני יותר ספציפית, אז לבחש חוזקות עצמי.. אז פתאום עלו כזה לפני השטח דברים שבכלל לא הכרתי והשתקטו לי רק מהחויה הזאת של השיטוף הזה; (מודל שלושת המעלגים)

4. השתכנעות (2). כאשר במהלך המפגש, מעבר להבנת התכנים ועיבודם, המראין עבר תהליך של שכנו בדברים בהם הוא פוגש וחושם אמון באמתיותם. שני המופעים מגיעים מהראיון: **כל האמת על חברות התטרופות:**

כן. רגע של תקווה וזה משחו ונשי, כי כמובן החבר שלנו, אנחנו מאוד רוצחים שתיהה לו תקווה. וגם השתכנעות. זה היה מאוד משכנע והאמני לזה. זה היה משחו מאוד משכנע מבחינה קוגניטיבית (כל האמת על חברות התטרופות)

ד. רגשות ותחושים במהלך המפגש

הפגש של היבטים של התוכן עם רבדים עמוקים בעולמו הפנימי של האדם יכולם ליצור תחושות ורגשות עזים. הסיבה שמספר המופעים בקטגורית-על זו הינו קטן יחסית היא שבמקרים רבים ההדוחות וההתמורות מתרכשים בצד זה זהה, וכך גדול מהביטויים הרגשיים מופיעים בקטgorיות ההתמרה. בנוסף, אנו מאמינים שקיים קשר רחבה של תחושות ורגשות גם בפגש, אך התייחסנו אך ורק לרגשות ותחושים שהובעו באופן מפורש על-ידי המראינים. קטגוריות המופיעות כאן הן אלה שמתיחסות באופן מובהק לשלב המפגש: הנאה וכייף, התלהבות, ומדחים, והובעו באופן מפורש על-ידי המראינים. לקטגוריות אלה יחד 12 מופעים.

1. הנאה וכייף (6 מופעים). במהלך המפגש יכולים להתעורר רגשות טובים של הנאה שיכולים לנבוע בזרימה, מפרק יצירתיות, מהתעמקות של חסיבה ועוד. 6 המופעים שמגיעים מ 5 ראיונות כוללים רגשות אלה הנובעים ממגוון של מצבים. למשל, בראיון **ליצור מודל תיאורטי בעצמי המראינת מותארת תהליך של יצירה**, וייתכן שמאופיין גם בזרימה, ובפירוש מצינית את ההנאה שבתהליך זה:

וגם התהליך הזה שכайлן עבדתי על זה עם עצמי בראש, וממש דיברתי על זה עם עצמי, והסבירתי את זה לעצמי, ושאלתי את עצמי שאלות, והפרכתי את התשובות, ושמי דברים אחרים, וזה כן הסתדר, וזה לא הסתדר, זאת אומרת היהझו כאילן מתרתק וחדר בשביבי באופן שבו עשית את זה, היה ממש וכייף ליצור מודל תיאורטי בעצמי

בראיון גם אני יכול לנגן פסנתר המראין מותאר תהליך של משחק וזרימה:

אבל בנסוף היה גם את זה.. החרגשה הייתה הרבה מהנה מהרגע שזה הפק לחיות-, שההתחלתי לעשות את זה.. לא בדיק את ההוראות שניתנו לי, אלא קצת מעבר. החרגשה הייתה הרבה יותר מהנה, ואיז כאילן גם התחלתי לשחק עם זה הרבה זמן וזה היה לי ממש וכייף, איבדתי תחושת הזמן לחולוטין והייתי.. גם אני יכול לנגן פסנתר

2. התלהבות (3). מופעים מקטgorיה זו מගיעים רק מהריאיון **לייצור מודל תיאורתי בעצמי**. אלו מאמינים שהتلחה מופיעה בשלב המפגש בחוויות למידה משמעותיות רבות, גם אם לא הופעה (אולי בגלל שלא צוינה באופן מפורש) בראינותו שלנו. בריאיון **לייצור מודל תיאורתי בעצמי** מתואר תהליך של ייצרת מודל. תהליך יצרה בדרך כלל מלאה בהטלחות והתרגשות. כאן, המרואיinta מצינית זאת שלוש פעמים באופן מפורש. הנה דוגמה:

אבל זה כאילו מתחמץ, כי כי זה התחיל יום קודם וכבר אז נראה התלהבותי, ואחרי זה, זה המשיך ועוד פעם נראה התלהבותי, וזה כאילו **לייצור מודל תיאורתי בעצמי**.

3. מדහים (3). זהו רגש שמתאר תגובה רגשית למשהו גדול, מופלא ואפילו לא ייאמן, שמניע ומטלטל את המרואיין. המופעים מגיעים משני ראיונות. הנה דוגמה מכל אחד מהראיונות:

שאני רואה את האנשים שנראו ממש מול העיניים, מספרים את הסיפור חיים שלהם או זה מדහים. (כל האמת על חברות התרבות)
זה היה אירוע מדחים מה שהליך שם מצד אחד, ומצד שני הוא שם את זה בקונטקסט של ציונות, ואתה פתאום מבין מה היהודים היו צריכים לעשות כדי בכלל להקים פה מדינה. (האמביולנטית המוסרית של הציונות).

ה. תנאים שיש להם השפעה פוטנציאלית על ייצוב המפגש

קטגורית-על זו מתייחסת לתנאים שקשורים באופן ספציפי למפגש וליצובו והעמקתו. ייצוב המפגש, משמו העמקת הריכוז, ויצירת קשב יציב ללא תנודות ובריחות לעיסוקים אחרים. זיהינו שלושה תנאים שתורמים לייצוב המפגש והעמקתו:

1. אינטראקציה משמעותית עם אדם אחר (9). בקטגוריה זו המרואיין מעמיק את המפגש עם התוכן דרך אינטראקציה עם אדם אחר. במקרה זה, המפגש לא רק מיocab (העמקת הריכוז והגברת הקשב), אלא שהיבטים בתוכן עמוקים דרך השיחה והמפגש עם נקודת מבט נוספת.

בריאיון **כשר בהשגת הבד"ץ** המרואיint מתארת שיחה עמוקה עם חברתה על משמעות הקעקוע והתכנים האישיים שקשורים בו שהביאה להבנות חדשות והעמקת המשמעויות:

שחלכתי לעשות, כן, הילכתי לחברה שלי למזרחי, ולא למשיחו זו. ככה שהיה חיבור מאד גדול בינוינו, וגם סייפרתי לה הכל, והיא הוציאה ממני עוד יותר והבנתי בלבד את הרעיון המרכזי, שכאיילו את הלמידה המשמעותית שקרה לה ש. (כשר בהשגת הבד"ץ).

בריאיון **האם אני בטלנית**, המרואיint מתארת שיחת טלפון עם חברה על נושא אישי שמאד מטריד אותה, והוא מדובר על היבט חשוב של אינטראקציה – שיקוף או מראה שהאדם ממול מציב ומאפשר מודעות ואף העצמה לחוויות האישיות שבמפגש, מה שמאפשר להעמקה נוספת:

התחלתי להבין לפני השיחת טלפון אבל היא נתנה לי את המראה של מה שראיתי והרבה פעמים ששמייה נתן לך את המראה של מה שאת חוות, אז זה מעיצים את זה. זה פשוט מעיצים את החוויה הפנימית שלך. זה מה שהיא עשתה. (האם אני בטלנית).

שילוב דומה מודגם גם ברייאון מודל שלושת המעלגים :

או פתאום עלו כזה לפני השטח דברים שבכלל לא הכרתי והשתקמו לי רק מהחווייה זו זאת של החיתוך הזוגי ; שימושה אחרת שיקפה לי משוחה בתוכי וזה העלה לי למודעות איזושהי תוכנה שלא דעתך שקיים בז. (מודל שלושת המעלגים).

2. **תנאים חיצוניים המתיחסים לאופני הכתיבה כשהתוכן כתוב (5).** במקרים רבים המפגש עם התוכן מתרחש תוך כדי קריאה של ספר, כאמור או כל חומר כתוב. אופן הכתיבה יכול להשפיע על ייצוב המפגש והעמוקתו, עוד לפני מתרחשת נגעה אישית. למשל, ברייאון מה זה אומר לחזור **אנשים שכרובים לי**, המרואינית מתארת חווית קריאה בעלת ריכוז גבוה, זרימה, עוד לפני מתרחשת רלוונטיות ונגעה לעניינים מעיסיקים אותה. אופן הכתיבה עצמו סחף אותה וייצב את המפגש עם התוכן :

נון, הכתיבה היא כתיבה כאילו היא יושבת ומדברת איתך, מaad בשפה נעימה וקלילה, ונס, אני בדרך כלל לא מסוגלת להתר悚 עס מאמר אחד בערך ככה מהתחלת עד הסוף זה נראה קשה לי זו כתיבה קולחת כזותי ונעימה וישראל, ולא גבולה מיידי, זה גם זה משוחה שעזר לשמר על קשב גבוה (מה זה אומר לחזור אנשים שכרובים לי)

אופני כתיבה מעט אחרים ייצבו את המפגש גם בשתי דוגמאות אחרות. האחת מהרייאון **האמביולנטיות המוסרית של הציונות, והשניה מהרייאון וכי נחש ממית :**

הספרapse אותו מאד מהר, כן. כי הנושא הוא נושא מעניין והוא גם כותב אותו מאד יפה אז הספרapse אותו ישר על החתירה. (האמביולנטיות המוסרית של הציונות)

זמן לאורך כל הספר יש שם כל הזמן תיאורים שהוא מתאר את עצמו כ- "הרשות", ואת אח שלו הגדל כ- "הצדיק", וכל הזמן יש את הזה בספר שהוא לא מדבר על עצמו בוגר ראשון, היה מדבר על עצמו בוגר שלישי. כי זה המלך שלו, הוא מתאר את הספר כאילו הוא צופה, הוא לא מספר על עצמו, כאילו הוא מתאר סיפור עכני נחש ממית)

3. **תנאים חיצוניים המתיחסים לאופן הדיבור שהתוכן מועבר בעל-פה (1).** קטגוריה זו דומה מאוד לקטגוריה הקודמת, אם כי היא מתיחסת למפגש שמתאר בין האדם לתכנים שנמסרים בעל-פה (הרצתה, סרט, הצגה, שיחה ועוד). גם כאן, לאופן הצגת הדברים יש השפעה על ייצוב המפגש – העמקת הריכוז והקשיב. יש לנו דוגמה אחת מהרייאון **להסתפק במה שיש** שבו המרואינית מייחסת דרך שבה המרצה אמר את הדברים שהעניק אצלם את המפגש, או אפילו יצר הדhood. נראה שקשה לה לאפיין את הדרך שבה אמר את הדברים :

אבל אני לא ידעת איך שהוא אמר את הדברים, יכול להיות ההקדמה שהוא עשה לפני כן. אה ... אבל כשהוא דיבר על המתח הזה הוא גם השתמש ב... (להסתפק במה שיש)

התמורה

כאשר מתרחש מפגש מוחדר, בדרך כלל הוא גורר אחריו סדרה של "නפילת אסימונים" וארגוון מחדש של מבנים ודפוסים. משחו חדש מתחולל בעולםינו הפנימי, לעיתים יש תחושה של גילוי דבר בעל ערך, של צמיחה, של שינוי נקודת מבט. לא מדובר כאן במידה של פריט מידע מסוים,

אלא בטרנספורמציה, הפיכה מהותית בפנימיותו של האדם, תבונית, רגשית, רוחנית, או שילוב ביניהם. במקרים רבים היא עשויה להוביל גם לשינוי התנהגותי. זהה ההתמרה.

התמרה מביאה עמה תחושת משמעות. לתפיסתנו, התמרה מלאה מעורבת משמעות בשני מובנים. תחושת המשמעות האחת מתאפיינת לירידה למשמעותו הסמנטית של הדבר, והבנתו עמוק. זהה משמעות במובן של פשר, פרשנות, או הבנה. מתוך הבנה עמוקה זו, האדם מזוהה את החשיבות והמשמעות של הדבר ביחס לעולמו, חייו, ואולי גם לחברה והעולם סביבו. זהה משמעות במובן של ערך, חשיבות. מערכת הקטגוריות של ההתמרה מחלוקת לשני חלקים גדולים, האחד מתאפיין לפשר ואחד לייחוס ערך, כאשר לכל חלק המבנה שלו.

התמרה כ שינוי בהבנה – משמעות אפשר

אדם יורד למשמעות הדבר שלפניו כאשר הוא **מבין** אותו באופן عمוק, מבין את פניו. כאשר אדם נותן פשר עמוק לדבר שמלו, אפשר לומר שהוא מבין אותו, מבין את משמעותו. בעת ההתמרה, מתרכשת ברוב המקרים העמקה בהבנה, "נפילת אסימונים", או שינוי מהותי בהבנה. כל אלה יוצרים תחושת משמעות, מעצב הפרשנות העמוקה יותר, מעצב ההבנה עצמה. כל מבנה הקטגוריות הבא מתאפיין להיבט השינוי בהבנה שתרחש במסגרת ההתמרה, ויש לו משמעות אפשר (ראו תרשימים 15).

בתחילת הנитוח של ההתמרה כייחוס ערך יצרנו 15 קטגוריות (125 ציטוטים) שמיינו לשתי קטגוריות-על, אחת מהן מכילה שלוש קטגוריות-על. נוסף על כך, זהה קטגוריות-על אחת שימושית לשני חלקים ההתמרה (אפשר ובערך).

ג. **השינוי בהבנה** (42 מופעים). קטgorיות-על זו מתאפיינת למשמעות ההתמרה – השינוי. כמעט בכל ההתמרה מתרכש שינוימשמעות בפנימיותו של האדם. בחלק גדול, השינוי הוא הכרתי, שינוי עמוק בהבנה. שינוי מהותי בהבנה מORGASH אצל המראאים במספר דרכים: יש המתארים שינוי מהותי בתפיסה, או שינוי בנקודת המבט, רבים מתארים תחושה של נפילת אסימון – אה, עכשו באמת הבנתי!, ישנים כאלה המתארים>KPICT מדרגה בהבנה, וגם מאפיינים את אותו שינוי שחל בהם, כמשחו שקרה בפתאומיות.

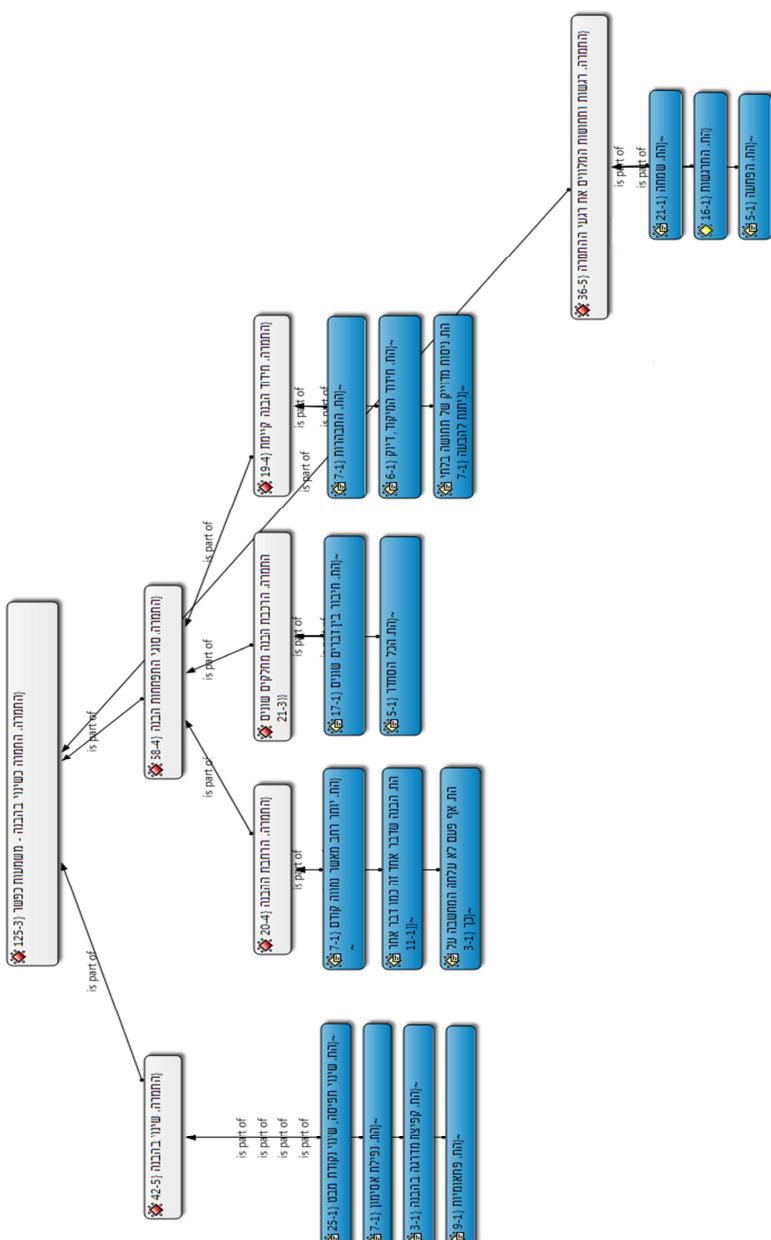
ד. **סוגי התפתחות הבנה** (58 מופעים). קטgorיות על זו מתאפיינת לתוךן של התפתחות ההבנה שהביא לשינוי. מראאים מתארים תהליכי מגוונים שהובילו להתמרה. את התהליכים הללו קיבצנו לשולשה סוגים:

a. **הרחבת הבנה** (20 מופעים). ההבנה מתרכבת ובהדרגה כוללת מקרים והקשרים נוספים. חלק מהmareaim מתארים תחושה של הרחבנה, ראייה רחבה יותר. הקטגוריות שנכללות כאן: יותר רחב מאשר נחוצה קודם קודם, הבנה שדבר אחד הוא כמו דבר אחר, אף פעם לא עלתה המחשבה על כך.

b. **הרכבת הבנה מחלקים שונים** (21 מופעים). ההבנה הופכת להיות קוגנטיבית יותר, סביר רעיון, או עיקרונו מסוים. מה שקדם נחוצה כחלק הבנה שאין קשר ביניהם, הופך להיות מגובש, והחלקים מסתדרים יחד. הקטגוריות שנכללות כאן: חיבור בין דברים שונים, הכל הסתדר.

c. **חידוד הבנה קיימת** (19 מופעים). ההבנה מתחדדת ומתבהרת, ומה שהיה קודם מעורפל ולא ברור, הופך להיות חד ומובן יותר. הקטגוריות שנכללות כאן: התבהרות, חידוד המיקוד דיקוק, ניסוח מדויק של תחושה בלתי ניתנת להבעה.

g. **רגשות ותחושים המלווים את רגעי ההתמרה** (36 מופעים). קטgoriyut-על זו מונה שלוש קטגוריות: הפתעה, התרגשות; ושמחה. קטגוריות אלה הן רגשות ותחושים הקשורים ישירות לעובדה שבחוויות הלמידה המשמעותית התרחשה ההתמרה. רגשות אלה מופיעים אצל המרואינים ללא תלות או קשר ספציפי לתוכן החוויה. בין אם הייתה זו הבנה של משחו חשוב על פנימיות האדם או בין אם היה זה גילוי של פתרון מתמטי – התחושים עטפו את המרואינים באופן כולל מעצם קיומה של ההתמרה. קטgoriyut-על זו משותפת לחלק ההתמרה כשנייה בהבנה, וההתמרה כיחס ערך, שכן בתהליך הופעת הרגשות יש מחד הבנה עמוקה של הנושא (פשר) ומайдך נגיעה אישית והשפעה ערכית (יחס ערך).

תרשים 15: מפת ההתמרה בשינוי בהבנה

א. השינוי בהבנה

קטגורית-על זו מתייחסת למהות ההתמרה – השינוי. כמעט בכל התמורה מתרחש שינוי ממשמעותי בפנימיותו של האדם. בחלק גדול, השינוי הוא הכרתי, שינוי עמוק בהבנה. שינוי מהותי בהבנה (42 מופעים) מוגרש אצל המרואיניים במספר דרכים:

1. שינוי תפיסה, שינוי נקודת מבט (25). בעקבות חווית הלמידה המשמעותית יש שינוי מערכתי בהבנה ובתפיסת היבטים בתוכן, כאשר מתבצע מעשה ארגון מחדש של סכבות חשיבותיות. שינוי תפיסתי זה, גורם לשינוי בנקודת המבט, ומרואיניים רבים מודוחים שלאחר חווית הלמידה המשמעותית הם מסתכלים על דברים באופן שונה, באופן חדש. לעיתים מכנים זאת שינוי פרספקטיביה, שינוי נקודת מבט, או זווית ראייה.

בריאיון **כל האמת על חברות התroofות** כאשר המרואינית צופה בסרט העוסק בטיפולים אלטרנטיביים למחלת הסרטן משתנה התפיסה שלה לגבי המחללה. היא מבינה שישנם טיפולים שונים למחלת, שונים מהטיפולים הקונבנציונאליים והמודרניים.

חבר שלי חלה בסרטן. הוא התקשר אליו ואמר לי לראות סרט לפני שאני בא להזכיר אותו, וצפיתי בסרט וhasilת הזה בחתלה דבר על דברים מאוד מוכרים שידעתי לגבי תעשיית התroofות והיוריות קונספליטיביות כללה. ובסוף זה התפתחה והתפתחה. סרט של שעה וחץ. וזה שינה ממש את התפיסה שלי ביחס לסרטן. כל האמת על חברות התroofות

בראיון **כשר בשגחת הבדיקה** מתחارت המרואינית שינוי בנקודת המבט שלה, או שינוי בגישה כפי שהיא מגדרה זאת בעקבות חווית הלמידה המשמעותית שעברה בעת שעשתה קעקוע שתכניו בעלי משמעות עמוקה בעיניה. המחשבות סביב נושא הקעקוע וכן הפעולה עצמה של הקעקוע, פולולה שיש בה אמירה, גרמו לשינוי בנקודת מבטה שבאה לידי ביטוי ביחסיה עם הוריה:

היה לי יותר קל בשבת אחר כך אצל ההורים.قلומר הם לא ראו את זה, אבל שיניתי את הגישה. כלומר בדרך כלל יש בינוין הרבה התרבות התנגוויות. הרבה נגיד, כל דבר. אי אפשר לדבר על שום דבר. שימושים פוליטיקה, אז הם מאד ימניים ואני מאד שמאלנית. אז סוג של שינוי גישה ואמורתי טוב,قلומר אני מחייבת על עצמי. אין לי מה להתווכח איתם אפילו. (כשר בשגחת הבדיקה)

בראיון **תפקיד הדרכה בתחום הסיעוד**, מתחמודדת המרואינית עם שאלות לגבי בחירת תחום ללימודיה המשך. בולט כאן השינוי בנקודת המבט שכן היא מפסיקה לשול אפשרויות שלא בא בחשבון קודם לכן, ובכך מר奇יבה את מספר האפשרויות שעומד לפניה. לא ידע חדש אלא נקודת מבט אחרת הם שמעוררים את חווית הלמידה המשמעותית אותה היא חוות.

זה שאין כל-כךandel בין מה שידעתי, ידעתי את אותם הדברים כל הזמן, אבל אפשר להגיד שהתחלה כאילו שלلت את זה מראש... וاحتمל אמרתי לעצמי,רגע מהו אני שוללת את זה בכלל? אולי כן שווה לי לבדוק את זה באמת לעומק ולראות אם התואר השני בסיעוד באמת מעוניין אותי או לא, במקומות להחליט כמה סתם מראש ולשלול דברים בלי אני באמת יודעת. (תפקיד הדרכה בתחום הסיעוד)

2. נפילת אסימון (7). שבעת המופעים הגיעו משבעה ראיונות שונים. נפילת אסימון הינה ניב או ביטוי רוח בעברית שמקורו בתקופה שבה הפעלת טלפון ציבורי נעשתה באמצעות אסימון, תקופה שהסתימה בשלהי המאה העשרים, אך הביטוי השתרש. משמעות הביטוי היא הבנה פתאומית של דבר מה, שלאורך זמן היה בערפל, או שהאדם חיפש להבינו ללא הצלחה מרובה.

כאשר "נופל האסימון" מתחוללת הבנה פתאומית. תרגום מקורב של הביטוי לאנגלית יהיה "it suddenly hit me" או "the penny drops". הנה כמה דוגמאות לשימוש בביטוי זה במהלך הראיונות שבוצעו במסגרת המחקר וGBTs, כך לפי דעתנו, שינוי משמעוני ופתאומי בהבנה.

זה אולי התבഹר לי לאורך הקריאה שיש פה משהו, כזו חסתיים והתחלה לקרוא על המשפחה אז ממש נפל לי האסימון מה זה אומר לךו אנשים קרובים לי

אני חשבתי שזו באמת דברים שלאורך כל ה-4 שנים האלה אני דואה, שומעת וחווה. הם כן נמצאים עלי ב佗עה, וגם קצת בתת מודע, ואתמול הייתה לי מ... אולי נפל לי האסימון כזו שואלי אני באמת צריכה ללבת על זה, על שהוא גדול כזו שגם קשור לאקדמיה ותפקידי הדרכה בתחום הסיעוד)

וזו פשוט נפל לי האסימון... איך לא חשבתי על זה; מקום וללבת לכמה ימים, במקומות להיות בניינים כזו. פשוט לऋת חדר בבית מלון ולהתנקט מכל הסיטואציה הזאת... וזה היה פתאום סוג של אושר, שכאיו היא נתנה לי רעיון שלא חשבתי עליו, כי לא ראייתי שום אפשרות של שהוא אחר (מרד המערבים).

3. **קפיצת מדרגה בהבנה (3).** מתוך 3 ראיונות. קפיצת מדרגה בהבנה מתארת שינוי פתאומי בהבנה. ככלומר שינוי אשר לא מתרחש באופן תחילתי והדרגי ונבנה נדבך אחר נדבך, אלא שינוי גדול אשר קורה בפעם אחת ויוצר מצב של הבנה שאיכותה היא טובה, עמוקה או מורכבת יותר. בראיון ליצור מודל תיאורטי בעצמי אנו מוצאים דוגמה טובה לקטגוריה זו כאשר המרוואי מתארת "קפיצת מדרגה בהבנה" במהלך הכתנת מצגת לכנס מחקרי ובונה למעשה מודל תיאורטי אשר מכיל ידע ותובנות שיש לה בנושא. כך מספרת המרוואי:

...וחתחווה היא איזושהי קפיצת מדרגה איילו בהבנה, מבנית איילו המושא של המחשבה על המחקר שלי. מהבחן הזה את איילו הרגש לי נקודת מפנה, איילו געתי במשהו מאוד משמעוני. את יודעת, את עושה הרבה... מטפסת לאט-לאט ופתאום יש קפיצה כזאת... (ליצור מודל תיאורטי בעצמי).

4. **פתרונות (9).** מתוך 7 ראיונות שונים. אחד המאפיינים המרכזיים של תהליך ההתרמה הוא הפתאומיות שבה הוא מתרחש. הייחודיות של קטgorיה זו היא בכך שהיא אינה מתארת את השינוי אשר חל בהבנה של המרוואי אלא את רק את אוף התרחשותו. ככלומר זהה קטgorיה שמשמעותה אך ורק בתהליכי ולא בתוכן. הפתאומיות אשר מאפיינת את כל קטgorיות העל "שינוי בהבנה", באח כאן לידי ביטוי בתורתה הטהורה. כך במהלך בנית המצגת אשר מתוארת בראיון ליצור מודל תיאורטי בעצמי:

וזו איילו אמרתי רגע, אבל אני בעצם לא המדרתי למה אני מתכוונת עיסוק מזדמן, אז חזרתי להתחילה ואז איילו אמרתי, אז איך אני מגדירה את זה, ואז לא יודעת, פתאום זה בא לי, ואז איילו שמתי את זה, ואז שנתי את המילים, ואז התחלה לחפש כל מיני דוגמאות של סיטואציות ולראות איך הן מתישבות (ליצור מודל תיאורטי בעצמי)

בעת תהליכי מחשבתי עמוקיק על תהליכי ההדרה של חרדים אשר עובדים מחד אך מאופיינים בעומק מחשבתי וアイידיאולוגי מайдץ בראיון מחשבות על חרדים מודרים.

את עצמי, אם אנחנו צריכים חזון ואיידיאולוגיה כדי להפוך אותם (את החדים ה"מודרים") למשהו בעל משמעות, אז מה הדגל שלו, ואז הדגל, פתאום הבניי שבודור שלו כמעט הסתיירו אותו, כן?

כמעט צנרו אותו, ש"כ תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה ונוררת עון" (מחשובת על חרדים מודרים)

או בתהליך הגליי העצמי של חוקר אשר מתודע לكونטרסט בין חוסר הרצינות שאפיינה אותו בחתייחסות לנושאים שונים בעבר לבין הרצינות שבה הוא יכול להתייחס לנושאים אשר יש לו חיבור עמוק אליהם והוא רוצה להמשיך לעסוק בהם בעתיד, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בראיאון החיבור העמוק שלך לנושא.

מה שקרה, שפטאום אני יכול שאני עדיין ב*state of mind* הקודם, של לעשות את הדברים מאד מאד איכוחיים, ולא לוותר ולהבין, עם דגש על כל משפט ולא מתחת לדברים פשט לחלוּ לי בין האזניים ואני פטאום יכול את הקונטרסט, בין איך אני יכול לעשות את זה לבין איך אני בפועל עשית את זה עד היום, כשהמעשה התחששה שלי היא שהסיבה העיקרית להבדל הזה היא ... החיבור הטבעי שלי בתחום (חיבור עמוק לנושא שלך).

ב. סוגיה התפתחות ההבנה

קטגורית-על זו מתייחסת לתהליכי התפתחות ההבנה שהביא לשינוי. היא כוללת 58 ציטוטים. מרואיינים מתארים תהליכי מגוונים שהובילו להתרמה. את התהליכים הללו קיבצנו לשולש סוגים: הרחבת הבנה, הרכבת הבנה מחלקים שונים, וחידוד הבנה קיימת.

בג. הרחבת הבנה (20)

ההבנה מתרחבת ובהדרגה כוללת מקרים והקשרים נוספים. חלק מהמרואיין מתארים תחושה של הרחבה, ראייה רחבה יותר. היא כוללת שלוש קטגוריות:

1. **רחב יותר ממה שnochow קודם** (7). משמעותה של קטgorיה זו היא בהכללה של הבנה שכבר קיימת בתחוםים אחרים או לממדים אחרים. הרחבת התפיסה של מושג, תופעה או נושא מעבר למה שהוא מוכר וידעו קודם לכך, לעיתים דרך שינוי פרספקטיב ההתבוננות בו. בראיון לחקר אנשים שקרובים לי מגלת המרואיינט שהמחקר שלה אשר עוסק בחקר בני המשפחה שלא הוא נושא ידוע ומוכר בספרות המדעית ושיך לסוגיות אתיות של מחקרים בהם יש קרבה בין החוקר לנחקר.

או גם הגליי המופיע שזה רלוונטי ושהה שאינו עשו בעצם שייך לمعال יותר רחב... האופן שבהיא מתייחסת לסוגיות האתניות האלה, אני אף פעם לא נתקלתי בזה... אולי אף פעם לא קראתי על מישחו שכותב על זה בצווחה כל כך חריפה... זה אולי מצאתי לזה מכנה משותף יותר רחב... פטאום ראייתי את מה שאינו עשה בקונטקט אחר. (לחקר אנשים שקרובים לי)

בראיון חוות למידה משמעותית במגזר החרדי מתחבطة המרואיינט בשאלות הקשורות לדמותו של המנהיג החրדי, ובמהלך חוות הלמידה מבינה כי הנושא בו היא עוסקת רחב הרבה יותר.

מה היה משמעותי? קודם כל התובנה שאינו נמצאת בשדה פרט, שהוא נמצא בשדה שבעצם נקודה מסויימת בתוך שדה יותר רחב. הרי בעצם מה אמרוני? הבעיה שאת הצגת בפני היא הבעיה הרחבה. אני נמצאת בשדה ספציפי. אם הייתי מעיצירת עיגול, אז הייתי מעיצירת את העיגול שלו קטון בתוך העיגול שלך. נכון? פטאום קלטתי שהסיטואציה שאני מדברת עליה היא פרט בתוך הסיטואציה הכללית, שכל האנושות מתמודדת איתה. איך המורה הגיע לתלמיד? אז איך הרוב מגיע לךלו? איך האמא מגיע לבתמה? חוות למידה משמעותית במגזר החרדי)

2. הינה שדבר אחד הוא כמו דבר אחר (11). בקטגוריה זו המרואין מזוהה בדבר חדש, לא מוכר ולא יהיה מובן עד כה, דומה בהיבטים מסוימים לדבר אחר, מוכר ומובן. שימוש בהבנה קיימת של דבר אחד לצורך הבנה טובה יותר של דבר אחר יוצר הבהרה טובה יותר של הדבר החדש, אבל מה שמייחד אירועים בקטגוריה זו הוא עצם הזיהוי הלא צפוי של הדמיון בין דברים שנמצאים בשדות שונים.

בריאיון התנועה הנכונה בסקי המרואינית מספרת על עבודה שהיא עשויה בפילאטיס שאמורה להchein אותה לגילשת סקי. היא מספרת על רגע מסוים שבו הבינה לפתע שתרגיל מסוים בפילאטיס מדמה בדיק את התנועה הנכונה באגן שהיונית ליציבה בעת גלישה בסקי:

עכשוו היא עשה לי את זה כבר מזמן שהתחלה את ה-, אמרתי לה שאני חולכת לסקי ואני רוצה שהיא תעזר לי לארגן את הגוף שלי בשביל הזה יעמוד, יעמוד במשימה, אז היא התחילה לעשות לי את התרגיל הזה. עכשוו אני לא יודעת, עשיתי אותו בסדר אבל לא הונת-, לא קישרתי בין שניי... שתי התנועות האלה, של **האגן שהוא זו** על המיטה, זה מה שהאנן צריך לעשות על הסקי. וביום ראשון בפילאטיס פתאום הבנתי שהוא מה שאני צריכה לעשות על המדרון גם, זהו. (התנועה הנכונה בסקי).

בריאיון **כל האמת על חברות התרופות** המרואינית צופה בسرط העוסק בטיפולים אלטרנטיביים למחלת הסרטן ויוצרת אנלוגיה בין טיפולים אלה שלא מוכרים על-ידי הממסד לבין הלידה שהיא עצמה עברה שהייתה לידת בית אשר נחשבת לחתרנית עבור הממסד הרפואי.

ראו את התהיליך טיפול, איך הם נראים תוך כדי שהם בתהיליך... ואחריו זה יש עוד בן אדם שמראים גם הוא רפואי משוח בסביבות 55 אלף אנשים. אבל הממסד בעצם לא מכיר בכלל שהוא לא הפרוצדורה הרגילה של הכרה בתרופת... בוגל החוויה האישית שלו בבית-חולמים באמצעות הוכחה לי, זה העניין שם, שהלידה בבית היא יותר רפואי ועל זה השתכנעתי. יותר רפואי, פחות מסוכנת... האנלוגיה לשוחה שאני מכירה מעולם אחר ופתאום נפל לי אסימון נוסף פשוט בסדרה של ואלה, של הכלפה זה כסף וזה נראה כי זה על חשבון אנשים. (כל האמת על חברות התרופות)

3. **אף פעם לא עלתה بي המחשבה על כך** (3). בקטגוריה זו הרחבת ההבנה באה לידי ביטוי בכך שהמרואין מזוהה כי מחשבה מסוימת עלתה אצלו במהלך הלמידה המשמעותית שלא הייתה קיימת בהכרתו קודם לכן. יכולות יש בקטגוריה זו התיחסות ופלקטיבית לתהיליך ההבנה. כך למשל בריאיון **מרד הנעוריות** מתארת המרואינית חוסר אונים כתוצאה ממכלול יחסים קשה עם ביתה בגיל ההתבגרות. בעקבות צפייה בתוכנית טלוויזיה בנושא זה מבינה המרואינית שישנו פתרון אפשרי לתחושים הבלתי נסבלות שלה, תובנה שמוביילה להתרגשות גדולה ולשמחה.

זה היה פתאום סוג של אוושר, שכאלו היא נתנה לי רעיון שלא חשבתי עליו, כי לא ראיתי שום אפשרות של שהוא אחר. (מרד הנעוריות)

ב. הרכבת הבנה מחלוקתים שונים (21)

ההבנה הופכת להיות קוורנטית יותר, סביר רעיון, או עיקרונו מסוים. מה שקדום נחווה כחלקוי הבנה שאין קשר ביניהם, הופך להיות מגובש, והחלוקתם מסתדרים יחד.

1. **חיבור בין דברים שונים** (17). מתוך 6 ראיונות שונים. בקטגוריה זו היאعشירה ביותר וכוללת באופן ייחסי מספר מופעים רב, שכן היא מהות של הרכבת ההבנה מחלוקתים שונים. בקטגוריה זו

מחבר המראיין בין דברים שונים שקדם לכך לא היה ביניהם קשר עבورو דרך גיבוש של רעיון או עיקרון מסוות. החיבור יוצר תובנה חדשה בעלת מרכיב סינרגטי, כאשר סכום החלקים גדול יותר מכל אחד מהם בפרט.

בריאיון אין איש חרדי יכול לעשות شيئا' חוויה המרואית מעין "קשרת קצוטה" או חיבור בין מחשבות שונות שיש לה לגבי האופן בו איש חרדי יכול לעשות شيئا' חוויה בחברה שמרנית ופטריארכלית בה לנשים יכולת השפעה מועטה יחסית. במהלך חווית הלמידה המשמעותית מגיעה המרואית למסקנה שהיא יכולה יכולת התרחש כאשר נשים ממשיעות את קולן לא באופן ישיר אלא באופן עקיף מגרונם של גברים. היא מגיעה למסקנה זו תוך מעבר בין דוגמאות וסיפורים שונים, כוללם בניית מכנה מסוות. כך מספרת המרואית:

מה שקרה לי בעצם תוך כדי הליכה זה ההתקדמות הזאת של הדברים האלה הפכו להיות קשורים אחד לשני בצורה הרטנית, יותר בצורה סגורה. זאת אומרת שהם היו קשורים אחד לשני, אני ידעתني. אבל שהז יצר לי איזשהו מענה שלם, שאלה ותשובות סגורה וברורה... אין איש חרדי יכול לעשות شيئا'

גם בריאיון **כשר בהשגת הבד"ץ** אשר עוסק בחווית למדת המשמעותית של איש צוירה אשר חוותה בשאלת ומקעקעת על גופה את הכתובות "כשר בהשגת הבד"ץ". במהלך חווית הלמידה יוצרת המרואית חיבור בין סוגים שונים של דיכוי: דיכוי אישי שלה בהיותה דתיה, דיכוי נשים באופן כללי ודיכוי של בעלי חיים.

והבנתי הרבה דברים כאלו תוך כדי דבר. גם הדברים שלי, קשה להם לקבל אותה היום. אז אני גם לא בהשגהה, גם לא כשרה. עוד דבר שפעם היה לי מאוד חשוב. גם במשפטה שליל, בתוך דתיהם, היה להם מאוד חשוב מה יגידו. הימים אני לא מफחת חותמות מאחוריהם. אישורי, אישורי בשירות, אישוריים שאני בסדר. שהכל בסדר איתי. אני יודעת שזה תלוי רק بي... וזה מתקשר לי, האמת שקשה להסביר את זה, אבל זה מתקשר לדיכוי, פמייניזם וטבענות ביחס... כי גם חיות מדכאים וגם נשים. יש דיכוי מאוד גדול בחברה. ולמשל, זה התהבר לי��ת כמו שכאלו אם מישחו יראה אותה רק בתוך חתיכת בשר, נגיד שאתה יודע על כל פרה מטבחים מכם חותם בדיו, אחרי המות כמובן, אבל ממש בדי כזה, שתי חותמות כשרות. (כשר בהשגת הבד"ץ)

2. **הכל הסטדר (5).** קטgorיה זו מתאפיינת לתוכה בעלת מרכיבים אפקטיביים וኮונטיביים המתעוררת בעת חווית הלמידה המשמעותית לפיה רכיבים שונים של הבנה מתieverבים זה עם זה ומסתדרים, כמו פזול של החלקים בו הותאמו האחד לשני.

כך למשל בריאיון **טיפול בסו-ג'וק** מספרת המרואית על תחושה ש"הכל הסטדר" בעת שצפתה בטיפול של מטפל אחר, והבינה כיצד כל החלקים שידועים לה מתאחדים יחד לשלהן אחת:

כלומר, מה שהיה בעצם משמעתי מבחינתי, זה הצורה שבה הוא ذكر-, זאת לא ذקירה, זה לסתן איזשהו עיפרון מסוים שלוחצים על הנקודה. הצורה שבה הוא לחץ, הצורה שבה הוא חיפש את המקום הרוגש ואחר כך הטיפול שהוא נתן לי בעקבות זה, זה היה מאוד משמעתי כי זה חיבר לי את החומר הראשון **שלמדו**, למddy עם החומר החדש ופשט היה לי איזשהו חלול ואז זה סיידר- הכל. זאת אומרת, הכל הסטדר. מה שאינו למddy מול החומר שהיה לי, הכל הסטדר מתאים לטיפול בסו-ג'וק).

ב. **חידוד הבנה קיימת (19)**

המבנה מתחדד ומתבהرت, ומה שהוא קודם מעורפל ולא ברור, הופך להיות חד ומובן יותר. קטגורית-על זו כוללת שלוש קטגוריות:

1. התבהרות (7). התבהרות מתייחסת לכך שבמהלך תהליך ההתמרה נושא או עניין מסוים אשר כבר מוכרים לאדם הופכים להיות ברורים יותר, מובנים, נגישים, חשובים, חשובים למודעות של האדם ואף מאפשרים התבוננות רפלקטיבית, צו שמאפשרת לראות בצורה ברורה את מאגר הקשרים השלמים. מטאפורית ניתן להקביל זאת להתפוגנות של ערפל מעל לנושא מסוים.

בראיון להסתפק במה שיש מתארת המרואיאנית רגע כזה בו מתרחשת ההתבהרות. בעודה מקשיבה למרצה אשר מדבר על משמעות החיים ועל הצורך לחוותחוויות בצורה מלאה ואיטית יותר, הוא מביא הקבלה לקטוע מסוים מתוכנית הילדים רחוב שומשום. שם חוות המרואיאנית ההתבהרות לגבי נושאים שמטרידים אותה.

...זה שהוא שיווץ לי לחשוב עליו אבל אני לא יודעת איך שהוא אמר את הדברים, יוכל להיות החקדמה שהוא עשה לפני נן... אני לא יודעת אם אתם זוכרים את התקופה של רחוב שומשום אז יש את הסצנה המפורסמת הזה שהוא רץ מלכאנ והוא רוצה להגעה לשם, אז הוא רץ לשם ואז בעצם הוא הגעה לשם ואז אומרם לו אתה לא שם, אתה כאן אז, איך אני מגע לשם, אתה צרייך לרויז... הקיצר אז זה גם כזה תפס אותה, וזהו, חשבתי על חברים שלי פה באוניברסיטה שאנוחנו כל הזמן עוסקים וכל הזמן רצים, אה... שכל הזמן אין זמן, אין זמן כדי לחשוב, אין זמן... מתי אנחנו נדע לעצור... אני חושבת שזה התחילת טיפה להתבהר כשהוא אמר, ..כאי לו כשהוא נתן את הדוגמה על רחוב שומשום... (להסתפק במה שיש)

2. ניסוח מדויק של תחושה בלתי ניתנת להבעה (7). מתוך 4 ראיונות שונים. קטgorיה זו כוללת מקרים בהם המרואיאין מודיע ומרגייש תחושה שיש בה משמעות, אך היא עדין מגולמת בתחושה, ואני מנוסחת במילים ובמשפטים. כאשר מגע ניסוח מדויק שמהדד עם אותה תחושה בלתי ניתנת להבעה מתגברת ההבנה והמיקוד.

הריאיון המפגש עם الآخر יכול לשמש להדגים היבט קטגוריה זו. המרואיאנית לומדת באוניברסיטה קורס בנושא הסכוך הישראלי-ערבי, והוא מספרת עליו לחבר. במהלך השיחה עם החבר, היא מבינה שהיא מתקשה לקבל אנשים אשר לא מצליחים לראות את הנרטיבים השונים של הסכוך ולתפס את המורכבות שבו. במהלך חוות הלמידה המשמעותית שהיא חוות, היא מצליחה לנתח לעצמה במדוקת תחושה שעד עתה הייתה מעורפלת:

איך אפשר לא לראות שיש עוד משהו, שיש עוד צד, שגם אם אתה מחזיק בדעה מסוימת ואתה בטוח שהיא נכונה... שנייה, אתה לא מפסיק בלחשייב בלחשייב שנייה למה אתה חושב ככה אולי מה שאתה חושב זו דרך חינוך שאתה חונכת עלייה ותגלת משחו אחר? אז הבנתי שסגןנו הזה של המעצירות היא מודד קשה לי. של אנשים שרים במצב אחד דיקטומית, לא מוכנים לראות מרכיביותו, לדבר את המורכבות... שאני לא יכולה לראות בנ-אדם שלא יכול לקבל עוד צד וזה לא יהיה לי כל-כך בולט עד אטמול בערב, ממש עד שמייחדו אמר לי את זה והאמרתי: רגע אבל איך? זה היה קיים אבל אטמול זה היה לי בלילה. אמרתי לעצמי עם בנ-אדם הזה אני לא רואה את עצמי מתקשות או לבנות משהו כי איך אפשר לבנות משהו שבן-אדם לא מוכן לראות ולדבר משהו אחר? (המפגש עם الآخر)

3. חיזוד המיקוד, דיקוק (6). מתוך 3 ראיונות שונים. בחיזוד המיקוד ודיקוק הכוונה היא לא רק יכולה לנתח דבר בצורה מדויקת, אלא למצב בו חוות הלמידה המשמעותית יוצרת מיקוד בתוך מאגר מורכב של רעיונות, דעתות, מחשבות ורגשות, האדם הופך חד יותר ומצליח לזרק מתוך כל אלה את העיקר ואת מה שהוא עבورو.

הריאיון **כיוון ברור לדוקטורט** מהו זה דוגמה טובה לקטגוריה זו. המרואינית אשר מתחפשות נושא לעבודת הדוקטורט שלה, מבינה תוך כדי חווית הלמידה המשמעותית מהו הנושא אותו היא רוצה לחקור.

הבנייה שזה בכלל לא מה שאינו מתחפש, אני מתחפש, בשלב הזה לפחות, לבדוק מה המשמעות הרחבה של מדע אורייני, כאשר מוסיפה לו גם שאלה משלishi שאם בכלל זה מדע אורייני או מדע אורייני דמוקרטי או מדע דמוקרטי, אולי המילה אורייני פה היא... שזה מה שמשמעותו אורייני או רג'ו, אני חולכת לבדוק את זה, מה אומר על זה המדע, מה אומר על זה החינוך ומה אני אומרת בהיבט הדמוקרטי, הבניית שבעצם זה מה שמשמעותו אורייני. (כיוון ברור לדוקטורט)

היא אף מיטיבה לתאר זאת באמצעות מטאפורה:

...זה מונשים את האבעע על נקודה, כי הרשותי שאני קודם שמה מונש יד על מפה של אחד לחמש מאות אלף ואומרת זה, וממש לא זה. ואתמול בלילה הרשותי "זה זה". (כיוון ברור לדוקטורט)

ג. רגשות ותחושים המלאוים את רגעי ההתמרה

קטגורית-על זו מתייחסת לרגשות ולתחושים הקשורים ישירות לעצם קיומה של ההתמרה בחווית הלמידה המשמעותית, ולא קשר ספציפי לתוכן החוויה. קטgorית-העל משוטפת לחלק של משפחת ההתמרה כפער וההתמרה כבחירה ערך, שכן בתהליך הופעת הרגשות יש מחד הבנה מעמיקה של הנושא (פער) ומאידך נגיעה אישית והשפעה ערבית (בחירה ערך). לקטגוריות-על זו משתיכות שלוש קטגוריות.

כיוון שקטגורית-על זו משוטפת לחלק של משפחת ההתמרה כפער וההתמרה כבחירה ערך, היא מופיעה בשנייהם. היא מפוררת רק בההתמרה כבחירה ערך.

1. **שמחה (21).** בקטגוריה זו המרואינים דיווחו על תחושת שמחה שהגיעה בעקבות חווית הלמידה המשמעותית, ונגרמה מסיבות שונות כפי שניתנו לראות בנסיבות הבאים. אפשר לראות שזהו רגש נפוץ במהלך חווית למידה משמעותית שכן הוא מופיע מספר רב של פעמים ביותר ממחצית מהראיונות (13).

בראיון **הتنועה הנכונה בסקי** המרואינית מדווחת על תחושת שמחה שהגיעה בעקבות הבנה של קשר בין שני דברים אותו חיפשה קודם. חוסר ההבנה הפריע למראינית ועוצר אותה מלhattakedm בתהליכי הלמידה שלה, אך ברגע שהיא הבינה את הקשר בין תרגול הפילאטיס לבין התנועה הנכונה הנדרשת ממנה לגילתה בסקי היא חוותה התמרה שגרמה לה לתחושת שמחה כללית.

קודם כל ממש שמחתי, כי זה... כי החוסר הבנה הזאת, זה ממש הפריע לי... אבל היהי תקווה... ואני עכשווי מרנישיה שזה השתחרר, ושיש סיכוי שאין עולה על השלה. גם לפני זה, יש לנו עד, ביום שבת עז. (הتنועה הנכונה בסקי).

בראיון **איך אישה חרדיות יכולה לעשות شيئا'** המרואינית ניסתה להבין את הגורם לבעה מסוימת בחברה שלה. בסופה של דבר, היא הצליחה להגיע לשורש הבעיה ולא די בכך, אלא היא גם הצליחה לנוכח עצמה כלל שימוש כפתרון לבעה זו. המרואינית חוותה שמחה גדולה ואף תחושת הארה שנגרמה, ראשית מגילוי הבעיה וביקר מהמצאת הפתרון.

אני הרנשתי תחושה של הארה, שבעשי זה מסביר לי למה קמפניין מסויים מעורר אנטגוניזם וקמפניין לא, וגם הרנשתי תחושה של שמחה שהצליחתי לנוכח לעצמי את הכלל. אני כל הזמן חיפשתי

כלל... הiliary תחושה של הארה. רקע סוג של התרגשות, סוג של, אצלנו אומרים אין שמחה בהסתדרת הספקות. איך אישת חרדית יכולה לעשות شيئا'?

בציטוט השלישי אשר לquo מהריאין מרד הנוראים המראיאית מתארת את תחושת השמחה והאושר העילאי שחשה כאשר נחשפה לרעיון חדש, שלא חשבה עליו קודם לכן. רעיון זה פותח לה דרך להתמודד עם בעיה קשה שחוויתה עם בתה הנערה.

זה היה פתואם סוג של אושר, שכאילו היה נתנה לי רעיון שלא חשבתי עליו, כי לא ראיתי שום אפשרויות של משהו אחר. קודם כל החלטתי לחקוק על זה. צחקתי כמו שניים לא צחקתי... בפטואציה של הילדה. צחקתי... קודם כל בפנים היה העצבים שצאו בתחום החזקה הזה, אבל ייחד עם זה היה אושר. (מרד הנערומים).

2. התרגשות (16). בקטגוריה זו המראיאינים דיווחו שהתרגשות גדולה במיוחד ברגע ההתמרה. ההתרגשות הינה אוניה התמללות ברגש, היפעמות מדבר מסוים, והיא כרוכה בדרך כלל ברגשות נוספים כמו שמחה, התלהבות ועוד. חווית הלמידה מסעירה ומעוררת מגוון רחב של רגשות, אותם מתארים חלק מהמראיאינים כהתרגשות. ההתרגשות נוגמה ממגוון סיבות ולרוב הציפה את המראיאינים כפי שניתן לראות בדוגמאות הבאות:

בריאיון כיוון ברור לדוקטורט מספרת המרואינית על ההתרגשות שאחזה בה כאשר הבינה לאחר חיפושים ארוכים מהו הכוון שתרצה לחקור בעבודת הדוקטורט שלה.

כג, נראה התרגשטי, זה היה ממש .. ממש התרגשטי... אדרנליין... אטמול בלילה כביה תוכז כדי התרגשות ישבחתי וכתבתבי כיון ברור לדוקטורט)

גם בראיון איך אישת חרדיות יכולה לעשות שינוי מתארת המרוואינית את סערת הרגשות אותה היא חווה כאשר היא מבינה כיצד ניתן לעורר שינוי בחברה החרדית.

ה澈חתי לנשח לעצמי את הכלל. אני כל הזמן חיפשתי כלל. אסטרטגיה מנוסחת, שאני יוכל לפעול לפניה. מביבה? אז פתאום הרגשתי שאני יכול להגד שיש לי אמירה. שיש לי אגדה ברורה. אז אמרתי לך, הייתי בהי. תחשוה של הארה. סוג של התרגשות... איך אישת חרדיות יכולה לעשותו שנון).

3. הפטעה (5). תחושת הפטעה לרוב מופיעה עם הגילוי/ההבנה, וחולפת זמן מה לאחריו. היא נגרמת מטען הפער בין האיפויות הקיימות לביו החויה המתרכשת.

בריאיון מה זה אומר לחקר אנשים קרובים לי, המרואיאינית מתארת את תחושת ההפתעה שחוותה כאשר גילתה, במאמר שקרה, מושג העונה על מה שchipsha זמן רב. היא מופתעת מהופעת המושג במאמר המסויים, שכן התחלת להזכיר אותו כדרך אגב, וכן היא מופתעת לגלות שהנושא שבו היא עוסקת והשימוש במושג המסויים קיימים כבר במעgalים רחבים יותר.

או, אז גם היגיון המפתח שזה רלוונטי ושם שאני עושה בעצם شيئا' למעגל יותר רחב ...
את מבינה? אז גם היה לי כאילו הפתעה כזו, כאילו, לא כאיל, זה נגד את מה שציפיתי. (מה זה
אומר לחקור אנשים קרובים לי).

בריאיון מודל שלושת המעלגים מתארת המרואיאנית חווית למידה ממשוערת המתרחשת בסדנת הכנה לשינוי מקצועי והכוונה לשוק העבודה. במהלך הסדנה נחשפים המשתתפים למודל הנקרה "מודל שלושת המעלגים" אשר אינו מוכר למרואיאנית. בעקבות החשיפה למודל וההתנסות בשימוש בו, היא חווה חווית למידה ממשוערת.

אני זכרת שהרגשתי צזה.. כמו איזה הפתעה משמחת צאת שניליתי דברים מסוימים על עצמי בעקבות המודל הזה, הרגשתי איזושהי שמחה צאת על גילוי חדש שלא הכרתי קודם.. אולי בהשתקפות של התיאוריה בתוכי.. בעיקר הפתעה.. גם על השמחה בגין הזה של הדבר הזה בתוכי וגם על זה שמודל צזה קר יכול להיות כל-כך רלוונטי ומשמעותי. הרגשתי שהחלוקת הזאת של שלושה דברים עשתה לי כל-כך הרובה סדר שפנות הרגשות הרגשתי מופעת (מודל שלושת המעלגים)

התמרה כיצירת תחוות ערך - ממשועות ביחסו ערך

כפי שהוזכר בפרק המבואה, זהו חלקה השני של משפחת ההתמרה. התמרה ביחסו ערך, בשונה מההתמרה כפשר, מתייחסת לחסיבות ולמשמעות של חווית הלמידה, לא רק מתוך הבנה عمוקה של תכנית ומסורת של החוויה, אלא מתוך הקשר שלה אל עולמו האישי של האדם החווה אותה (ראו תרשיס 16).

בתחילת ניתוח של התמרה ביחסו ערך יצרנו 22 קטגוריות (106 ציטוטים) שימושו לשתי קטגוריות-על. נוסף על כך, זוהתה קטgoriyat-על אחת ששתייכת לשני חלקים התמרה (כפער ובערך).

א. **יחסו ערך** (94 מופעים). קטgoriyah זו מתייחסת לחסיבות ולמשמעות של חווית הלמידה, ומפרשת את מקורה. היא מתייחסת לשולשה מקורות לערך: הערך של הנושא, ערך לעתיד, וערך שמקורו בביטוי עצמי.

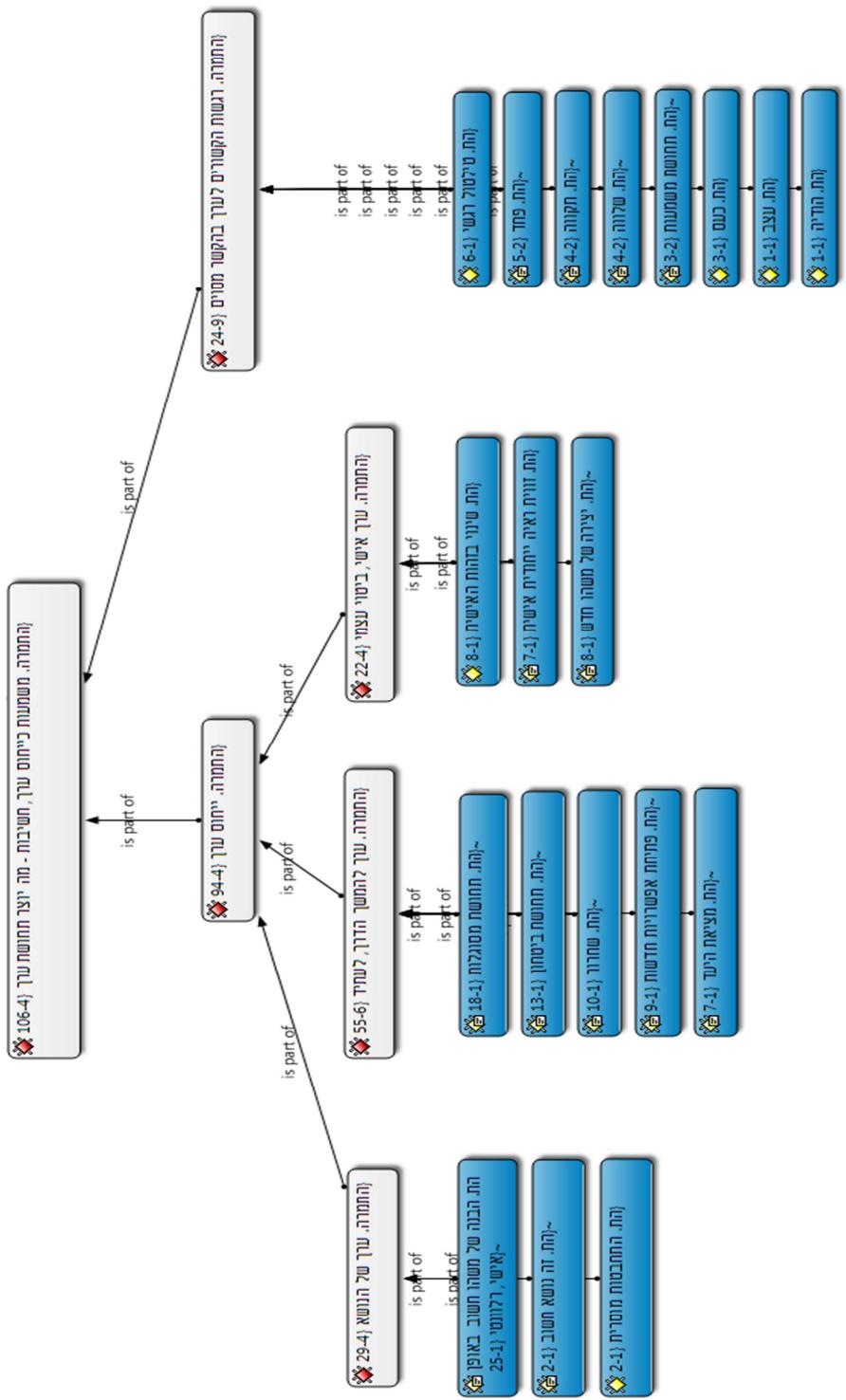
1. **ערך של הנושא** (29 מופעים) – קטgoriyat-על זו מתמקדת בנושא שבו עוסקת חווית הלמידה המשמעותית ובוחנת את הערך שלו כלפי האדם שחווה את החוויה. כפי שניtan יהיה לראות בקטגוריות השונות, ערכו של הנושא יכול להיות משמעותי באופן אישי עבור אותו אדם, או גם באופן כללי עבור החברה הסובבת אותו. ערך זה של נושא החוויה הוא שהופך אותה למשמעותית. שלוש הקטגוריות שנמנו על קטgoriyat-על זו הן: הבנה של מהו חשוב באופן אישי, זה נושא חשוב והתחבות מוסרית.

2. **ערך להמשך הדרך - לעתיד** (55 מופעים) – רגע ההתמרה מתרחש אמן למשך טווח זמן קצר מאוד, אך לערך הנלמד מרגע זה, יש, לעומת רבודה, השפעה על עתידו ועל המשך דרכו של חווה החוויה. הערך הופך מגלי מסעיר ורעני לכלימשמעותי לתפוס מקום קבוע בארגון הכלים של האדם. כלי זה, לרוב, מפתח, עמוק, משנה צורה וביקר מתחכם בתוך חיו של האדם. ניסתו של הערך לתוך חייו האדם יכולה לשנות משהו بحيיו, בהשקפותו, ביחסו לסביבה ועוד. קטgoriyat-על זו מתמקדת בהתרחשויות שקרו בעת ההתמרה או בתחוות שעלו בה, כאשר מהוות ערך עבור המרואיאנים והן בעלות השפעה על עתידם. חמישת הקטגוריות הנמנאות על קטgoriyat-על זו הן: תחוות ביטחון; תחוות מסוגלות; שחרור; פיתוח אפשרויות חדשות; ומציאות היעד.

3. ערך אישי, ביתוי עצמי (22 מופעים) - מרכיב הערך אשר ניצק לתוכו חווית הלמידה המשמעותית יכול להיווצר מרכיבים שונים כמו, כאמור, רגשות או חוללות של שינוי באדם. הרכיב אותו מציגה קטגוריות-על זו מתיחס לתביעתו האישית של האדם וליכולת שלו לבטא את עצמו ואת ייחודיותו בתחום מסוים. חווית הסגוליות שבמצאה, גילוי או חידוש על ידי אדם, גורמת לו לתחשנות מגוונות שיזקקן את הערך לחוויה. קטגוריות-על זו מתמקדת באירועים מסווג זה וממיינת לשולשת הקטגוריות הבאות: שינוי בזיהות האישית; יצירה של משהו חדש ; שינוי ראייה ייחודית אישית.

ב. רגשות הקשורים לערך בהקשר מסוים (24 מופעים) - קטגוריות-על זו פורסת את מגוון הרגשות שחשו המרואינים עת חוו את רגע התמורה בחווית הלמידה המשמעותית. קטגוריות העל מונינה לשמונה קטגוריות שונות כאשר כל אחת מהן מייצגת רגש אחד. עם זאת, וכך שניתן יהיה לראות בדוגמאות שיזכו בהמשך, במקרים מסוימים חוות הלמידה המשמעותית הייתה רוויה בערבול של רגשות שונים, ולעתים אף סותרים, אשר קשה היה להפריד ביניהם. בין הרגשות שזוהו נמנו: טלטול רגשי ; פחד ; תקווה ; שלווה ; תחוות מעניות ; כעס ; עצב ; וחודיה.

ג. רגשות ותחוויות המלווים את רגעי ההתמורה (36 מופעים) – מפורט בהתמורה כשינויי בהבנה. קטגוריות אלה הן רגשות ותחוויות הקשורים ישירות לעובדה שהחוית הלמידה המשמעותית התרחשה ההתמורה. רגשות אלה, בשונה מקטוריית-העל הראשונה, מופעים אצל המרואינים ללא תלות או קשר ספציפי לתוכן החוויה.

תרשים 16: מפת ההתרמה כיבchos ערך

או. ערך של הנושא

קטגוריות-על זו מתמקדת בנושא החוויה וכייד הווה הופך לבעל ערך בעבר האדם שחויה אותה. ערכו של הנושא יכול להיות משמעותי באופן אישי עבור אותו אדם, או גם באופן כללי עבור החברה הסובבת אותו. בקטגוריות-על זו נמנים 29 ציטוטים שונים לשולש קטגוריות.

1. הבנה של מהו חשוב באופן אישי, רלוונטי (25). כפי שניתן לראות לפי מספר הציטוטים בקטגוריות זו, היא הגדולה והחזקת ביותר מביון השלישי. קטgorיה זו מתייחסת לרלוונטיות של הנושא בעבר המרואיין. מרואיאינים רבים העידו כי רגע ההתרמה התרחש כאשר הצלicho להגעה להבנה של רעיון מסוים שהיה חשוב להם מאוד באופן אישי, או רלוונטי מאוד לעיסוקם הנוכחי. המידה הגבוהה של רלוונטיות הנושא בחיוו של האדם צוינה כקריטית בהיפיכת חווית הלמידה למשמעותית. להלן שלושה ציטוטים נבחרים משלושה ראיונות שונים, שבהם המרואיאינים מדויקים על חשיבותה של הרלוונטיות בתהליך ההתרמה שחוו.

תראי, כל התהליך שאני מדברת עליו הוא נבע מתוך החוזחות. נכון? הרי מה אמרנו? לקחתי את הסיטואציה saat היבאת אליו, וקיים תמיון נושא שאני עוסקה בו. (חוויות למדיה משמעותית ברגע החרדן).

אני חשבתי שזה כל-כך עצבן אותי, הבנתי שזה נגע לי בנקודה כל-כך רגישה עצמי וזה פתח לי בה משהו, וזה גורם לי לגלות משהו אחר שהוא היה קיים אבל זה התרגלה בצורה עצמתית יותר. (המפגש עם الآخر).

בשני ממדים, גם כשהשகbate לה והייתי צריכה ממש להקשיב בצורה שמקפת לה גם מה אני מבינה ממנה בהקשר למודל הזה, וגם אולי בעיקר, זה היה לי ממשעוני כי הרגשתי איפה זה נגע לי. באותו מידה עשינו את התרגיל ההפוך, והוא חיפשה עצמו את הנקודות האלה. פתאום הרגשתי אך המודל הזה הוא ממשעוני לי ב... כי הוא יכולן את העתיד הקרוב שלי... משהו כזה. כי הוא ממש-ממש רלוונטי לי, ברגע שההרגשתי את הרלוונטיות שלו לחיים שלי או הוא נגילה לי... חוותית את זה חוותיות למדיה כזאת שהתיאוריות הפכו למשהו יותר חי ומשמעותי (מודל שלושת המעלגים).

2. זה נושא חשוב (2). קטgorיה זו, שהופיעה בשני ראיונות, מתייחסת לנושא של ההתרמה. במקרים אלו, ובונה מהקטgorיה הקודמת, חשיבותו של נושא ההתרמה אינה נועча דווקא ב涅יגתו האישית של הנושא במרואיין וברגשותיו, אלא בחשיבותו של הנושא באופן כללי וביחס לעולם.

בראיון **כיוון ברור לדוקטורט** המרואיינית, לאחר חיפוש ארוך, מוצאת במאמרים שהוא קוראת מושג מסוים שמשמעותו להatteקדם במציאות כדיון כתיבת עבודת השלהמה לתזה. המרואיינית משתפת את המנחה שלה בגילוי, ומבינה דרך כך את גודל חשיבותו הכללית של הנושא שבו היא עוסקת.

ואז הוא מכנה הסתכל עלי ואומר לי "את לא מבינה שום דבר, זה הדוקטורט שלך, זה הדוקטורט שלך אנחנו כבר עבשו מניסיuns להשלמת תזה, זה הדוקטורט שלך, הנושא הזה נראה חשוב. את יודעת זה מצא לי את הסגירה הסופית, כי לא דיברתי על זה עם אף אחד מאטמול בלילה. (כיון בדור לדוקטורט).

3. התחבשות מוסרית (2). שני הציגותים בקטגוריה זו נלקחו, אמנס, מראיוון אחד אך היו מהותיים מאוד עבור המרואיין עת שחווה את רגעי ההתרמה. בראיוון **האמביולנטיות המוסרית של הציונות**. המרואיין מתווודע לעומקו של הנארטיב של الآخر, שאמנס מוכר למראיוון, אך הוא אינו הנארטיב המקובל בחברתו. מפגש זה יוצר אצל המרואיין מטען רגשי בעל עצמה גבוה ודורש ממנו להתמודד עם מרכיבות המפגש בין הנארטיבים ועם סוגיות מוסריות הנובעות ממפגש זה.

אני לא חשב שאני מרוגש מרומה אבל קודם כל עשה את המחיר הזה של כיבוש הארץ, הוא מכניס אותו מאוד למודעת. אבל... גם מבחינה מוסרית בעצם ואתה לא רואה שהם זה לא אני, בפירוש גם אתה זה, כאילו זה כולם... גם אם לא החלטת לגרורכאן [ישראל], אתה לא יכול להתחמק מזה. גם אם לא החלטת לגרורכאן, כי הרוי להרים שלהם לא היה לאן לבסוף. אז לא יודע, אז זה שם את כל... דרך מאד שונה שאתה לא רגיל לחשוב עליה בדרך כלל ואתה גם יכול מאד לדמיין את עצמו בטעו הערבים שם, הם בדוקים כמוני. (האמביולנטיות המוסרית של הציונות).

א2. ערך להמשך הדרכ – לעתיד

קטgorיות-על זו מתמקדת בהשפעת רגע ההתרמה כערך על עתידו של האדם החווה אותה. ההתרמה שנחוות ברגע אחד הופכת לגורם משפיע כאשר היא מצלילה לתת את אותה ערך עיצוב ושינוי עתידו של האדם שחווה אותה. קטgorיות-על זו מונה 55 מופעים ששסונו לחמש קטgorיות נפרדות כמפורט להלן.

1. תחושות מסווגות (18). בקטגוריה זו דיווחו המרואינים כי חוות הלמידה המשמעותית הייתה כרוכה בהפתחות וגדילה של תחושות מסווגות שלהם באופן כולל או בהקשר ליכולתם לבצע משימה מסוימת. ברוב המקרים תחושות מסווגות התהווות לתהlik של עשייה או הייתה תוצר של הצלחה במשימה מסוימת. במקרים אחרים תחושות מסווגות עצמה הייתה עיקרה של חוות הלמידה המשמעותית. להלן ציטוטים נבחרים משלושה ראיונות:

בראיון **לייצור מודל תיאורתי עצמי** המרואינית עוסקה בהכנות מצגת לכנס מחקרי שבו היא עתידה להשתתף. היא מנסה למצוא דרך להסביר באופן מדויק יותר את אחד ממושגי המפתח של עובודתה, ולאחר תהlik ארוך היא מצלילה לפתח מודל תיאורטי ויזואלי. עצם פיתוח המודל מסייע למראינית להשיג את מטרתה אך גם בעיקר מעניק לה תחושות מסווגות עצומות גבוהה שמקרינה אופטימיות לגבי עתידה האקדמית.

זה כמובן, המקום המשמעוני שהוא תקף אותי, וזה בתחשוה הזאת שכאי לו הגעתו למקום שאני מסוגלת ליצור בעצם דבר זה, שכאי לו אני כבר מתחילה ממש ללבת בכיוון איך פיתוח תיאורתי... אבל היכי-הכי ממשועתי וזה היה בשביili באמת מקום הזה של יואו, איך מגניב שאני יכולה להחשב מחשבות אלה ולהמציא דברים כאלה... התחשוה שלי באחנו רגע היהת שאני כאי לו יצרתי את המשהו הזה שלא חשבתי שאני מסוגלת, לא חוותתי את זה לפני זה בЏורה כזאת. **לייצור מודל תיאורתי עצמי**.

תחשוה דומה חוותה מראיין אחר אשר הוא מנסה ללמד נגן על פסנתר מגינה מורכבת שהוא אהוב במיוחד. המרואיין אינו יודע לנגן בפסנתר, על אף שיש לו רקע מוסיקלי, ותוך כדי ניסיון ללמד את המנגינה הוא מגלה את יכולותיו שמענוקות לו תחושות מסווגות גדולות.

לא שאני יודע, אבל הרגשתי שלפחות... כן תחשות מסווגות מסוימת לגבי זה שזה אפשרי. זאת אומרת זה לא כזה רחוק, זאת אומרת אמנס כשהייתי ליד היה יותר קל לעשות את זה, אבל זה כן

אפשרי, הנה, עם טיפה אימון וכאליה אפשר כן להגעה למשהו, אז זה כן נחמד כזה. ומעבר לכך אין לי מה להסביר, הפסיק הזה, השיר הזה אני מאד אוהב את הקטע הזה. (אני יכול לנגן פסנתר).

הציגות השלישי נלקח מהרייאין **תפקידי הדרכה בתחום הסיעוד** אשר בו המרואיינט מותארת איך שיחת חולין עם חברים בנושא המשך לימודים אקדמיים, גרמה לה לחשב שהיא מסוגלת להגשים חלום שהיה נראה לה, קודם לכן, קשה ובלתי אפשרי להשגה. בראיוון זה, תחושת المسؤولות היא עיקר הגילוי בחווית הלמידה המשמעותית, והיא אינה מתלווה לנילוי בנושא מסוימים אחר, כמו בציגותים הקודמים.

בשיחה של אטמול, שדיברנו על זה שאחננו כן רואים את עצמנו מתקדמים בחיים האלה, ולא נשאים באותה נקודה כל הזמן, ולא מותנים לעצמנו להיות עצלים, וכן צריך להשDSL כדי להצלחת הדברים, ואם באמת רוצים לעשות דברים אז אין שום סיבה לא לעשות אותם. גם סתם, יכול להיות שעצם זה שהונחות של אותה חברה שהיא איתנו, שהיא כבר שנים מנסה להתקבל לרופאה והיא עשו את זה בכל דרך אפשרית... יכול להיות שהוא גם משחו שגורם לי לחשוב על זה שואלי אני יכולה כן להתאמץ וכן להשתDSL למורות שיש מושלים בדרך, ולמרות שיש קשיים... אני גם מסוגלת לזה, למה לא בעצם?! (תפקידי הדרכה בתחום הסיעוד).

2. תחושת ביטחון (13). בקטגוריה זו העידו המרואיינט על היוצרות של תחושת ביטחון גדולה יותר מאשר זו שהייתה להם בעבר בעקבות חוות הלמידה המשמעותית. כפי שניתן לראות בציגותים שיוצגו בהמשך, לתחושת הביטחון נלו, בחלוקת מהמרקדים, תחושות שונות כמו: שמחה, רגיעה וכן תחושת מסוגלות, אופטימיות ואף אופוריה.

בראיון **כיוון ברור לדוקטורט**, המרואיינט מוצאת את מה שchimpשה מזמן זמן רב, מה שגורם לה לתחושה של ביטחון לגבי המשך עבודת המחקר שלה בשילוב של תחושת רגיעה והעלמות הפרד. בדומה לכך בראיוון **האדם מאחוריו** המאמר הגילוי של המרואיין 'מקפיז' לו באופן ממשמעותי את תחושת הביטחון בעצמו, תחושה שלא הכיר קודם לכן, במיוחד לא בהקשר של תחום העיסוק המשמעותי עליו הוא מדבר בראיוון.

מצאתני את מה שאני מaphaelת, ממש ביטחון... כן, מן ביטחון כזה, מן, מצד אחד שמחה גדולה, מצד שני איזה רגעה של, את שם, את שם, אין לך ממש לפחד, את שם... נישקתי את הצפרדע ויצא נסיך, ואפילה לא ידעתי שייצא נסיך, וגם היהת שם הפתעה ודויה, אני חושבת שכן, תחושה של הפתעה. זה מן לא יודעת, ביטחון, גם שמחה וגם ביטחון של - מצאתני, של הנה זה הדבר הזה שchimpשתי... עם זה אני עכשווי הולכת הלאה, זה מן, אם עד עכשווי לא הייתה לי קרקע מוצקה, זו המשבצת שאני עמדת עלייה בנהרות. (כיוון ברור לדוקטורט).

באיזשהו מקום מהצד החיווני זה נתן לי המון ביטחון ומאוד... ואמרתי וואי, אני מת לקרוא עוד, ולראות עוד סרטונים אלה, פתואם נהיה לי ביטחון לעשות משהו שימוש לא יהיה לי ביטחון זהה העקב אכילס המכדי שלו זה היכרות עם הספרות... ומשהו שאני בתחום שלי אף פעם לא הייתה חזק במיוחד בו. אהה ועכשווי פתואם כשאני רואה שאני רואה את הריאונות עם מסר בהבנת המפתח, ואני מבין פחות או יותר את הטקסטורה של הרקמה הזו... זה נותן פתואם איזשהו פוש של ביטחון שהוא הפוך ממה שהוא לי. (האדם מאחוריו המאמר).

3. שחרור (10). קטגוריה זו מטארת את תחושת השחרור שחוו המרואיינט כאשר משה מסוים שהוא 'תקוע' אצלם זמן רב הגיע להתרה. בחלוקת מהמרקדים, כמו בדוגמה של הציטוט הראשון מהרייאין **התנועה הנכונה בסקי**, מדובר בהבנה קוגניטיבית-פיזית של נושא מסוים אשר גורמת לתחושת שחרור כללית של הגוף ושל הנפש ומלווה בהקללה ובשמחה:

ואני עכשוו מרגישה שזה השחרר, ושיש סיכוי שני לעלה על השלג... (לאחר הגילוי) פושט שמחתי, כאילו הרגשתי שמשהו השחרר, שכן כאילו... שאיזה פקק כזה השחרר, ושיש סיכוי שני שבת, שאני שאלה על זה על הסkimolator), שאני אעשה את זה יותר טוב, יותר כמו שצורך לעשות את זה, להפעיל את השירותים הנכונים. (התנועה הנכונה בסקי).

במקרים אחרים, כמו בדוגמאות הציגות מتوزר הריאיון **כשר בהשגת הבד"ץ**, מדובר בשחרור רגשי גרידא מתעוקה קודמת שהיתה קיימת אצל המרואיין ממש תקופה ארוכה בחיים. במקרה זה השחרור גם כן הביא עמו הקללה אדרעה והבנה עמוקה של תחושות החופש הנפשי של המרואיין.

העשה עצמה הובילה למחשבה ורעיון מאחוריו. כמה רעיונות במקביל. רעיונות שכבר היו לי לפני, אבל באמת התהברו והתגבשו לאחד, התהברו במוח שלי אצל למשהו שהוא בשל אילו והוא חדש יחסית. ואז הרגשתי הרבה יותר טוב והתחלתי לבוכות מהקללה, משמחה שאני בן רוצה אותו (את הקעקוע) בסוף. (כשר בהשגת הבד"ץ).

התחלתי לבוכות בכלל העניין שאמרתי פאק, אני סוף סוף חופשי. עשה קעקוע. קעקוע זה הרמה הכי גבוהה, לדעת, של חופש על הגוף שלך. כי לפנינו אין נגיד צבעתי קצת את השיער, לבשתי דברים אחרים, שככל אלה דברים הפיכים מאד. כשהאתה עושה משהו לא הפיך, זה מעין אמרה ברמה הכי גבוהה של 'הנה, אבא ואמא' כל החבורה הדתית, אני אדון, אני ראתה המஸלה של הגוף שלי ואני מחליטה. (כשר בהשגת הבד"ץ).

4. פתיחת אפשרויות חדשות (9). קטגוריה זו מתמקדת בתהווצה של מרחבים חדשים שנפתחים בעקבות ההתמרה והשינוי שיצרת חוות הלמידה המשמעותית. למשל, הבנה חדשה שנוצרת, פותחת כיוונים חדשים לחקירה, פותחת חלון אל עבר אופקים חדשים.

בשלושת הציגותים המובאים להלן המרואיינים מצינים את השפעת חוות הלמידה המשמעותית על הסתכלותם על עתידם.

(מראיין): זה נראה שפתחו לנו נפתח עולם יותר عمוק שבו אתה יוכל לשחק בו.
(מראיין): זה, זה ממש מההרגשת, שהה גם את תחושת מסוגלות שלטה, ואז אילו כן, זה פותח כביכול אופציות ורעיון וודר הרבה דברים שנדרים אחר כך. (גם אני יכול לנגן פסנתר).

זה סולל לי דרך, זה מאפשר לי להתחיל. (כיוון ברור לדוקטורט)

כשיש חוות כזו זה פותח דרך אחרת בחיים. ואז כל מה שקרה אחר-כך בנושא הזה משתנה. וכל היחסים שלי מולה (אמא מול בתה) השתנו מז. (מדד הנערום).

5. מציאת היעד (7). בקטגוריה זו מדווחים המרואיינים על חוות הלמידה המשמעותית כהתירה לחיפוש שהיו עוסקים ממש זמו ובCORDם חוות. מציאת היעד נקשרת בחלוקת מהמרקם עם תחושות שמחה וכן עם תחושת בטחון. להלן שתי דוגמאות המתארות את חוות מציאת היעד.

מצד אחד נראה שמחתי שזה איזשהו מושג שימושיים בו, ועוד יותר שמחתי שמדובר במקרה המוחדר שאותי מעניינת, בניתוחים לפחות לא מעצתי, אבל היה לי ברור שמצאתי כיון, ממש תחושה מאוד חזקה גם שקיבלת מהשחיפשתי וגם שמצאתי את הכוון שהשחיפשתי. (כיוון ברור לדוקטורט).

אני גם עסוקה כל הזמן בחיפוש לשאלת ופתואם אני מקבלת תשובה אז אני יודעת שקיבلت תשובה. (מחשבות על חזרדים מודרים).

א.3. ערך אישי, ביטוי עצמי

קטגוריות על זו מתייחסת לטביעת האכבע האישית של המרואיינים בנושא שבו הם עוסקים. הביטויי האישי והividualי של המרואיינים, שלעיתים כרוך גם בחידוש ובהמצאת יש מאין, הננו חלק חשוב ולעתים גם עיקרי בהפיכת חווית הלמידה למשמעותית. בקטגוריות-על זו נמנים 22 מופעים אשר ס悠悠ו לשולש קטגוריות שונות להלן.

- 1. שינוי זהות האישית (8).** בקטgorיה זו מופיעים ציטוטים של שלושה ראיונות שונים, בהם המרואיינים מתארים שינוי שחל אצלם בזוחות האישית, בין היתר, בעקבות חווית הלמידה המשמעותית. הцитוט הראשון מובא מהראיון **לייצור מודל תיאורטי בעצמי** שבו המרואית מעידה על שינוי זהותה מחקרת. במקרה זה, כפי הנראה, זהותה האישית הכוללת של המרואית לא השתנתה אלא רק זהותה בתפקידה כחוקרת. שינוי זה נקשר גם אל הופעה של תחושת מסוגות.

ההדריך הוא כאלו עם זהות שלי כ... לא יודעת, בחקרת... כאלו זהותה מבונן זהה כאלו שאני מסוגלת לעשות משהו זהה, לחשב מحسابות אלה מופשטות ומקוריות. (לייצור מודל תיאורטי בעצמי).

לעומת זאת, בראיון **כשר בהשגת הבדיקה** המרואית עברת תהליך ארוך של שינוי זהות שבייאו מתרחשת חווית הלמידה המשמעותית אשר גורמת לה לחיזוד ההבנה בדבר השינוי בזוחות ולהפנמהعمוקה יותר של מהות השינוי. במקרה זה התהוושה שנקשרת לשינוי זהות היא בעיקר תחושת השחרור וכן הביטחון העצמי:

אני לא כשרה. אני אוכלת לא כשר, אני חיה עם בן זוג לפני החתונה. אני קופרת בדת, בעיני הדת. אי אפשר לשים עלי, זה מאד אירוני, כי כל דבר, אם היתי, לא יודעת, בשך, אז לא היו שמים עלי חותמת כשרות. אני מחוללת. אם היתי צריכה עכשו לחשוץ בתשובה, רוב החבורה הדתית לא היתה מקבלת אותי, בוגלים דברים שעברתי... היות אני לא מחייבת חותמות מאחרים. אישורים, אישורים, אישורים שאני בסדר. שהכל בסדר איתי. אני יודעת זהה תלוי רק בי... הם לא יכולים לבטל את זהותה שלי, את האמת שלי. כי זה, זה מוטבע בבשר. (כשר בהשגת הבדיקה).

- 2. יצירה של משהו חדש (8).** הцитוטים בקטgorיה זו נלקחו שלושה ראיונות שבהם המרואיינים יצרו מחדש היה קיים קודם לכן. להמצאת הרעיון החדש נלויות, בחלק מהמקרים, תחושות כמו התרגשות, התלהבות ומסוגות.

אני תמיד קוראת את כל המאמרים על אנשים מפתחים תיאוריות, וממצאים כל מיני מודלים כאלה, והמשמעות, והונספואליות וכalle, ואני יואו, איך הם עושים את זה, זה ממש... וכאליו הייתה לי תחושה שזה קווה לי, כשהזה קרה לי עכשו... התהוושה שלי באחנו רגע היתה שאני באליו יצרתי את המשהו הזה שלא חשבתי שאני מסוגלת, לא חוויתי את זה לפני זה בזורה כזאת. (לייצור מודל תיאורטי בעצמי).

ועם זה עם פירוש שיצרה המרואית) הייתה ממש, כאלו הרגשתי כמו איזו חזות יצירה כזו, כי בשבל אישתurdת, לפרש, זה דבר, שתראי, אצלנו אנחנו גדלו על זה שהוא פשוט צריך לפתח... ולקרוא, נכון? אתה לא מפרש מעצמך. ופתאום הייתה לי כזאת תחושה של שמחה ענקית, הצלחתி להביאה מה איזה פירוש, כאלו לפרש בעצמי ולפירוש במשהו שהוא משמעותי, שהוא באמת מוכיח

איוזחי אמת שאני כבר מסתובבת אליה הרבה זמן, את מבינה? והיא נתנה לי אייזחו חיזוק לתהושות שכבר מקננת בי הרבה זמן אז הייתי מבסוטה. זהו. (המניג הרפלקטיבי).

3. **זווית ראייה ייחודית אישית** (7). קטגוריה זו מזכירה מעט את קודמתה בשל מוטיב החדש, וכן, בחלק מהמרקם, ישנה הצלבות בין שתי הקטגוריות. אך בשונה מקודמתה, קטגוריה זו מתמקדת בזווית הראייה הייחודית של המרויאנים בהקשר לנושא מסוים, זווית הראייה החדשה היא יצירתיות, מקורית, בעלת טبيعت אצבע אישית ושונה מזו המקובלת או המוכרת בתחום.

בריאיון **כיוון ברור לדוקטורט** מתארת המרויאנית את החשיפה שלה למושג מסוים שקיים בספרות, עליו חשבה קודם لكن ללא ידיעה שהוא קיים. תוך כדי החשיפה מגלה המרויאנית כי זווית ראייתה את אותו המושג הנה זווית ייחודית ושונה לגמרי מזו המוכרת בספרות.

ולקחתי את אחד המאמרים ומושג שלפני שלוש שנים בערך התחלתי להשתמש בו והייתי בטוחה שאני המצאתי אותו שנקרא מדע אזרחי, פתואם אני רואה שהם כותבים שם על מדע אזרחי ונרא שמחתי, אמרתי איזה יופי, אני לא היחידה שחושבת על זה ומעניין מאיזה זווית הם כתבו על זה. ואז כבר למדתי متى נطبع המושג ועדי מי ובאיזה הקשר. ופתואם את יודעת מין יلد כזה שחשבתי שהוא שלי ש... דוקא לא רציתי להיות אמא יחידה, גיליתי אני לא היחידה שחשיבה על זה, יש עוד ככל שחושבו על זה מהיבט אחר, מזווית אחרת לגמרי... מעד אחד נורא שמחתי שזה אייזחו מושג שימושים בו, ועוד יותר שמחתי שמהזווית המוחדרת שאוית מעניינת, בינוים לפחות עד לא מצאתי, אבל היה לי ברור שמצאתי כיוון. (כיוון ברור לדוקטורט).

בריאיון **חוויות למידה ממשועرت ברגע החזרי** המרויאנית חושבת על דרכים להתחבר לקהל לומדים שmagיע מרקע שונה מזו שהיא שלה ומסיקה כי היא צריכה להפגיש את הלומדים עם חוות למידה ממשוערת כדי ליצור את החיבור הזה. במקביל היא מספרת על ספר שקרה לפני שנים אשר מגלה בהדרגה אמתויות שונות שוב ושוב, כאשר שakraה נחשף אליהם במפתיע במהלך הקריאה והן מבטלות את כל מה שחשב קודם לכן. המרויאנית מצילה להסתכל על הספר בספר מזווית שונה לגמרי, כזו שמשרתת אותה ונקשרת לחוויה האישית שלה בהתייחס להוראת למידה ממשוערת.

זה קצת נותן את התחושה חזאת של, הلمידה המשוערת נתנת לי יואוי, הנה הצלחתני להרים נקודת מבט, הצלחתני להסתכל על הספר מזווית אחרת, שהכתב אולי אף לא התכוון אליה. (חוויות למידה ממשוערת ברגע החזרי).

ב. רגשות הקשורים לערך בהקשר מסוים

המופעים בקטגורית-על זו (24), מווינו לשמונה קטגוריות. קטגוריות אלה מתארות רגשות שונים אותן חשים המרויאנים במהלך חוות הלמידה המשוערת, והם בעליים בהקשרים מסוימים הקשורים לתוכן היהודי החוויה. יש לציין את השוני המהותי מהקטגוריות של הרגשות בקטגוריה העל רגשות ותchosות המלווים את רגעי ההתרמה (שמחה, התרגשות והפתעה), שכן אלה הם רגשות שעולים באופן בלתי תלוי בתוכן, בעת תהליך ההתרמה מתוקף הייחודיות של תהליך השינוי שמתרכש.

1. טלטול וגשי(6). קטגוריה זו מתארת מצב שבו המרואין נחף למידע כלשהו שמחדש לו משהו על עצמו וגורם לו, בשל כך, לטטלה ורגשיות-קוגניטיבית. לעיתים טלטלה זו מלוה ברגשות נוספים כמו כאס ועצב. כפי שניתן לראות בשני הציגותים שיו באו בהמשך, הטטול הרגשי מתואר בפי המרואינים כחויה חזקה מאוד אשר לא נתנה להם מנוח וגרמה להם, כפי הנראה, לחוויתם למידה ממשוערת.

בריאיון וכי נחש ממייה, המרואינית מתארת את תחוותה לאחר שקראה ספר המגולל את סיפורו חיוו של ישראל סgal זל:

האמת שכשסיימתו אותו (את הספר) ואז הסתכמתי ב'גוגל', וכתבתني את השם של ישראל סgal כי רציתי לראות מה איתנו עכשו, ראייתי שהוא נפטר ואף אחד לא הגיע ללויה שלו, זה בעצם כאילו... זה היה לי השבר הכי גדול, זה היה אולי אם את קוראת לזה למידה ממשוערת, אז hicci גדולה. זה היה כאילו הדובדבן שבקצת. ובמהלך כל הספר הרגשתי כל מה שתיארתי לך, אבל זה, שככה שמעתי שלא שמעתי שלא הגיעו שלו זה פשוט... *היכי שבר אוטק?* כן. עכבי נחש ממייה.

בדומה לכך, בציגות השני המובא מהראיון **הפגש עם الآخر**, המרואינית מתארת את עצמתה הרגש תחוותה כאשר גילתה על עצמה שהוא בעקבות שיחת טלפון שערכה עם מכיר.

זה עשה לי מין זעזוע פנימי של רגע! איך אפשר לא לראות שיש עוד משהו, שיש עוד צד... ובשיחת טלפון הבנתי לא את הנושא הזה (נושא השיח בשיחה) אלא את הנושא שאני לא מסוגלת לקבל אחר שהוא אחר זהה שקשה לי נרא, זה מכיעס אותי מבפנים אנשים חושבים בצורה הזאת ואנשים לא מסוגלים לראות מעבר וזה מה שהיה לי כל-כך משמעותי כי הבנתי שאני לא אחר לעצמי סגנון החיים הזה אני לא אחר לעצמי להיות במחיצה של אנשים אלה... זה משהו שאני לא מסוגלת לשאת. כאילו אני לא מסוגלת לקבל את זה וזה מה שנדראה לי כי כל-כך קשה_Atmol ומה שגרם למין טלטול כזה של אני לא מוכנה, לא רוצה את זה, לא רוצה בזה במסגרת ובסביבה שלי. (הפגש עם الآخر).

2. פחד (5). בקטגוריה זו, אשר הופיעה בשני ראיונות, המרואינים מבטאים תחוותה של פחד מגילוי חדש שהם גילו. תחוותה זו, בשני המקרים, התלוותה גם בהרגשה חיובית שכן מהם גילו משהו שהoir את עיניהם ופתח להם דרך לחשיבה, אך מאידך היגלי גורם גם לפחד.

בציגות הראשון מתוך **כל האמת על חברות התרופות** המרואינית מתארת את תחוותה אחרי שגילתה את האמת (עברית) מארגוני חברות התרופות בהקשר למחלת הסרטן.

.... כי תמיד סרטן זה יש טוב, ברור שהולכים לכימותרפיה, ופתאום ראייתי את זה אחרת. זה היה מאוד משמעותית בעצם שהטיפול הראשוני שלי, התפיסה הקודמת שלי השתנתה... היה בזה משהו מאוד מפחיד שבעצם כמה מתנהלים, אבל ממשו מאוד חיוובי... היה בזה גם פחד כי הכאב של הממסד הוא גם נראה מפחיד. (כל האמת על חברות התרופות).

בציגות השני החיבור עמוק **לנושא שלך**, המרואין מתאר את הפחד שהוא חש מכוח בלבתי נשלט שמשפיע עליו, אחרי שגילה בתוך עצמו תשובה בתחום עניין חדש.

... הדבר המפחיד בזה הוא שאין לנו הרבה שליטה על מה שאנו נמשכים אליו ולא מה לא, יכול להיות שאני בחמש שנים הקרויבות נראה אוקב את זה ואז זה ייגמר, ואז מה אני אמור לעשות זה נראה קשה להבין מה מושך אותך ומה לא, זה לוקח הרבה זמן מההוויה... זה משתנה, זה לא, זה לא בשליטה לנו, זה מפחיד. (החיבור עמוק לנושא שלך).

3. תקווה (4). קטגוריה זו הופיעה בשני ראיונות והוא מתארת תחוותה של אופטימיות ותקווה לעתיד בעקבות גילוי חדש שגילה המרואינים. בראיון **כל האמת על חברות התרופות** אפשר

לראות, כפי שהוזכר בקטגוריה הקודמת, כי הפחד שהורגש כלפי האמת על חברת התroofות מהול גם בתחום תקווה להמשך טוב יותר מנקודת הגילוי והלהה.

שנייה אחריה הرسل נרדמתי באמצעות הימים, וקמתי עם כוחות מחודשים ועם חייביות ותקווה שהוא (החבר החולה) יוכל להתמודד... רגע של תקווה זהה משחו רגשי, כי מובן החבר שלנו, אנחנו מאוד רועים שתהיה לו תקווה. וגם השטכנית. זה היה מאד משכני והאמני לזה. זה היה משחו מאוד משכני מבחינה קוגניטיבית וזה נתן לי הרבה תקווה. (כל האמת על חברת התroofות)

בציטוטו השני המרואין חווה שבירה של אידאליזציה שעה לאיזה שהוא חוקר גדול בתחום עיסוקו. חוויה זו גורמה לו לתהוות גדולה של ביטחון עצמו ואופטימיות רבה בהקשר לעתידו המוצע בתחום המחקר.

שינויי משמעותיים כן. כמו שתיארתי, קיבלת של ביטחון... אופטימיות, אופטימיות. פתאום המעביר לתהום הנוסף הוא נראה רק קשה מאוד-מאוד, לא משחו לא ריאלי... חוויה חזקה. אופטימיות מאוד גדולה, אופוריה אפילו קצר. (חנן אדם מאחריו המאמר)

4. **שלווה** (4). קטgorיה זו הופיעה בשלושה ראיונות כאשר בכל אחד מהם מתווספות לתהוות השלולה תהוות נספנות כמו סיפוק, נינוחות, שמחה ואף עצב. שלושת הראיונות עוסקים בתחוםים הקשורים לחוויה רוחנית שאוותה היו המרואינים ודרך הגיעו להבנה שקשורה לפנימיותם ובתווך כך לתהוות שלווה. להלן דוגמה שנייה ראיונות:

הציוט הראשון מတאר את תהוותה של המרואינית בעת טיפול הדדי בשיטת סו ג'וק⁵, כשלגילה את הקשר בין התיאוריה למעשה תוך כדי טיפול שקיבלה מעמידה ללימודים. במקרה זה, לתהוות השלולה התלו גם תהוות נינוחות וכן תהוות ממשמעות.

אני חשבתי שעלתה בי איזושי שלווה, נינוחות. תהוות כזאת של ממשמעות, של קיום... פתאום הכל התחבר, וגם הרגשתי סייפוק, גם הרגשתי שלווה, נינוחות. באספקט השלישי, הרוגני הרגשתי שזה עובד. (טיפול בסו ג'וק).

5. **טהוות ממשמעות** (3). בשלושת הראיונות בהם הופיעה קטgorיה זו, המרואינים דיווחו כי תוך כדי התהוותה של חווית הלמידה המשמעותית, הם הבינו עד כמה חזקה ממשמעות החוויה עבורם באופן אישי, ועד כמה היא רלוונטית ונוגעת בנקודות עמוקות בתוכם.

בריאיון **כשר בהשגת הבדיקה** המרואינית אשר יצהה בשאלת, מחליטה לעשות קעקוע של החותמת "כשר בהשגת הבדיקה". תוך כדי עשיית הקעקוע ושיחה עם המקעקת, המרואינית מגלה את עומק המשמעות שיש במעשה הזה עבורה.

זה למת סיבה ומשמעותו שגמ ככח עמדת לעשות. ולהתחבר למקומות הכי עמוק, של העצמאות. למקום הכי, זה כמו למת, אין לי איך להסביר את זה במילים. זה כמו למת חותם, כמו אישור לכל התהוות שלק, וסדר אותו קצת בראש בمعنى משחו ויוזאלי אחד. זה כמו שתבהיר אייקון בוואטסאף, תבחר איזה סמיילי, ואתה אומר יוואו, אני ממש מרגיש ככח עכשווי. וכך בחשגת הבדיקה).

⁵ סו-ג'וק (יד-רגל) - שיטת אבחון וטיפול ברפואה קוריאנית עתיקה יומין.

בראיון מודל שלושת המעלגים נחשפת המרואינית למודל חדש העוסק בהמלצות לדרבי חשיבה בעת בחרית דרך חדשה בחיים או שינוי מ[System]. תוכן כדי היכרות והתנסות עם "מודל שלושת המעלגים", מרגישה המרואינית כיצד המודל נוגע בחיים ורלוונטי לעתידה הקרוב. תחושה זו הופכת את חווית הלמידה לחוויה משמעותית עבור המרואינית.

(חוויות הלמידה המשמעותית התרחשה) בשני ממדים, גם כשחשבי לה והייתי צריכה ממש להקשיב בצורה שמקפת לה גם מה אני מבינה ממנה בהקשר למודל זהה, וגם אולי עיירך, זה היה לימשמעותי כי הרגשתי איפה זה נוגע לי. באותו מידע עשינו את התרגילי הפוך, והוא חיפשה עצלי את הנקודות האלה. פתאום הרגשתי איך המודל הזה הוא משמעתי לי... כי הוא יכוון את העתיד הקרוב שלי... משחו כזה... כי הוא ממש- ממש רלוונטי לי, ברגע שהרגשתי את הרלוונטיות שלו בחיים שלי אז הוא נהייה לי... חוותות למידה כזאת שהתייאוריות הפקו למשחו יותר חי ומשמעות. (מודל שלושת המעלגים).

6. **כעס (3).** בשני הראיונות שבtems הופיעה תחושת כעס, היא התלוותה לתחושת "טלטול רגשי" ולא במידה כתחושה יחידה ועיקרית. בוגוד לתחושת הטלטול הרגשי שהרגשו המרואינים כלפי עצמם, תחושת הкус הופנתה, בשני המקדים, לגורם חיוני.

כפי שהוזכר בקטגוריה הראשונה, בראיון **וכי נחש ממית**, המרואינית חוותה טלטול רגשי אשר היה מהול בתחושת כעס ועצב. הкус שחש המרואינית היה כלפי דמות מהסיפור שקרה, דמות זו ייצגה עבורה משהו ממשיכאות חייה:

... כי היה לו יחסים קצת יותר טובים עם אחרים אבל את יודעת, עדין היה גם כעס עלייו, אבל היה לו קצת פה ושם... ופתאום כאילו כשהם לא הגיעו לא לויה אז היה לי המון כעס והמון... ממש... היה לי גם עצוב. (וכי נחש ממית).

בדומה לכך, גם בראיון **הפגש עם האחר** שהוזכר בקטגוריה הראשונה, הגילוי של המרואינית על עצמה לווה בתחושת כעס כלפי אנשים שחושבים בצורה מסוימת.

...ובשיחת טלפון הבנתי לא את הנושא הזה, אלא את הנושא שאני לא מסוגלת לקבל אחר שהוא אחר כזה שקשה לי מרא, זה מכysics אותי מבעניהם שאנשים חושבים בצורה הזאת ואנשים לאمسؤولים לראות מעבר... אני חושבת זהה כל-כך עצבן אותו, הבנתי זהה נגע לי בנקודת כל-כך רגישה עצמי וזה פתח לי בה משחו, זה גרם לי לגנות משחו אחר שהוא היה קיים אבל זה התגלה בצורה עצמתית יותר. (הפגש עם الآخر).

7. **עצב (1).** בדומה לקטגוריה הקודמת, גם תחושת העצב התלוותה לתחושים אחרות ולא תפסה תפקיך מרכזי בתמיהיל התחושים של המרואין. בראיון **וכי נחש ממית** דיווחה המרואינית על תחושים של עצב וכאב שנמהלות בתחושים הкус והטלטול הרגשי.

זה נראה כאב לי... כאילו, עד איפה הקרע יכול להגיע זהה... כאילו זה ממש... קראתי את זה וזה ממש בכיתי... לויה שלו לא הגיעו, את מבינות?... כשהם לא הגיעו לויה אז זה היה... אז היה לי המון כעס והמון... ממש... היה לי גם עצוב. (וכי נחש ממית)

8. **הודה (1).** בראיון **אני לא בטלנית**, בנה של המרואינית, שעובדת עצמאית בתחום הטיפול, מכנה אותה **יבטלנית** מכיוון שהיא לא תרה אחורי לקוחות אלא ממתיינה שיפנו אליה. הערטו של הבן גורמת למראינית לבדוק את עצמה ואת מצב עבודתה ולגנות, להפתעתה, שהיא הגעה בדיק

לנקודה אליה שאפה להגיע במשך תקופה ארוכה. גילוי זה מעורר אצל המרואיינית תחושת הודיה והכרה בטוב שיש לה, ודזוקא מתוך התחושה החיובית זו היא מצליחה לשנות משהו באופן עבודתה בתחום, ומתחילה ליזום יותר וככיוול להיות פחות בטלנית'.

חויה זה שחדשים אני אומרת אין לי מספיק טיפולים אין לי מספיק טיפולים, ושנים אני עובדת על מעב, עבדתי כל כך קשה בעבר שם שרציתי זה בעצם את המצב הזה בדיק. המצב של המעט טיפולים עם להרוויח הרבה יותר כסף. ופתאום מה שרציתי מתקיים. וברגע שהדבר מתקיים ואת רואה שהוא מתקיים, אבל זה לא ורק שאט רואה את מבינה בכל הרמות. את מבינה ברמה רגשית, זה כמובן סוג של חוויה על כל מה שיש לך. ואז כשאת במקום של חוויה ולא של תלונה על מה שקרה לך, אז את יכולת בעצם לבוא ולשנות את המצב אבל מקומך אחר. מקום לא של מלחה, מקום של זרימה וחוויה. זה מקום אחר לנמרי בתוך הבנאים. (אני לא בטלנית).

ג. רגשות ותחושות המלוים את רגעי התמורה

קטגורית-על זו מפורטת בהתרמה כשיוני בהבנה. קטגוריות אלה הן רגשות ותחושות הקשורים לשירות לעובדה שבחוויות הלמידה המשמעותית התרחשה התמורה. רגשות אלה, בשונה מקטgorית-העל "רגשות הקשורים לערך בהקשר מסוים", מופיעים אצל המרואיינים ללא תלות או קשר ספציפי לתוכן החוויה.

אחרי

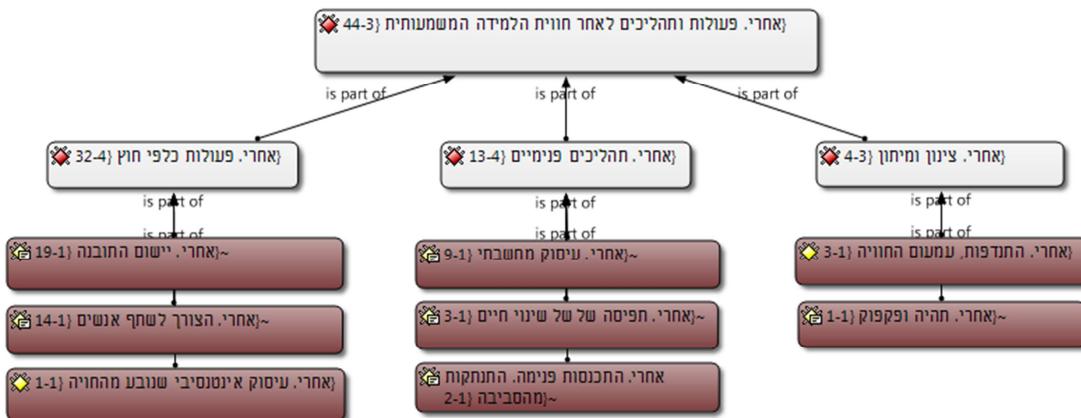
בחלק גדול מהמרקם, לאחר סיום של חווית הלמידה המשמעותית, המרואיין מדווח על ההשלכות של חוויה זו, על המשך עיסוק וחסיבה, או על כל תהליך שהתרחש בעקבותיה או ביחס אליה. דיווחים אלה תייגנו בשם "אחרי", ואפיננו את התהליכיים והפעולות השונות שהגיעו בעקבות חווית הלמידה המשמעותית. בעת הניתוח זיהינו 8 קטגוריות המתאפיימות למזה שהתרחש לאחר חווית הלמידה המשמעותית. קטגוריות אלה קובצו לשולש קטגוריות-על עיקריות (ראו תרשימים 17):

א. פעולות כלפי חוץ (34 מופעים) – פעולות שהמרואיין עשה או התכוון לעשות בעקבות

חוויות הלמידה המשמעותית שמופנות כלפי חוץ – כלפי סביבתו, כלפי אנשים אחרים. פעולות אלה כוללות: יישום התוכנה, הצורך לשתף אנשים, ועיסוק אינטנסיבי הנובע מהחויה,

ב. תהליכי פנימיים (16 מופעים) – תהליכי שהמרואיין עבר עם עצמו, במחשבותיו, ברגשותו ובחוויותיו בעקבות חוות הלמידה המשמעית. זיהינו חמישה תהליכי פנימיים כאלה: עיסוק מחשבתי, תפיסה של שינוי חיים, התכנסות פנימה והתנטקות מהסבירה.

ג. צינון ומיון (4 מופעים) – מספר מרואיינים התייחסו לתחושות ותהליכי של הcztennot: והתמננות חוותה, ביחס לחווית ולהתרשות שאפינו את חוות הלמידה המשמעית: התנדפות ועמעום חוותה, ותיהה ופקוף.

תרשים 17: מפת המתרחש לאחר חווית הלמידה המשמעותית

א. פעולות לפני חוו

אליה הן פעולות שהמרואין עשה או התכוון לעשות בעקבות חווית הלמידה המשמעותית שמופנות כלפי חוו – כלפי סביבתו, כלפי אנשים אחרים.

1. יישום התוכנה (19). חוויות למידה משמעותיות רבות מניבות תוכנות, או יוצרות הסתכלות חדשה על מנגנון חיים. כל המופעים בקטגוריה זו מתייחסים ליישום כלשהו של התוכנות ושינויי ההסתכלות שהתרחשו בחווית הלמידה המשמעותית לאחר שנסתיניימה. במובן מסוים, זהו יישום של מה שנלמד מחויה הלמידה המשמעותית בחיים.

בריאיון **תפקידי הדרכה בתחום הסיעוד**, המראינת מבינה שהיא מעוניינת להמשיך בלימודיה האקדמיים ולקבל תפקידי הדרכה במסגרת אקדמית. זה מביא אותה להבין שהיא רוצה להתייחס באופן רציני ללימודיה האקדמיים, והיא מיד מיישמת את התוכנה הזו :

כן. סתם פשוט היום נניח אני עובדת על חלק מהסמינר שאנו עושים, חברה שלי ואני, אז פתאום התחלתי להתיישב על זה היום, יכולתי לעשות את זה גם לפני שבוע שעבר, אפילו יותר לפני שבוע, אבל לא יודעת... אולי משהו... יכול להיות שאלה בכלל התוכנה הזאת... אולי מתחילה קצת יותר לחתן דברים אולי קצת יותר בכובד ראש (תפקיד הדרכה בתחום הסיעוד).

בריאיון **וכי נחש ממית המראינת** קוראת ספר שנוגע אל לבה ומעורר אצלה מחשבות עמוקות לגבי הקשר בין אחיהם. בין היתר, נוצרות אצלה תוכנות לגבי הקשר בין אחותה, ומהיד לאחר קריאת הספר היא פונה ליישום התוכנות הلقה למעשה :

אני אניג לך מה, יש לי קצת יותר דאגה לאחותי, לרוחלה, ודזוקא מהמקום שהבנאים... שהרשות תיאר שלא היה לו אף אחד שהוא יכול לסמוך עליו, שהוא יכול לשאול אותו, שהוא יכול לדבר אליו, שהוא יכול לשתחוו אותו, דווקא מהמקום הזה אני יכול מרגנשה שאני צריכה יותר לתת לה, לאפשר את המקום הזה של להיות לי, וקצת אחרי זה כתבתי לה אולי בואי, חזורה... SMSתמי היא יכולה להגיד, מתי היא רוצה לבוא אליו, ולעשות פנקיק או משהו, כי היה לי זה צורך... עמי נחש ממית).

2. הצורך לשתף אנשים (14). במקרים רבים, לאחר חווית הלמידה המשמעותית, אנשים מרגישים צורך עז לשתף אחרים בחוויה שהיתה להם, ובתוכנות שלהם. בדרך כלל, לא כל אדם

הוא דמות מתאימה לשיתוף בחוויה הלמידה המשמעותית. הוא צריך להיות בעל עניין כלשהו, כדי שיהיה שיתוף אמיתי. בגלל עצמת הרגשות בחוויה, השיתוף יכול להוביל לאכזבה, מ恐惧 הכשלון להעביר את עצמת החוויות והתובנות, ולכן חשוב הבחירה באדם המתאים. חלק מהמרואינים התייחסו לעניין זה.

המרואינית בליצור מודל תיאורטי בעצמי מתרגשת מעד מהתהלך שעברה, ומפיתוח המודל וה المسؤولות של לה ליצור מודל תיאורטי. היא מעד רוצה לשתף, ופונה לאדם הנגיש ביותר אליה – לבן זוגה. אבל הוא עסוק בעניינו, ולדבריה, זה לא ממש עניין אותו, ולבסוף, היא פונה אל החוקרת, בידיעה שהזו נושא שיכול לעניין אותה:

וinskyiti לשתף את דני עוד לפני שהוא לך לישון, או בבורך לפני שהוא לך, כזהinskyiti לשתף-,
נראה רציתי לשתף מישחו וזה זה, כਮובן זה לא ממש עניין אותו, אולי הוא הקשיב כזה בחצי אבל
זה לא... ואז שלחתי לך את זה אני חושבת... וליצור מודל תיאורטי בעצמי

לאחר חווית במידה משמעותית שהייתה לה במהלך מפגש, המראינית בריאון להסתפק במה שיש מיד מנסה לשוחח על כך עם אנשים שהתובנות רלוונטיות עבורם, לתפיסתה:

גם כאשר זה לוקח אותנו ממש, מה שאמרתי, אני אמרתי גם שכשאני אפגש אותם אז אני גם אדבר
אתם, וזה קרה אפילו יותר מה מה שחשבתי, וכאיילו פגשתי אתמול את ידיך שלי אתמול בעבר
וגם דיברנו על זה והמשכנו להסתפק במה שיש

המרואינית בריאון **חוויות במידה משמעותית במרחב החזי**, התראיינה ב 4 ראיונות שונים, ובכולם הביעה באופן מפורש וחיד את הצורך שלה לשתף בחוויות הלמידה המשמעותית שלה. מהבחן הזו, קיום הריאון עצמו היה עבורה מענה לצורך בוער של שיתוף:

וזה הגיעו לפורקן את הצורך שלי, כי עכשו למשל אם הייתי חולכת לבנות והייתי אומרת להם:
'תשמעו, יש לי רעיון, וואי, נפל לי האסימון איך אני חולכת להציג את הדברים בבמה, אז אומרים
לי: 'אם כן, אנחנו עכשו למדודות למבון. זה לא מתאים לנו.' את מבינה? איילו, ופה פתאום היה לי
מישחו שיכולתי לשתף אותו והוא מה שנקרא מלכתחילה רוצה להකשיב לי, כי מהaintrestים שלו
מה שאני חולכת להגיד זה חשוב לו....

אני אומרת לך, אני ממש שמחתי מזה שאני צריכה להגיד לך את זה, כי אמרתי טוב, אז אני, כי
הרגשתי צורך לפרוק את השמחה הזאת באיזשהו אופן, והנה, מה שנקרא יש לי קгал **חוויות במידה
משמעותית במרחב החזי**

3. עיסוק אינטנסיבי שנובע מהחויה (1). קטגוריה זו מדגישה את האינטנסיביות של העיסוק בתכנים הקשורים לחווית הלמידה המשמעותית, זמן מה לאחר החוויה. חלק מהמופעים בשתי הקטגוריות האחרות גם הן מבטאות אינטנסיביות זו. לדוגמה, שיתוף על אנשים אחרים בתובנות ובחוויות, גם הוא עיסוק אינטנסיבי. כאן ככלנו רק מופע אחד שבו אינטנסיביות הפעולות לאחר חוותית הלמידה המשמעותית מאוד בולטת:

אם אני אעשה? אני מתחבנת, תראי, אתמול בעבר ישבתי כבר כתבתני חצי מאמר, למורות שהיה לי
דברים הרבה יותר חשובים לעשות, שהיה עם "ZZ לין" ובכל זאת, עשית אני כן אטרוגל לעשייה?
(מחשבות על חדרים מודרניים).

ב. תהליכיים פנימיים

בשונה מקטגורית-העל הקודמת, שבה הפעולות של האדם לאחר חווית הלמידה המשמעותית הופנו לעולם מחוץ לו, קטgorית-על זו מתאפיינת לתהליכי שהמראין עבר עם עצמו, במחשובתו, ברגשותיו ובחוויותיו הפנימיות בעקבות חווית הלמידה המשמעותית.

1. עיסוק מחשבתי (9). בעקבות חווית למידה משמעותית, יכולה להיות נטיה למחשבות ועיבוד נוספים של החוויות והתובנות, אלה נעשות באופן אישי, יכולות להטמע ולהעמיק את השינוי שהתרחש. בשתי הדוגמאות הבאות, המראינות מתרומות תהליכי של עיסוק מחשבתי לאחר חווית למידה משמעותית:

אני מאז אותו יום, זה לא היה לפני כמה ימים, זה היה לפני שבועיים, מאז אותו רגע ועד היום אני חשבת שלא עבר يوم שאין לא חשבתי על זה, כי אני שקרה גם במחשבות יתר על החבר שלנו וגם על הסרט הזה שהוא ישן והוא פשוט נראה משכנע ומסביר את הסדרן מכיוון אחר (כל האמת על חברות התרופות)

או זהו, מה שאני רוצה לומר זה שיש לי תוכנות מהסוג הזה לא מוביל אותי לשינה בהכרח, זה מוביל אותי למחשבה, להעמקת המחשבה, ואני ממשינה שכחיהו סיטואציות יותר, גם בין אנשים וגם באופן כללי, אז אני ממשינה שאני אועל בדוניות יותר. כי התובנה הזאת בעצם היא תפעל כשיקרוי הדברים האלה, ז"א עכשו אני לא חולכת ויוזמת מפגשי חברים ויוזמת זה .. כי גם בסה"כ באמת הק舍 של טוב עם חברים שלי. אבל זה נתן לי פשוט את הנקודת מבט דוקא לגביו שבר, וכשיש קושי.. אני לא עשו עם זה שום דבר, אני לא חשבתי גם שצורך, תובנה זה לא בהכרח לדעתך מהו שצורך לעשות זה מהו שיתר נמצא בפנים, יותר מסתכלת פנימה ועשה את זה בפנים, בתוכך. (וכי נחש ממש).

2. תפיסה של שינוי חיים (3). במהלך חווית הלמידה משמעותית, חוזרים אנשים רבים תחושה של שינוי, של התמרה. במקרים הבודדים בקטgorיה זו, האדם ממשיך גם לאחר חווית הלמידה המשמעותית לחוש בשינויו, ולהיות מודע לו, וגם ליחס אותו לחווית הלמידה משמעותית:

מאז השתנית. כן, לחלוטין. זאת אומרת, זה ממש היה אחד הסרטים ששינו את חיי. כן. וכל האמת על חברות התרופות).

זהו מה שהשתנה בי בעקבות אותה למידה. הזיכרונו של אותה הרגשה של אותה הבנה לנחל אותו עכשו, אני בمرة נוספת לגלוות את אותה נשמה שלקמצוץ שנייה הייתה קיימת מבחינתי באופן טוטאלי, אטביע את הקיום שלה, אבל מה שנשאר לי מאותו הבזק, זאת המטרה לגלוות את הדבר הזה שוב שזה יהיה באופן מודע, מושכל וקיים בתוכי ומסביבי בכל מעב. (תובנות משיעור קבלת)

3. התכונות פנימה והתנטקות מהסבירה (2). שני המופיעים של קטgorיה זו מגעים מהרייאון: **תפקידו הדרכה בתחום הסיעוד.** במקרה היחיד זה, מיד לאחר חווית הלמידה משמעותית, המראינת חש צורך חזק דוקא להתכנס פנימה ולהתנטק מהסבירה על-מנת לעבוד את התובנות:

תוך כדי אפשר להגיד שברגעים כאלה שככယ כל שמייה שנווף לי האסימון, אני די פתאום מתכנסת בעולם שלי זהה, ומתיילה לחשוב על דברים, וזה כבר נקבעה לי ה... כבר הפסיקתי להקשיב קצת וכזה חשבתי بيין לבין עצמי. (התכונות פנימה והתנטקות מהסבירה).

ג. צינון ומיתון

קטגוריות הуль זו נותרת ביטוי גם לתחושים ותהליכיים של הצטננות והתרממות החוויה, ביחס לחיות ולהתרגשות שאפיינו את חווית הלמידה המשמעותית. אלה אמנים מעתים מאד, אולם הם מהווים תזכורת שיש גם צדדים כאלה למה שמתרכש בתום החוויה.

1. התנדפות, עמעום החוויה (3). שלושת המופעים של קטגוריה זו מגיעים מאותו ריאיון : **תובנות משיעור קבלה.** כאן המרואין מדגיש את התופעה שבה החווית הגדולה במהלך חווית הלמידה המשמעותית מתנדפת ומתעמעמת לאחר שהיא מסתיימת ונוצר רק הבזק ממנה.

זה שאחרי שהשיעור נגמר בשש הlectures לשון שעתים שלוש וكمתי לאוניברסיטה. לכauraו אותה הרגשה שהייתה לי באותו זמן, התנדפה...

בקשר זה באמת אני חוזר ואומר שאחרי כמה שעות שנייה אותה אקסזזה עברת, אבל מה שכן נשאר זה הדחף הזה שניגע, הייתי אומר את זה מקום של להיוודע מהAMILה ידעה, לגלות את זה שוב ולהרחיב את זה בצורה יותר גדולה. אפילו שאותו רגע רומנטיק אליו התנדף בעצם כבר (תובנות משיעור קבלה).

2. תהיה ופקוף (1). במקרה אחד, הביעה המרואינת תחשות תהיה ופקוף בתובנות שלה לאחר סיום חווית הלמידה המשמעותית.